

EN STARKARE FÖRSKOLA OCH SKOLA FÖR ETT TRYGGARE HUDDINGE.

Socialdemokraterna
HUDDINGE

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Skattesatsen för 2020 fastställs till 19:87 öre per skattekrona.
2. Inriktningsmål och delmål för Huddinge ska ha en jämställd och hållbar ekonomi i Socialdemokraternas förslag till Mål och budget fastställs som kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning.
3. Inriktningsmål och delmål för övriga mål (Huddinges invånare ska ha jobb, Huddinge ska vara en trygg och attraktiv kommun att leva, verka och vistas i, Huddinges alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande, Huddinge ska vara en jämlik och jämställd kommun där invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen, Huddinges invånare ska leva ett oberoende liv med stöd, vård och omsorg utifrån sina behov, Huddinge ska växa smart och hållbart med ekosystem i balans, samt Huddinge kommun ska rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens och kommunens medarbetare ska ha bra arbetsvillkor) i Socialdemokraternas förslag till Mål och budget fastställs som kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning.
4. Drift- och investeringsbudget för nämnderna fastställs i enlighet med Socialdemokraternas förslag.
5. Huddinge kommun ingår borgen såsom för egen skuld för kommunens hel- eller delägda bolag, enligt bilagda låne- och borgensram (bilaga 2 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2019), om maximalt 9 659,2 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
6. I syfte att finansiera kommunen och dess bolag, i enlighet med Huddinge kommuns finanspolicy, ska Huddinge kommuns totala upplåningsram för 2020 uppgå till 9 400 miljoner kronor.
7. Förslag till Mål och budget 2020 och planeringsramar för 2021–2022 i övrigt fastställs utifrån Socialdemokraternas förslag.
8. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att till mål och budget 2021 ta fram förslag till ny styrmodell och målstruktur.
9. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram förslag till ett samlat taxeärende som årligen fastställs av kommunfullmäktige samtidigt som Mål och budget beslutas.

INNEHÅLL

FÖRSLAG TILL BESLUT	2
EN STARKARE FÖRSKOLA OCH SKOLA FÖR ETT TRYGGARE HUDDINGE	5
HUDDINGES INRIKTNINGSMÅL	6
HUDDINGE SKA HA EN JÄMSTÄLLD OCH HÅLLBAR EKONOMI	8
EKONOMISKT ANSVARSTAGANDE FÖR ATT UTVECKLA KOMMUNENS VERKSAMHETER	8
KOMMUNEN OCH KOMMUNENS VERKSAMHETER SKA HÅLLA BUDGET	9
LÅNGSIKTIG BALANS	9
AKTIVT OCH STRATEGISKT SÖKA EXTERN FINANSIERING	9
SÄNKA KOSTNADERNA FÖR INHYRD PERSONAL	10
HUDDINGE KOMMUN SKA ARBETA SMART, FRAMTIDINRIKTAT OCH ANVÄNDA DIGITALISERINGENS MÖJLIGHETER	10
HUDDINGES INVÅNARE SKA HA JOBB	12
ALLA HUDDINGEBOR SOM KAN JOBBA SKA JOBBA	12
FLER VÄLFÄRDSJOBB	13
FÖRBÄTTRAD INTEGRATION GENOM FLER SOM JOBBAR	13
EN JÄMLIK OCH TILLGÄNGLIG VUXENUTBILDNING	14
GOTT UTBUD PÅ SOMMARJOBB FÖR FRAMTIDENS ARBETSMARKNAD	15
STARKT NÄRINGS LIV MED FLER OCH VÄXANDE FÖRETAG	15
BÄTTRE TILLGÅNG PÅ VERKSAMHETSMARK OCH LOKALER	16
KRAFTSAMLA FÖR INNOVATION OCH ENTREPRENÖRSKAP	17
STARKT KOMPETENSFÖRSÖRJNING FÖR ATT ÖKA MATCHNINGEN PÅ ARBETSMARKNADEN	18
SAMVERKAN MED NÄRINGS LIV OCH AKADEMI	19
HUDDINGE SKA VARA EN TRYGG OCH ATTRAKTIV KOMMUN ATT LEVA, VERKA OCH VISTAS I	19
LEVANDE OCH TRYGGA OMRÅDEN	20
ÖKA BOSTADSBYGGANDET FÖR ATT LÖSA BOSTADSBRISTEN	21
BOSTADSBYGGANDET SKA BIDRA TILL ATT HÅLLA IHOP KOMMUNEN	22
FLER HYRESRÄTTER OCH MEDVERKA TILL RIMLIGA BOENDEKOSTNADER	23
BÄTTRE SERVICE OCH BEMÖTANDE I KONTAKT MED KOMMUNEN	24
ÖKAD MÅNGFALD I VÄLFÄRDEN	24
ETT RIKT UTBUD PÅ NATURUPPLEVELSER OCH ATTRAKTIVA PARKER	25
ÖKAD TILLGÄNGLIGHET AV KONST OCH KULTUR	25
ETT STARKT FÖRENINGSLIV OCH ETT RIKT UTBUD AV IDROTT	26
HUDDINGES ALLA BARN OCH ELEVER SKA KLARA SIN UTBILDNING OCH UTMANAS I SITT LÄRANDE	28
SKICKLIG OCH BEHÖRIG PERSONAL I FÖRSKOLAN OCH GRUNDSKOLAN	28
EN TRYGG FÖRSKOLA MED HÖG KVALITET	29
FLER SKA FÅ SITT FÖRSTAHANDSVAL TILL FÖRSKOLA OCH SKOLA	30
TRYGGA ELEVER OCH ORDNING OCH STUDIERO I SKOLAN	30
JÄMLIK KUNSKAPSSKOLA DÄR ALLA NÅR MÅLEN	31
LIKVÄRDIG DIGITALISERING OCH ENTREPRENÖRIELLT LÄRANDE	33
EN MODERN GRUNDSÄRSKOLA OCH GYMNASIESÄRSKOLA	34
BÄTTRE KVALITET SÅ ATT FLER BLIR NÖJDA MED FÖRSKOLA OCH SKOLA	34
FLER SKA KLARA GYMNASIET	35
FLER OCH ATTRAKTIVA GYMNASIEPLATSER FÖR FRAMTIDENS ARBETSMARKNAD	36
HUDDINGE SKA VARA EN JÄMLIK OCH JÄMSTÄLLD KOMMUN DÄR INVÅNARNA ÄR DELAKTIGA I SAMHÄLLSUTVECKLINGEN	37
JÄMLIKA FÖRUTSÄTTNINGAR	37

EN JÄMSTÄLLD KOMMUN	38
MOTVERKA VÅLD OCH OTRYGGHET I HEMMET	39
LIKABEHANDLING OCH ANTIDISKRIMINERING	39
FÖRDJUPAD DEMOKRATI	40
KRAFTTAG FÖR ÖKAD FOLKHÄLSA	41
HUDDINGES INVÅNARE SKA LEVA ETT OBEROENDE LIV MED STÖD, VÅRD OCH OMSORG UTIFRÅN SINA BEHOV	43
ÄLDREPERSPEKTIV I UTVECKLINGEN AV HUDDINGE	43
TRYGGA BOENDESITUATIONEN FÖR ÄLDRE OCH FÖRBÄTTRA HEMTJÄNSTEN	44
EN ÄLDREOMSORG I FRAMKANT	45
BÄTTRE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PERSONAL I ÄLDREOMSORGEN OCH HEMTJÄNSTEN	45
GOD DELAKTIGHET I SAMHÄLLET	46
FLER UPPLIVER ETT AKTIVT ÄLDRANDE OCH ENSAMHETEN SKA MOTVERKAS	47
EN TRYGG SOCIALTJÄNST MED HÖG KVALITET	47
HUDDINGE SKA VÄXA SMART OCH HÅLLBART MED EKOSYSTEM I BALANS	48
EN SOCIALT HÅLLBAR KOMMUN	48
FÖRBÄTTRAD OCH MILJÖANPASSAD SAMHÄLLSPANERING NÄR HUDDINGE VÄXER	49
EN TRYGG VÄGINFRASTRUKTUR OCH UNDERHÅLL AV GATOR OCH VÄGAR	50
FLER SOM GÅR, CYKLAR OCH ÅKER KOLLEKTIVT	51
BÄTTRE LUFT OCH KLIMAT	52
GOD VATTENSTATUS I SJÖAR OCH VATTENDRAG	53
BIBEHÅLLEN BIOLOGISK MÅNGFALD OCH FÖRBÄTTRADE MÖJLIGHETER FÖR FRILUFTSLIV	54
ETT HUDDINGE FRITT FRÅN GIFTER OCH FARLIGA KEMIKALIER	55
FLER SOM KÄLLSORTERAR OCH ÅTERVINNAR	55
HUDDINGE KOMMUN SKA REKRYTERA OCH BEHÅLLA MEDARBETARE MED RÄTT KOMPETENS OCH KOMMUNENS MEDARBETARE SKA HA BRA ARBETSVILLKOR	56
ENGAGERAD PERSONAL I KOMMUNENS VERKSAMHETER	57
SÄKRA KOMPETENSFÖRSÖRJNINGEN	57
FÖRBÄTTRAD ARBETSMILJÖ MED GODA ARBETSVILLKOR OCH FRI FRÅN DELADE TURER	58
ORDNING OCH REDA I KOMMUNENS UPPHANDLINGAR	59
EKONOMIPLAN	59
BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR	59
EKONOMIPLAN	60
SKATT, UTJÄMNING OCH BIDRAG	61
EKONOMIPLAN 2019-2022	64
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	64
KOMMUNSTYRELSEN	66
FÖRSKOLENÄMNDEN	68
GRUNDSKOLENÄMNDEN	70
GYMNASIE- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	72
SOCIALNÄMNDEN	74
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN	76
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN	78
KLIMAT- OCH STADSMILJÖNÄMNDEN	80
BYGGLOVS- OCH TILLSYNSNÄMNDEN	82
INVESTERINGSPLAN 2020-2022	84

En starkare förskola och skola för ett tryggare Huddinge

Sara Heelge Vikmång (S)
Gruppledare och oppositionsråd

Rasmus Lenefors (S)
Oppositionsråd

HUDDINGES INRIKTNINGSMÅL

Huddinge kommun arbetar systematiskt med mål- och resultatstyrning. Det betyder att politikerna styr utifrån de mål som sätts upp och de resultat som kommunens verksamheter ska uppnå. Genom att planera, följa upp och jämföra Huddinges resultat med andra kommuner kan vi identifiera framgångar och områden där kommunen behöver utvecklas. Nämnderna ansvarar för att ta fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta förändringar. Fokus ska ligga på effektivitet, att värna kommunens ekonomi, jämlikhet och att öka kvaliteten på service och tjänster till invånare, företag och andra aktörer.

I Hållbart Huddinge 2030 pekar kommunfullmäktige ut en långsiktig, önskvärd och möjlig framtid med fokus på år 2030. Här beskrivs hur ett hållbart Huddinge ter sig och vilka vägval kommunen bör göra för att komma dit. Under 2020 ska det inte göras några förändringar i Hållbart Huddinge 2030.

Kommunfullmäktiges åtta inriktningsmål styr den kommunala verksamheten och strävar mot att skapa en gemensam riktning och förändring i all kommunal verksamhet och i hela kommunen. Med inriktningsmålen följer en rad delmål som syftar till att konkretisera kommunens arbete det kommande året och leva upp till Huddinges nuvarande vision: att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i. Inför mål och budget 2021 ska kommunstyrelsen arbeta fram ett förslag till ny styrmodell och målstruktur samt en ny vision som mer tar sikte på att utveckla Huddinge till att bli en mer jämlik och trygg kommun som håller ihop.

Kommunens åtta inriktningsmål:

- Huddinge ska ha en jämställd och hållbar ekonomi
- Huddinges invånare ska ha jobb
- Huddinge ska vara en trygg och attraktiv kommun att leva, verka och vistas i
- Huddinges alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande
- Huddinge ska vara en jämlik och jämställd kommun där invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen
- Huddinges invånare ska leva ett oberoende liv med stöd, vård och omsorg utifrån sina behov
- Huddinge ska växa smart och hållbart med ekosystem i balans
- Huddinge kommun ska rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens och kommunens medarbetare ska ha bra arbetsvillkor

INRIKTNINGSMÅL OCH DELMÅL 2019

Huddinge ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Ekonomiskt ansvarstagande för att utveckla kommunens verksamheter
Kommunen och kommunens verksamheter ska hålla budget
Långsiktig balans
Aktivt och strategiskt söka extern finansiering
Sänka kostnaderna för inhyrd personal
Huddinge kommun ska arbeta, smart, framtidsinriktat och använda digitaliseringens möjligheter

Huddinges invånare ska ha jobb

Alla Huddingebor som kan jobba ska jobba
Fler välfärdsjobb
Förbättrad integration genom fler som jobbar
En jämlik och tillgänglig vuxenutbildning
Gott utbud på sommarjobb för framtidens arbetsmarknad
Starkt näringsliv med fler och växande företag
Bättre tillgång på verksamhetsmark och lokaler
Kraftsamla för innovation och entreprenörskap
Starkt kompetensförsörjning för att öka matchningen på arbetsmarknaden
Samverkan med näringsliv och akademi

Huddinge ska vara en trygg och attraktiv kommun att leva, verka och vistas i

Levande och trygga områden
Öka bostadsbyggandet för att lösa bostadsbristen
Bostadsbyggandet ska bidra till att hålla ihop kommunen
Fler hyresrätter och medverka till rimliga boendekostnader
Bättre service och bemötande i kontakt med kommunen
Ökad mångfald i välfärden
Ett rikt utbud på naturupplevelser och attraktiva parker
Ökad tillgänglighet av konst och kultur
Ett starkt föreningsliv och ett rikt utbud av idrott

Huddinges alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande

Skicklig och behörig personal i förskolan och grundskolan
En trygg förskola med hög kvalitet
Fler ska få sitt förstahandsval till förskola och skola
Trygga elever och ordning och studiero i skolan
Jämlik kunskapsskola där alla når målen
Likvärdig digitalisering och entreprenöriellt lärande
En modern grundsärskola och gymnasiesärskola

Bättre kvalitet så att fler blir nöjda med förskola och skola
Fler ska klara gymnasiet
Fler och attraktiva gymnasieplatser för framtidens arbetsmarknad

Huddinge ska vara en jämlik och jämställd kommun där invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen

Jämlika förutsättningar
En jämställd kommun
Motverka våld och otrygghet i hemmet
Likabehandling och antidiskriminering
Fördjupad demokrati
Krafttag för ökad folkhälsa

Huddinges invånare ska leva ett oberoende liv med stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

Äldreperspektiv i utvecklingen av Huddinge
Trygga boendesituationen för äldre och förbättra hemtjänsten
En äldreomsorg i framkant
Mer personal i äldreomsorgen och hemtjänsten
God delaktighet i samhället
Fler upplever ett aktivt åldrande och ensamheten ska motverkas
En trygg socialtjänst med hög kvalitet

Huddinge ska växa smart och hållbart med ekosystem i balans

En socialt hållbar kommun
Förbättrad och miljöanpassad samhällsplanering när Huddinge växer
En trygg väginfrastruktur och underhåll av gator och vägar
Fler som går, cyklar och åker kollektivt
Bättre luft och klimat
God vattenstatus i sjöar och vattendrag
Bibehållen biologisk mångfald och förbättrade möjligheter för friluftsliv
Ett Huddinge fritt från gifter och farliga kemikalier
Fler som källsorterar och återvinner

Huddinge kommun ska rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens och kommunens medarbetare ska ha bra arbetsvillkor

Engagerad personal i kommunens verksamheter
Säkra kompetensförsörjningen
Förbättrad arbetsmiljö med goda arbetsvillkor och fri från delade turer
Ordning och reda i kommunens upphandlingar

HUDDINGE SKA HA EN JÄMSTÄLLD OCH HÅLLBAR EKONOMI

Det ska vara ordning och reda i kommunens ekonomi. Det handlar i grunden om att värna skattebetalarnas pengar och att ha en välfärd – förskola, skola och omsorg – av hög kvalitet, vilket i sin tur bidrar till ett jämlikt samhälle. Huddinge kommun ska sträva efter en jämställd och hållbar ekonomisk utveckling där kostnaderna inte överstiger intäkterna och där kostnaderna inte överförs på kommande generationer. Det är samtidigt viktigt att det ges utrymme för att förbättra kvaliteten i verksamheterna och möjliggöra för nödvändiga investeringar när Huddinge växer. Kommunens resurser ska fördelas jämställt.

Regeringen har prioriterat ekonomiskt ansvarstagande och satsningar på välfärden. De kommande åren väntas dock en inbromsad tillväxt och en växande demografisk utmaning där en mindre grupp i arbetsför ålder ska finansiera välfärden för en större grupp barn och äldre. Detta kommer att ställa krav på god ekonomisk hushållning samtidigt som vi rustar välfärden - förskolan, skolan och äldreomsorgen genom satsningar på digitalisering, effektivisering och en säkrad kompetensförsörjning. Statsskulden har inte varit så låg sedan 1977. Det skapar utrymme för satsningar på kommuner och landsting. Huddinge har under hela nuvarande mandatperiod fått ta del av flera olika statsbidrag. Det fortsätter även under 2020 då Huddinge bland annat väntas få 77 miljoner kronor av regeringens välfärds miljarder.

Ekonomiskt ansvarstagande för att utveckla kommunens verksamheter

Den demografiska utvecklingen i Huddinge visar på stora utmaningar de kommande åren när andelen unga och äldre i befolkningen ökar. Det ställer stora krav på att använda varje skattekrona effektivt och på rätt sätt, och det bidrar till att behovet av välfärd ökar. I kombination med en hög utbyggnadstakt i kommunen ställer det i sin tur krav på en tydlig styrning av verksamheterna och bolagen.

Nämndernas budgetramar är uppräknade för volymökningar och tillkommande lokaler. En kompensation för ökade löner och priser motsvarande 1 procent av förskolenämndens och grundskolenämndens, samt 0,5 procent av vård- och omsorgsnämndens ramar är inlagd i budgeten för 2020. Utöver det fördelas 2 miljoner kronor till kultur- och fritidsnämnden i politisk prioritering samt 5 miljoner kronor till kommunstyrelsen för att minska kostnaderna för inhyrd personal, förbättra arbetet med upphandlingar samt inrätta en digitaliseringspott.

Kommunen och kommunens verksamheter ska hålla budget

Alla nämnder har ansvar för att hålla budget varje år och prioritera och använda resurserna effektivt. Det är nödvändigt för ordning och reda i ekonomin och ekonomiskt ansvarstagande. En god budgethållning är också avgörande för kommunens samlade ekonomi.

Ekonomistyrningsprinciperna är tydliga i att nämnderna har ansvar och befogenheter att fatta nödvändiga beslut för att hålla budget. Stor vikt ska läggas vid regelbunden ekonomisk rapportering och vid kommunstyrelsens ansvar att stödja och föreslå åtgärder för det fall att nämnderna brister i sitt ansvar.

Kommunens skattesats ska spegla ambitionerna för välfärden och effektiviteten i våra verksamheter. I Huddinge finns det inget egenvärde i att ha en kommunalskatt på en viss nivå. Kommunfullmäktige ska varje år fastställa skattesatsen i Huddinge utifrån kommunens egna behov och förutsättningar. Skattesatsen i Huddinge ska under planeringsperioden vara oförändrad.

Långsiktig balans

Huddinge kommuns finansiella mål är satt med inriktning mot långsiktig hållbar ekonomisk utveckling. För att få ett långsiktigt hållbart resultat som bidrar till att hålla tillbaka lånefinansieringen bör ett årligt överskott på 2 procent av skatt och utjämning, exklusive exploateringsvinster eftersträvas. Med osäkra ekonomiska förutsättningar i omvärlden är det också viktigt att budgetera ett resultat som klarar att möta svängningar i ekonomin.

Kommunens verksamheter ska genomlysas och de analyser som tas fram ska ligga till grund för åtgärder som ska genomföras i syfte att bevara en långsiktig balans och effektivt arbete. Kommunens kostnadsnivåer ska analyseras och jämföras med andra som underlag för effektiviseringar och omprioriteringar. Detta är särskilt viktigt i de fall där kostnaderna avviker från standardkostnaderna. Det handlar i grunden om att Huddinge ska få ut maximal nytta för invånarnas skattemedel. Jämförelser och analyser ska göras och rapporteras i ordinarie uppföljning med start i delårsbokslut 1.

Aktivt och strategiskt söka extern finansiering

I takt med att samhället utvecklas skapas nya sätt att finansiera projekt och verksamheter på. Det gäller både för kommunen som helhet och för föreningar och andra aktörer som verkar i Huddinge. Huddinge ska arbeta för att använda den samhällsförändring som sker för att hitta nya sätt att finansiera projekt på. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Sveriges medlemskap i EU ger oss inte bara möjlighet att dra nytta av den inre marknaden, handelsavtal och den fria rörligheten utan det bidrar även till att kommunen kan söka medel ur olika EU-fonder och på andra sätt ta del av medel från EU. Kommunen ska under året aktivt och strategiskt söka extern finansiering såväl från EU som på andra sätt.

Sänka kostnaderna för inhyrd personal

Huddinge har under de senaste åren haft mycket höga kostnader för inhyrd personal i förhållande till kommunens storlek. 2016 hade Huddinge landets tredje högsta kostnader för inhyrd personal. Under 2017 och 2018 minskade kostnaderna för inhyrd personal inom vissa av kommunens områden medan de ökade inom flera andra. Stora ökningar kan ses bland annat inom grundskolenämndens och kommunstyrelsens verksamheter men även inom gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden och klimat- och stadsmiljönämnden respektive bygglovs- och tillsynsnämnden (tidigare natur- och byggnadsnämnden). Under 2020 ska kommunen påbörja ett övergripande arbete för att minska kostnaderna för inhyrd personal.

Huddinge kommun ska arbeta smart, framtidsinriktat och använda digitaliseringens möjligheter

Det är viktigt att det kommunala uppdraget genomförs på ett så smart sätt som möjligt och att vi får ut mesta möjliga kvalitet av varje skattekrona. Alla nämnder ska arbeta strukturerat och systematiskt med att effektivisera och förbättra sina verksamheter och processer. Nämnderna ska systematiskt söka samordning och förenkla administrativa rutiner. En viktig del i det arbetet är att de organisatoriska erfarenheter som uppkommer dokumenteras och sedan på ett systematiskt sätt används för att förbättra verksamheten. Kommunen ska också samverka med andra aktörer, både internationellt, på EU-nivå, nationellt och regionalt (till exempel andra kommuner, stat, landsting, näringsliv) för att ta inspiration i det systematiska kvalitetsarbetet och för att ha en effektiv organisation. Även omvärldsbevakning, samverkan i regionen, med högre utbildning och forskning och samverkan på den nationella och den internationella arenan är viktiga delar i detta.

Digitalisering innebär en omvandling av samhället med nya möjligheter för tillväxt och hållbarhet. Denna potential är mycket omfattande och ger en god möjlighet för Huddinge att utvecklas som kommun och skapa en enklare vardag för privatpersoner, företag och organisationer. Inte minst ska digitaliseringen i Huddinge också bidra till ökad jämställdhet och möjliggöra för en öppen och effektiv förvaltning som stödjer innovation och delaktighet i samhället. På så sätt kan Huddinges olika verksamheter utvecklas och bli mer effektiva. Digitalisering, automatisering och robotisering ska uppmuntras inom alla verksamheter.

Hänsyn ska tas till hur driftskostnaderna påverkas på sikt och hur kvalitet och rättssäkerhet kan upprätthållas.

Alla chefer och medarbetare i Huddinge ska ha förmåga att initiera, följa med och delta i digitaliseringen utifrån sina egna förutsättningar. För att kunna tillgodogöra sig den nya tekniken ska Huddinge kommun i egenskap av arbetsgivare erbjuda digital kompetensutveckling. Medarbetare på alla nivåer ska uppmuntras att skapa innovativa lösningar som kan öka kvaliteten samtidigt som kostnaderna minskar. Det behövs riktlinjer, regler och rutiner som tydliggör ansvar, ägande rollfördelning. Med tryggheten i en fungerande infrastruktur för innovation, ett tydligt ledarskap och tillräckligt med resurser i verksamheten kan medarbetarnas kreativitet bättre komma till sin rätt. Invånare, företagare, besökare och andra aktörer ska på ett effektivt och lätt sätt guidas till rätt tjänst vare sig det är en e-tjänst eller kräver kontakt via telefon eller besök. Huddinges servicecenter fyller en viktig roll i detta. Invånare och andra aktörer ska också vara aktiva i processarbetet samtidigt som processerna i verksamheterna optimeras. Denna kombination kan ge invånarna ökad service och tillgänglighet till kommunen samtidigt som verksamheterna effektiviseras.

Huddinge kommun ska målmedvetet öppna upp för samarbeten med såväl högre utbildning och forskning, regionen, andra kommuner som företag för att utveckla testbäddar för nya tjänster och produkter som kan lösa viktiga utmaningar för kommunens verksamhet och invånare.

Kommunen ska ha en miljö där information kan kartläggas, återanvändas och flöda mellan många olika system. Samarbetet över verksamhetsgränser ska därför öka och förutsättningarna för bättre integration mellan verksamhetssystem, ärendehanteringssystem, dokumenthanteringssystem och liknande behöver undersökas och åtgärder behöver sättas in. De e-satsningar som finns ska samordnas mellan förvaltningarna och anskaffning av digitalt stöd ska planeras i god tid och med stort fokus på synergieffekter. I detta ingår också kommunens fleråriga övergång till digital arkivering; e-arkiv.

Det finns en mängd data inom Huddinges verksamheter. Den ska på ett enkelt sätt tillvaratas för att utveckla kommunen. Det bidrar till en trygg, framtidssäkrad och kostnadseffektiv IT-miljö med återanvändbara komponenter. Kommunen ska upprätthålla e-tjänsternas tillgänglighetskrav, samt lämplig nivå av skydd av information som inte bedöms vara öppen. För att klara detta krävs ett utvecklat ledningssystem för informationssäkerhet innehållande kontinuerliga systemsäkerhetsanalyser och kontinuitetshantering enligt kommunens framtagna modell för systemsäkerhetsanalys.

HUDDINGES INVÅNARE SKA HA JOBB

I Huddinge ska alla jobba som kan jobba. Socialdemokraterna har fokus på att skapa fler jobb och minska klyftorna – för att skapa ett starkare samhälle och ett tryggare Huddinge. När många arbetar och betalar skatt har vi råd med en god välfärd – förskola, skola och äldreomsorg.

För att fler ska komma i arbete behöver matchningen på arbetsmarknaden fungera. I Huddinge ska det vara lätt att byta karriär genom en tillgänglig och attraktiv vuxenutbildning. För att fler ska kunna ta de jobb som växer fram och för att Huddinge ska utvecklas på bästa sätt måste kommunen vara en attraktiv plats att bo på. Det krävs också förbättrade kommunikationer och mer kollektivtrafik.

Alla Huddingebor som kan jobba ska jobba

När Huddinge växer med nya bostäder behöver också ambitionen om att få till fler arbetstillfällen öka. Det är viktigt för att fler ska vara med i samhällsbygget. Alla nämnder ska arbeta för att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten i kommunen. Huddinge ska hålla fast vid målet om en arbetsplatskvot på 1,0. För att det målet ska realiseras krävs ett mer offensivt och strategiskt arbete med frågan. I takt med att kommunen växer behövs även ett större utbud av kommersiell service såsom yttre handel, kontor, hotell och konferensmöjligheter. Kommunen ska ge goda förutsättningar för sådan verksamhet att växa fram tillsammans med nya jobb.

Vid försäljning av kommunens mark ska frågan om samverkan kring arbetskraft lyftas. Exempelvis kan partnerskap prövas för att tillsammans med exploatören ta tillvara lokal arbetskraft i större skala. Kommunen ska också teckna avtal med företag som vi upphandlar varor och tjänster av om att de ska erbjuda praktikplatser, samt använda upphandlingsverksamheten på ett strategiskt sätt för att öka sysselsättningen och få fler i arbete.

Individer med behov av samordnade insatser ska erbjudas detta genom samordningsförbundet. En avgörande faktor för försörjningsstödet utveckling är hur snabbt de nyanlända i kommunen kommer ut i egen försörjning. Ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen enligt lokal överenskommelse ska ske för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden så att fler kan ta de jobb som växer fram i Huddinge och i hela Stockholmsregionen, och så att fler Huddingebor når en gymnasieexamen. Kommunen ska också arbeta proaktivt för att nyanlända snabbt ska komma ut i arbete. Det handlar både om att erbjuda utbildning i svenska med hög kvalitet och att se till att fler nyanlända får information om vilka karriärmöjligheter de har utifrån sin utbildning och kunskaper och snabbare kommer in på arbetsmarknaden.

En stor grupp unga i kommunen står i dag helt utanför såväl arbete som studier. Denna problematiska start på vuxenlivet måste kommunen hjälpa till att bryta genom riktade insatser. Unga ska erbjudas jobb, utbildning eller praktik inom 90 dagar. Även personer med funktionsvariationer ska få förbättrade möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. För dem som inte kan ha ett ordinarie arbete ska meningsfull sysselsättning och utvecklad daglig verksamhet erbjudas. Kommunen ska också verka för att underlätta för sociala företag att ta emot personer med funktionsvariationer.

Fler välfärdsjobb

Det finns stora skillnader mellan kommunens olika områden och invånare gällande hur många som jobbar. För dem som står långt ifrån arbetsmarknaden ska Huddinge kommun fortsätta arbetet med Huddingejobb. Den satsningen ska utvecklas och bli mer flexibel så att den passar olika individer. Det kan till exempel handla om att ha längre tid som man jobbar eller mer arbetsledningsstöd.

Förbättrad integration genom fler som jobbar

När människor flyttar sprids arbetskraft, kunskap och idéer samtidigt som nätverk växer och nya möjligheter uppstår. Regeringen har arbetat strategiskt och målinriktat för att korta tiden för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden. Här måste kommunen möta upp med rätt satsningar och prioriteringar. Alla måste få möjlighet att försörja sig själva i Huddinge. Ett framgångsrikt arbete kring jobben spelar en central roll för att förbättra integrationen och bryta segregationen.

I Huddinge ska nyanlända snabbt komma i arbete eller utbildning. Särskilt viktigt är det att fokusera på att fler kvinnor kommer ut på arbetsmarknaden. Det vinner hela samhället på. Många nyanlända har viktig kompetens med sig från hemlandet. Genom välfärdsjobb, praktik och andra jobbsatsningar ska kommunen tillvarata den kompetensen samtidigt som kommunens egna verksamheter stärks upp. Det kan handla om att de med erfarenhet inom kockyrket får möjlighet till jobb eller praktik i skolköken eller att de som är utbildade lärare får möjlighet att stärka upp Huddinges skolor. Nyanlända med erfarenhet, lust och vilja att starta företag ska ges goda förutsättningar för det.

För att underlätta för nyanlända i Huddinge ska introduktionsprogram tas fram i syfte att få kännedom om vilka möjligheter som finns för att utbilda sig eller jobba. Introduktionsprogrammen ska också bidra till att nyanlända ges god insikt i hur kommunen fungerar och vilka rättigheter och skyldigheter man har. Det ska också möjliggöra nya kontakter med andra Huddingebor.

Att kunna svenska språket är många gånger nyckeln till arbetsmarknaden. Därför är det viktigt att den som inte kan tillräckligt bra svenska lär sig det för att bättra på sina chanser på arbetsmarknaden. De som jobbar i kommunens verksamheter ska kunna prata bra svenska och få hjälp och stöd till att utveckla svenska språket om det behövs.

En jämlik och tillgänglig vuxenutbildning

Huddinge ska vara en kommun där alla kan utbilda sig och fylla på sina kunskaper under hela livet för att ta de jobb som växer fram. I en allt mer kunskapsintensiv ekonomi ställs högre krav på förnyade kunskaper och färdigheter. Vuxenutbildningen (Komvux, SFI, Yrkeshögskolan med flera) ska möjliggöra det livslånga lärandet.

Dagens snabba förändringar på arbetsmarknaden kräver en väl utbyggd vuxenutbildning. I Huddinge ska det aldrig vara för sent att lära om och lära nytt. Kommunen ska erbjuda fler vägar till omskolning och vidareutbildning. Samordning av arbetsmarknads- och vuxenutbildningsfrågor ska utvecklas för att personer snabbare ska komma i arbete eller påbörja studier.

Yrkeshögskolan i Huddinge ska erbjuda högkvalitativa utbildningar med nära anknytning till arbetsmarknaden. Huddinge kommun ska säkerställa att det finns ett brett och anpassat utbud av yrkesutbildningar och tillsammans med Arbetsförmedlingen se till att näringslivet har tillgång till rätt kompetenser. Kommunen ska verka för att antalet platser i yrkeshögskolan i Huddinge ska öka.

Alla måste oavsett bakgrund eller födelseland ha möjlighet att försörja sig själv i Huddinge. För att få ett jobb är goda kunskaper i svenska språket en nyckelfaktor. Kommunen ska därför erbjuda SFI-utbildning med hög kvalitet med utgångspunkt i att individen på kortast möjliga tid lär sig svenska och kommer in på arbetsmarknaden. I Huddinge ska det vara möjligt att läsa SFI både på dag- och kvällstid och undervisningen ska gå att kombinera med jobb och praktik. Den geografiska tillgängligheten och spridningen av SFI-undervisning i kommunen ska förbättras. Vid upphandling av vuxenutbildning ska Huddinge kommun alltid överväga om kommunen ska driva verksamheten i egen regi.

Många som kommer till Huddinge från andra länder har med sig yrkeskompetenser från sitt hemland. Under 2020 ska kommunen därför arbeta med att ta fram en yrkesinriktad SFI-utbildning. Det bidrar till att nyanlända snabbt kan komma i arbete.

Gott utbud på sommarjobb för framtidens arbetsmarknad

Ungdomar ska tidigt ges möjlighet till att få arbetslivserfarenhet och kontakter inför det kommande arbetslivet. Därför är det viktigt att kommunen satsar på sommarjobb/feriepraktik. Sommarjobb ger både arbetslivserfarenhet och ungdomar möjlighet att finna nya intressen på arbetsmarknaden. Det höjer även ofta studiemotivationen och har också visat sig minska skadegörelse.

Det behövs fler sommarjobbsplatser i Huddinge. Ett arbete ska påbörjas för att fler aktörer ska vara med och bidra till tillkomsten av nya sommarjobbsplatser. Under 2020 ska Huddinge kommun samordna insatser för att öka sommarjobben i det lokala näringslivet, i organisationer och hos andra aktörer i kommunen. Sommarjobbsplatserna ska vara attraktiva och rusta ungdomarna för framtiden.

Alla ungdomar ska få möjlighet att ha ett sommarjobb minst en gång under sin studietid. Vid fördelningen av sommarjobbsplatser i kommunen ska Huddinge verka för att fler killar får platser inom kvinndominerande yrkesområden och att fler tjejer får platser inom mansdominerade yrkesområden.

Sommarjobbskonceptet "Unga för orten – Vårby, Skogås och Flemingsberg" ska utvecklas så att fler ungdomar och fler lokala aktörer är med i projektet. Det ger ungdomar möjlighet att utveckla sitt bostadsområde genom att förbättra trivseln och tryggheten med upprustning av parker och andra utemiljöer, genomföra insatser för minskad nedskräpning liksom planera och genomföra aktiviteter som leder till färre brott. Samtidigt bidrar "Unga för orten" till att fler känner ägandeskap för sitt bostadsområde. Det är viktigt att detta sommarjobbskoncept marknadsförs och når fram på ett bra sätt till ungdomarna som bor i Vårby, Skogås och Flemingsberg så att fler ansöker om en plats och får möjlighet att delta där de bor.

Starkt näringsliv med fler och växande företag

Det är genom fler och växande företag som jobben skapas. Därför ska näringslivsklimatet i förbättras så att fler företag i Huddinge kan växa och så att fler människor vågar ta steget att starta och driva företag.

Kommunen ska vårda och utveckla sitt samarbete med såväl näringslivet som statliga myndigheter och andra berörda aktörer. Inte minst behöver unga Huddingebor ges goda förutsättningar att starta eget. Det finns en stor potential för en ung generation att vidareutveckla och göra befintliga företag mer innovativa. Även tillväxten av sociala företag ska främjas.

Företagsstöd och projektmedel i Sverige går idag främst till män och mansdominerade branscher. Det är därför viktigt att kommunen stöttar kvinnor som vill starta och driva företag. Fler kvinnor i Huddinge ska få chans att pröva sina idéer som företagare.

Huddinge ska vara en attraktiv kommun för småföretagare. I jämförelse med kommunens potential ligger Huddinge fortfarande för lågt i olika rankings som görs om näringslivsklimatet i Sveriges kommuner. Huddinge ska flytta fram sina positioner och intensifiera arbetet med att skapa ett bättre näringslivsklimat i kommunen bland annat genom bra tillgänglighet, korta handläggningstider och ett professionellt bemötande. Som småföretagare ska man också kunna få stöd på fler språk än svenska. Organisation och arbetssätt behöver ta hänsyn till företagens behov och samtliga nämnder ska vara delaktiga i att implementera det förhållningssättet. Kommunen ska också fortsätta utveckla arbetet med att attrahera fler investerare till Huddinge.

Kommunen upphandlar varor och tjänster till ett stort värde varje år. Kommunen ska vara transparent i hur upphandlingsarbetet går till för att små och lokala företag ska ges goda möjligheter att delta i kommunens upphandlingar.

Kommunens kultur- och näringslivsarbete ska skapa goda förutsättningar för den kulturella och kreativa sektorn och för turism och destinationsutveckling.

Bättre tillgång på verksamhetsmark och lokaler

Ryggraden i kommunens näringsliv är små och medelstora företag. Kommunen ska se till att de har goda förutsättningar att växa. Många företagare efterfrågar bättre tillgång på lokaler och verksamhetsmark. Här ska kommunen intensifiera sitt arbete och öka tillgången. Det behövs inte minst för nystartade verksamheter, små lokala företag, ideellt drivna verksamheter eller företag som växer ur sina gamla lokaler. Kommunen ska ha en markberedskap för att kunna erbjuda alternativ mark för verksamheter som inte kan finnas i bostadsnära miljöer.

I Huddinge finns flera expansiva företagsområden med uppbyggda kluster som fortsatt behöver stärkas för att stå sig i konkurrensen i regionen och nå kommersiell bärkraft.

Flemingsberg är ett av Stockholmsregionens mest betydelsefulla centrum för vård, utbildning, forskning, rättsväsende, kunskapsintensivt näringsliv och nyföretagande. Kommunen ska aktivt verka för att Flemingsberg ska vara ett självklart etableringsalternativ för ett kunskapsintensivt näringsliv

och kreativa näringar i regionen. För att stödja den regionala kärnan behöver en urban, hållbar och inkluderande stadsmiljö tillkomma med hög tillgänglighet och ett rikt utbud av handel, restauranger och kultur tillkomma.

Kommunen ska arbeta målmedvetet för att etablera en konkurrenskraftig kontors- och konferensmarknad i kommunens utvecklingsområden. Flemingsberg har potential att attrahera en stor mängd kontorsarbetsplatser. För att möjliggöra arbetstillfällen i Flemingsberg som kompletterar och stärker det planerade kontorsklustret behöver kommunen ta en aktiv roll i näringslivsutvecklingen av hela Flemingsberg. Kännedomen om Flemingsberg som en plats som stimulerar innovationer, entreprenörskap och näringslivsutveckling samt drar nytta av högre utbildning och forskning behöver stärkas. En aktörsgemensam mötesplats som också inkluderar föreningsliv, civilsamhälle och kulturaktörer skulle bidra till platsens utveckling också för en större målgrupp.

Kungens kurva ska fungera som en mötesplats med handel, kontor och upplevelser. Huddinge centrum/Storängen förstärks med bostäder och kompletteras med verksamhetslokaler och Länna med handel och lättare industri. Med en växande tjänstesektor finns förutsättningar för att en allt större del av arbetsplatserna kan förläggas integrerat i centrala områden med god kollektivtrafik.

Som enskild bransch har handeln en stor betydelse för hela kommunens utveckling av arbetstillfällen. Det finns behov av att hitta nya sätt att fysiskt planera för förändrat sätt att handla.

Kraftsamla för innovation och entreprenörskap

Innovation och entreprenörskap är viktiga grundbultar för framtidens samhälle och arbetsmarknad. För att främja innovation och förnyelse av näringslivet behöver innovationsförmågan i Huddinge stärkas. Det bidrar till att skapa nya jobb, varor och tjänster, och till att lösa utmaningar och problem i samhället.

I kommunens stadsutvecklingsprojekt ska etableringar av kunskapsintensiva och arbetsplatsintensiva företag främjas. Kommunen ska utveckla metoder för att stödja och tillvarata innovationer och nyföretagande. Innovationer kan till exempel skapas genom att utveckla Campus Flemingsberg så att studenter från olika lärosäten träffar företag och att redan etablerade företag knyter kontakter och utvecklar nya innovationer. Som arbetsgivare ska kommunen underlätta och ta tillvara medarbetarnas idéer för att förbättra verksamheterna. (Se delmålet Huddinge ska arbeta smart, framtidsinriktat och använda digitaliseringens möjligheter.)

Fler arenor där olika företagare kan mötas och utveckla sina egna företag och utbyta idéer med varandra ska tas fram. Mötes- och arbetsplatsen Arena 143 i Vårby är en viktig plats för entreprenörer som ska utvecklas. Under 2020 ska kommunen verka för att en liknande mötes- och arbetsplats kan komma på plats i Skogås samt att utveckla en aktörsgemensam mötesplats i Flemingsberg

Entreprenörskap ska uppmuntras och underlättas, inte minst genom samverkan mellan skola och näringsliv. Kopplingen mellan gymnasiet, arbetsmarknaden och högskolan ska stärkas. Unga ska ges goda förutsättningar att starta och driva företag både inom ramarna för Ung företagsamhet (UF) och i vuxen ålder. Huddinge ska vara länets bästa UF-kommun.

När alltför begränsade krav ställs på beprövade lösningar och lägsta pris blir det svårt att beakta det nya på. För att inte gå miste om kraften som finns i innovation ska upphandlingarna i högre utsträckning stimulera innovationer. Former ska utvecklas för hur innovationsupphandling kan användas för att utveckla kommunens verksamheter i samverkan med forskning, företag och andra offentliga aktörer.

Stärkt kompetensförsörjning för att öka matchningen på arbetsmarknaden

Matchningen på arbetsmarknaden måste förbättras så att fler kan komma i arbete och så att företag kan hitta den kompetens de behöver. Det är avgörande för Huddinges och Sveriges utveckling. Fler Huddingebor måste bli rustade för att ta de jobb som växer fram.

Yrkesprogrammen inom gymnasieskolan är centrala för den nationella såväl som den lokala kompetensförsörjningen. Yrkesprogrammen ska – i samverkan med arbetsmarknadens parter – göras mer attraktiva så att fler väljer ett yrkesprogram och så att utbildningen leder till jobb. Under 2020 ska ett arbete påbörjas för att se över hur Huddinges yrkesprogram kan utvecklas.

Huddinge byggs starkt genom att fler arbetar. Ingen ung ska behöva börja sitt vuxna liv i arbetslöshet. Inom ramarna för det kommunala aktivitetsansvaret har Huddinge kommun ett lagstadgat ansvar att motivera ungdomar som hoppat av gymnasiet att påbörja eller återuppta en utbildning. Huddinge kommun ska vara en aktiv aktör i att utveckla nya metoder för att ge ungdomar som saknar en slutförd gymnasieutbildning möjlighet att göra det. Huddinge kommun ska ge ungdomar utbildning och yrkeslivserfarenhet genom utbildningskontrakt och traineejobb inom ramarna för *Delegationen för unga i arbete*.

Samverkan med näringsliv och akademi

Högskoleutbildning bidrar till kunskap, utveckling och tillväxt. Att Huddinge är en kommun med många akademier ger därför goda förutsättningar för att kunskapsintensiva branscher ska utvecklas i kommunen. Här ska kommunen ge stöd och hjälp. Samverkan mellan näringsliv, högskola, skola och kommun ska utvecklas och drivas i enlighet med den strategi för samverkan med akademierna som finns och kommunen ska verka för att ge människor möjligheten till en akademisk examen.

Flemingsberg ska vara ett kunskapsnav på Södertörn och i Stockholmsregionen. Det förutsätter offensiva satsningar på både utbildning och infrastruktur. Kommunen ska främja utvecklingen av kreativa näringar, miljöföretag, besöksnäring och arbetsintegrerade sociala företag. I mötet mellan människa och teknik ska Huddinge utmärka sig genom att göra livet och vardagen enklare för de som bor, verkar och besöker Huddinge.

De kommande åren väntas många personer inom olika yrken gå i pension. Det skapar ett växande behov av nyanställningar. Samtidigt väntas andelen äldre och unga i befolkningen öka, vilket i sin tur skapar en större efterfrågan på välfärdstjänster. För att öka möjligheten att ha tillräckligt med rätt utbildad personal i kommunen ska Huddinge utveckla arbetet med att anställa studentmedarbetare som på sikt ska kunna få en anställning i kommunen. Studentmedarbetare ska ge kommunen en utökad möjlighet att etablera nätverk med akademier och forskning. Kommunen ska också samverka kring att fler väljer att vidareutbilda sig för att kunna ta bristyrken. Exempelvis ska barnskötare ges förutsättningar att vidareutbilda sig till förskollärare.

Många Huddingebor studerar på distans. För att underlätta för dem att klara sina studier ska kommunen samverka med lärosätena för att ge studenterna möjlighet att skriva salstentamen på annan ort än där lärosätet finns.

HUDDINGE SKA VARA EN TRYGG OCH ATTRAKTIV KOMMUN ATT LEVA, VERKA OCH VISTAS I

Huddinge är i grunden en bra kommun att leva, vistas och verka i. Däremot visar kommunens trygghetsundersökningar att den upplevda tryggheten bland invånarna är för låg. En viktig fråga för att öka attraktiviteten och utveckla Huddinge är därför att öka tryggheten. Det handlar både om att göra investeringar i förskola, skola och äldreomsorg, och att motverka kriminalitet och brottslighetens orsaker. En viktig del i att öka tryggheten är också att sätta upp bra belysning och

trygghetskameror där det behövs, se till att det finns säkra skolvägar och att bostadsområdena är fräscha och trivsamma. Trygghet handlar även om att man ska ha ett jobb för att kunna försörja sig och att pendeltåget går i tid så att man kan ta sig till jobbet.

Att Huddinge växer är inte bara en utmaning som ställer krav på att kommunen har beredskap för att se till att vi kan tillmötesgå de behov som uppstår av exempelvis förskoleplatser, verksamhetslokaler och utbyggt vatten- och avloppssystem. Det är också en möjlighet att bygga trygga områden där alla trivs.

Tillgången på bostäder är en grundläggande förutsättning för både jobb och tillväxt men det är också avgörande att det byggs fler bostäder så att unga kan flytta hemifrån, trångboddheten kan minska och att alla har tak över huvudet. Bebyggelsen i kommunen ska vara blandad. Det ska byggas fler hyresrätter, bra bostäder för äldre, studentbostäder, och bostadsområden med både villor, radhus och flerfamiljshus.

Levande och trygga områden

Huddinge ska vara en kommun som håller ihop, med trygga och levande områden och säkra miljöer. Kommunen ska arbeta tillsammans med Huddingeborna, föreningar och andra aktörer som tar tillvara den kraft som finns i lokalsamhället för att utveckla de olika geografiska delarna av kommunen.

Alla Huddingebor ska känna sig trygga i sitt bostadsområde. God belysning ökar den upplevda tryggheten och kommunen ska se till att belysningsfrämjande insatser kommer på plats. Det ska också vara lätt att felanmäla trasig belysning. Trygghetskameror ska sättas upp på otrygga platser.

Färre personer ska känna rädsla för att utsättas för brott och färre brott ska begås i Huddinge. Vi ska bekämpa brotten, men också brottens orsaker. Kommunen ska vidta åtgärder för att förebygga gatuvald, gängkriminalitet och grov organiserad brottslighet. Det brottsförebyggande arbetet ska förstärkas och samverkan med polisen, myndigheter, fastighetsägare och andra lokala aktörer ska vidareutvecklas i syfte att öka den upplevda tryggheten och minska utsattheten för brott. Under 2020 ska kommunen arbeta med att marknadsföra, rekrytera och utbilda nattvandringsgrupper i Huddinge. Särskilt fokus ska läggas på att initiera nattvandring i de områden där det idag saknas.

Även samverkan med föräldrar och civilsamhälle är av stor vikt i alla delar av kommunen. Utgångspunkten ska vara att kriminalitet aldrig ska vara en karriärväg. Ett särskilt fokus ska läggas på de områden där fler utsätts för

brott och många upplever otrygghet. Utifrån kommunens Program för trygghet och säkerhet 2018–2021 ska det under 2020 tas fram kompletterande mål för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, samt riktlinjer kring informationssäkerhet.

Varje mandatperiod ska kommunen fastställa en plan för hur extraordinära händelser ska hanteras. Den ska baseras på en risk- och sårbarhetsanalys. Under 2020 ska en sådan genomföras med berörda aktörer i samhället för att öka kommunens krishanteringsförmåga. För att fullgöra de uppgifter inom det civila försvaret som åligger kommunen ska arbetet med att planera verksamheten fortgå under 2020. Planeringen ska utgå från kommunens krisberedskapsarbete och förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid.

Den offentliga miljön i kommunen ska vara inbjudande, trygg och trivsamt. I Huddinge ska det finnas god tillgång på papperskorgar och parkbänkar där det behövs och är efterfrågat. Planering och utvecklingen av torg, parker, gator och övriga allmänna platser ska utföras i samarbete mellan nämnderna för att fånga upp relevant kunskap. För att Huddinge ska kunna erbjuda en trivsamt och trygg utemiljö i hela kommunen behöver denna verksamhet vara kostnadseffektiv oavsett vem som är utförare. Felanmälningsprocessen ska utvecklas så att det blir enkelt för invånarna att anmäla fel och även få återkoppling. Huddinge ska ta krafttag för att komma till bukt med problematiken med råttor i kommunens olika områden.

Öka bostadsbyggandet för att lösa bostadsbristen

Att öka bostadsbyggandet är en central fråga för jobb, tillväxt och välfärd. Bostadsbristen gör det svårare att rekrytera personal med rätt kompetens och arbetssökande har svårt att ta de jobb som växer fram. Ungdomar har svårt att flytta till sitt första egna boende och äldre tvingas bo kvar i sin villa fastän de vill flytta till något mindre. Huddinge har goda möjligheter att öka takten i bostadsbyggandet för att möta det behov som finns på nya bostäder.

Kommunen har genom Sverigeförhandlingen åtagit sig att bygga 18 500 nya bostäder i anslutning till Spårväg syd. Samtidigt ska hela kommunen ha en positiv utveckling med nya bostäder.

Inriktningen på bostadsbyggandet ska vara ett varierat utbud av olika upplåtelseformer och bostadstyper i alla delar av kommunen. En viktig utgångspunkt är att öka det totala antalet hyresrätter i kommunen för att möta den stora efterfrågan och det behov som finns. Det ska byggas hyresrätter i områden där det finns få hyresrätter och bostadsrätter ska byggas där behov finns av sådana. Att bygga varierat bidrar till ökad social inkludering och främjar utveckling och integration. Kommunen ska

vara en aktiv aktör och bidra till detta och inte förlita sig på att marknadskrafterna löser problemet av sig självt.

Byggnation ska i huvudsak ske i kollektivtrafknära lägen. Det är viktigt inte minst ur klimatsynpunkt. När nya stadsdelar växer fram är det angeläget att utbyggnaden av kollektivtrafik går hand i hand med tillkomsten av bostäder och att gång- cykel- och kollektivtrafik prioriteras. Annars riskerar ett bilberoende att byggas in och då minskar chanserna att fler åker kollektivt. För att värna klimatet ska det också byggas fler trähus i Huddinge.

Kommunen ska arbeta aktivt med markfrågor och verka för att det som planeras också genomförs. Det ska ske genom bevakning och genomförande av strategiska markförvärv och med tidsbegränsade markanvisningar med krav på återlämnande av mark om exploatering inte genomförs.

Bostadsbyggandet ska bidra till att hålla ihop kommunen

Bostadsbyggandet i Huddinge ska bidra till att hålla ihop kommunen. Inga områden i Huddinge ska hamna efter i utvecklingen. När kommunen växer ska det ske med hänsyn till ekonomisk tillväxt och social hållbarhet och med hänsyn till miljö, klimat och naturvärden. Analyser ska synliggöra hållbarheten i alla samhällsbyggnadsprojekt. Det ska tillskapas fler arbetsplatser och den offentliga och kommersiella servicen ska utvecklas i takt med att nya bostäder tillkommer. Särskilt prioriterat är bostadsbyggande i Spårvägs syds influensområde, det vill säga Flemingsberg, Glömsta, den nya stadsdelen Loviseberg, Vårby, centrala Huddinge och Kungens kurva/Segeltorp. De östra delarna av kommunen måste också utvecklas. Känslan av samhörighet mellan de östra delarna av Huddinge och övriga delar av kommunen ska stärkas. Utvecklingsplanen för Skogås och Trångsunds centrum är ett viktigt verktyg för att involvera invånare, lokalt näringsliv och föreningslivet. När Trångsund utvecklas med flera bostäder och invånare är det viktigt att ta hänsyn till förenings- och kulturlivets tillgång på lokaler, ungas tillgång till mötesplatser och att den upplevda tryggheten i centrum ökar.

Nya former för att samverka med byggherrar som är intresserade av att ta på sig ett större ansvar för planeringen ska utvecklas. Såväl Hüge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB har nyckelroller i utvecklingen av Huddinge.

Med en omfattande bostadsproduktion är det viktigt att även tillhandahålla särskilda boenden enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL) och bosättningslagen.

Planeringen både för särskilda boenden och för mottagande av de nyanlända måste ha ett långsiktigt och hållbart perspektiv.

Fler hyresrätter och medverka till rimliga boendekostnader

Rätten till en egen bostad ska vara grundläggande i samhället. Huddinge kommun har ett ansvar att bidra till det. I Huddinge ska olika människor ha råd och möjlighet att bo – oavsett bakgrund och inkomst. På så sätt utvecklas Huddinge till en mer sammanhållen kommun där allas potential tillvaratas.

Behovet av hyresrätter i Huddinge är stort. Det framgår inte minst av den långa kötiden som måste kortas. Då krävs det att kommunen särskilt prioriterar byggandet av nya hyresrätter. Det är också en förutsättning för att öka jämlikheten och minska segregationen i kommunen.

Det behöver byggas fler hyresrätter för unga. När ungdomar inte kan flytta hemifrån påverkar det hela samhället; det hindrar företag från att växa, det minskar rörligheten och försvårar matchningen på arbetsmarknaden. Det behövs också bostäder för personer med låga inkomster och personer som inte bott länge i Sverige. Många äldre vill flytta från sin villa till en mindre lägenhet men har inte möjlighet på grund av att det råder brist på dem. Kommunen ska ta ansvar och skapa nya former för att bygga hyresrätter som alla har råd att bo i.

Kommunen ska medverka till att pressa kostnaderna så hyran blir rimlig genom att till exempel hyra ut mark med tomträtt och ställa upp kriterier vid markanvisningar. För att bidra till rimliga boendekostnader ska kommunen i alla led i planeringen ha fokus på att det ska vara möjligt att få ekonomiska lösningar som håller nere produktionskostnaden.

Kommunens egna viktigaste verktyg för att det byggs nya hyresrätter i Huddinge är det kommunala bostadsbolaget Hüge Bostäder AB. Bolaget ska vara en långsiktig aktör på kommunens bostadsmarknad och tillsammans med Huddinge kommun och andra aktörer ska Hüge aktivt arbeta för att kommunen ska vara en attraktiv kommun att bo i. Hüge ska också sträva efter att hålla nere kostnaderna för nya bostäder och bidra till trygga boendemiljöer i såväl nya bostäder som i redan befintliga. Här kan regeringens investeringsstöd för hyresbostäder med fördel användas. Hüge Bostäder AB:s medlemskap i SABO gör det möjligt att använda huskonceptet SABO:s kombohus och på så sätt bygga smarta hyresrätter samtidigt som kostnaderna blir lägre.

Regeringens investeringar i ökat bostadsbyggande underlättar byggandet av nya hyresrätter i Huddinge. Det är viktigt att Huddinge är aktiv och söker de statsbidrag som kommunen kan söka.

Bättre service och bemötande i kontakt med kommunen

Bra bemötande och god service är självfallet viktigt för en kommun som hela tiden arbetar på direkt uppdrag av invånarna. Kommunen ska nyttja fördelarna med digitalisering och utveckla smarta och effektiva interna arbetssätt som leder till minskade kostnader. Invånarna och brukarna ska lätt kunna få snabb respons från kommunen.

Kommunens webbplats är en viktig plattform för informationsspridning. Den ska ge bra och tydlig målgruppsinriktad information om den kommunala verksamheten och beslutsprocessen, samt vart man vänder sig i olika frågor. Informationen som sprids ska vara lättillgänglig och tydlig, samt finnas på flera språk och lätt svenska. Tillgängligheten på webbplatsen ska förbättras för personer med funktionsvariationer. På webbplatsen ska det också finnas möjligheter att utföra administrativa ärenden, jämföra utförare, lämna synpunkter, förslag och klagomål. I syfte att förbättra servicen till invånare och företag fortsätter arbetet med att utveckla smarta e-tjänster.

Huddinge kommun ska stärka arbetet med service och underlätta för våra invånare och andra aktörer som vill komma i kontakt med kommunen att få svar på sina frågor redan vid första försöket. Servicecentret har en nyckelroll i arbetet med att ge invånare och besökare snabb och korrekt information. Det är av stor vikt att alla verksamheter i kommunen arbetar med bemötandefrågor, svarar på frågor inom given tidsram och säkerställer god telefonservice. Alla medarbetare har ett ansvar att bemöta invånare och brukare i enlighet med kommunens värdegrund.

Ökad mångfald i välfärden

Huddinge ska vara en attraktiv kommun där det finns många olika inriktningar att välja bland inom välfärdens olika delar: förskola, skola och äldreomsorg. Mångfalden behöver öka. Valfriheten i kommunen förbättras genom att det finns ett stort utbud av inriktningar att välja bland.

Kommunen bär ett stort ansvar i att säkerställa kvaliteten i all gemensam välfärd. Rätten för den enskilde att avstå från att välja ska värnas. Den som inte kan eller vill göra ett aktivt val ska kunna förlita sig på att all kommunal service håller god kvalitet.

Möjligheten att påverka verksamheten ska vara stor oavsett utförare. De som nyttjar välfärden ska ha stor makt över den egna vardagen. Det gäller inte minst inom äldreomsorg och hemtjänst. Där ska brukarnas egna önskemål vara vägledande vid all verksamhetsplanering.

När nya lokaler för offentligt finansierad verksamhet ska byggas ska det på ett tidigt stadium avgöras om lokalen och verksamheten ska byggas och drivas i kommunal eller privat regi så att såväl kommunens egenregi som de privata aktörerna får tydliga förutsättningar för sin planering.

Ett rikt utbud på naturupplevelser och attraktiva parker

Huddinges naturskyddsområden utgör en tredjedel av kommunens yta och ska erbjuda många möjligheter för den natur- och fritidsintresserade att vistas i. Huddinge ska fortsatt vara länets bästa friluftskommun och bästa naturvårdskommun i landet.

För att ge jämlika möjligheter för alla invånare att delta i natur- och friluftsliv ska tillgängligheten till naturområden öka. Det ska ske genom tydligt utmarkerade och välskötta entréer, leder och rastplatser, förbättrad kollektivtrafik, samt gång- och cykelvägar.

Attraktiva parker är en viktig del i Huddinges utemiljö. Under 2020 ska Sjötorpsparken, Gula gången och Sjödalsparken att rustas upp. I Sjödalsparken ska kommunen verka för att inkludera förskoletomten där förskolan Falken tidigare stod. Ytan ska främst bidra till möjlighet till rörelse och spontanidrott. Tillgången till attraktiva aktivitetsytor för barn och unga ska vara god särskilt i områden som Flemingsberg, Vårby och Skogås där barn och unga tillbringar en stor del av sin fritid i sitt närområde. Olika former av aktivitetsytor ska finnas som viktiga inslag för till exempel motion och spontanidrott.

Lekplatser uppmuntrar till lek och rörelse utomhus, och utgör mötesplatser för såväl barn som unga. När Huddinge växer behöver utbudet på lekplatser öka och befintliga lekplatser behöver rustas upp.

Ökad tillgänglighet av konst och kultur

Konst och kultur bidrar till att skapa en bättre kommun att bo i. Tillgången till konst och kultur ska därför vara jämlik och inte bero på inkomst, kön eller i vilken del av kommunen man bor. Huddinges värdefulla kulturmiljöer och platser ska värnas.

Fullersta gård och barnkonsten är exempel på Huddinges rika kulturliv och har potential att utvecklas ytterligare. Runt omkring i hela kommunen

verkar också flera livaktiga och engagerade kultur- och hembygdsföreningar som måste få fortsatt goda förutsättningar att utvecklas. De allmänna samlingslokaler som finns måste värnas och behovet av nya kulturlokaler för framtiden ska bedömas utifrån hur de bäst bidrar till kommunens samlade utveckling. Det lokala kulturlivet ska främjas och kulturen ska stärkas i hela kommunen. I den översiktliga planeringen ska behovet av kulturutbud bedömas ur ett brett perspektiv med utgångspunkten att det ska vara jämlikt och tillgängligt.

Biblioteken i Huddinge ska komplettera varandra för att gemensamt kunna erbjuda alla invånare mångfacetterade bibliotekstjänster av hög kvalitet. Folkbiblioteken ska stödja individens informationsfrihet, kunskapssökande, läslust och språkutveckling genom hela livet. De ska också utgöra en gränsöverskridande mötesplats för olika typer av människor. Försöket med Meröppet bibliotek i Segeltorp ska utvärderas genom att ta in synpunkter från såväl anställda som kommuninvånare för att se om det kan vara lämpligt på fler av kommunens bibliotek.

Kulturskolan har till uppgift att skapa ett livslångt intresse för de estetiska uttrycken genom att ge eleverna verktyg och lust till eget skapande och lärande. Kulturskolan ska också bidra till att barn och unga får utveckla sin kreativitet. Kön till kulturskolan ska minska och kulturskolan ska komma fler till del. Kulturskolans samverkan med andra aktörer breddar utbudet. En ökad samverkan med skolan om tillgång till ändamålsenliga lokaler för dans och teater kan möjliggöra att fler barn och unga får möjlighet att börja på kulturskolan. Samverkan mellan kulturskolan å ena sidan och fritidshemmen och skolan å andra sidan ska öka. Det är också viktigt att fortsätta utveckla Öppen kulturskola genom samarbeten med till exempel mötesplatserna för unga.

Ett starkt föreningsliv och ett rikt utbud av idrott

Ett starkt föreningsliv är en del av den svenska modellen och skapar ett bättre och tryggare Huddinge. De ideella krafterna gör ovärderliga insatser för att engagera och aktivera barn och unga. Föreningslivet ska ges goda förutsättningar att verka och utvecklas.

Barn och unga i Huddinge ska ges ett rikt utbud av aktiviteter. Mötesplatserna för unga ska präglas av mångfald, jämställdhet och jämlikhet. För att bättre balansera den geografiska tillgången på aktiviteter ska Huddinge kommun påbörja en förstudie för ett förenings- och aktivitetshus med en mötesplats för unga i Trångsund. Kommunen ska börja planera för att öppna en mötesplats/fritidsgård för unga i Masmö. Mötesplatser för unga kan med fördel samplaneras vid byggnation av nya idrottsanläggningar och skolor. Utbudet på dessa ska vara attraktivt för unga oavsett kön. Aktiviteter på mötesplatserna för barn upp till 13 år ska öka.

Huddinge kommun ska utveckla och underlätta samspelet med icke vinstdrivande föreningar, stiftelser och andra aktörer inom den sociala ekonomin som verkar på ett sätt som tillför samhällsnytta och kompletterar den kommunala verksamheten. Under 2019 ska ett arbete påbörjas för att undersöka möjligheterna och förutsättningarna att få grundskolor att samverka med idrottsföreningar inom avtalsformen idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Föreningar som riktar sig till äldre är av stort värde i Huddinge kommun. Pensionärsföreningarnas verksamhet aktiverar många äldre på ett sätt som höjer deras livskvalitet och ger en guldkant i vardagen. Huddinge kommun ska avsluta arbetet med att se över den här frågan om stöd till lokaler för pensionärsföreningarna. Pensionärsföreningar ska kunna få stöd för hyreskostnader från kommunen.

I Huddinge finns en fantastisk kraft i det civila samhället som bidrar till att nyanlända Huddingebor får möjlighet att utvecklas och lära sig svenska. Deras arbete ska kommunen stödja. De privatpersoner i kommunen som vill göra en insats för nyanländas möjlighet till snabb etablering och språkinläring i svenska ska ha goda möjligheter till det. Huddinge kommun ska utveckla metoder så att nyanlända och övriga kommuninvånare ska kunna mötas.

Huddinges idrottspolitik ska utgå från ett folkhälsoperspektiv. Idrott och motion i unga år lägger grunden för en god hälsa genom hela livet och det ska därför vara tillgängligt för alla. Idrottsföreningarna som finns i kommunen ska få goda möjligheter att utvecklas. De utgör en viktig del i att ge förutsättningar för sunda livsvanor, utveckla goda värderingar, bidra till jämställdhet och främja integration. Kommunen ska stötta idrotten i deras arbete och bidra till att föreningarna kan hålla nere sina deltagaravgifter. För att värna breddverksamheten är det viktigt att elitidrotten ges goda förutsättningar att verka. Kommunen ska förbättra arbetet med att föra dialog med våra elitidrottsföreningar för att också kunna ge mer och bättre stöd.

I en växande kommun finns ett behov av fler idrottsanläggningar. Planering för specialanläggningar som är av regionalt intresse kan göras bättre. För att möta det behov av anläggningar som finns inom idrotten ska kommunen därför arbeta för en regional samverkan för att möta den brist som finns. Den utredning som genomförts för att bedöma vilket skick som kommunens simhallar har visar på behov av att säkra marktillgång för nya simhallar när det inte längre lönar sig att investera i de gamla hallarna. En ny lokalisering för Huddingehallen ska hittas och förutsättningarna för att bygga ett utomhusbad i anslutning till Visättra sportcenter ska klargöras.

HUDDINGES ALLA BARN OCH ELEVER SKA KLARA SIN UTBILDNING OCH UTMANAS I SITT LÄRANDE

Grunden för vårt starka samhälle och våra barns framtid läggs i skolan. När vi investerar i skolan så investerar vi i vår gemensamma framtid. Huddinge ska bli tryggare, med en bättre och mer jämlik kunskapsskola.

Skicklig och behörig personal i förskolan och grundskolan

Barnens och elevernas viktigaste resurs för att nå kunskapsmålen är lärarna och pedagogerna i kommunens förskole-, fritids- och skolverksamheter. De bär ett stort ansvar att möjliggöra att varje barn och elev når sin fulla potential och utvecklas. Inget barn eller elev ska lämnas efter eller hållas tillbaka.

De pedagoger, lärare och annan personal som arbetar i Huddinges förskolor och skolor ska bygga förtroende och respektfulla relationer, ha höga förväntningar på barn och elever och arbeta för att alla ska lyckas. Målet är utbildad och behörig personal i alla verksamheter. Obehöriga lärare som är anställda i kommunen ska ges möjlighet att komplettera sin utbildning.

Forskning visar att skickligt ledarskap i förskola och skola är avgörande för barns och elevers skolframgång. Huddinge ska ha de bästa förskole- och skolledarna som har fokus på det pedagogiska ledarskapet. Kommunen ska ge de bästa förutsättningarna till dem och avlasta dem från administration.

Personalomsättningen i Huddinges förskolor är stor och det finns alldeles för få behöriga förskollärare. Mer personal inom olika yrkeskategorier behöver anställas. Kommunen ska erbjuda goda arbetsvillkor där all personal känner att de har tid för sina arbetsuppgifter och att arbetsmiljön är tillfredsställande. All personal ska få känna att de får utvecklas och växa. Det ska finnas goda möjligheter till karriärvägar. I Huddinge ska det tillhandahållas arbetskläder för personalen i förskolan.

Skickliga och engagerade lärare är den viktigaste faktorn för att elever ska lyckas i skolan. Därför är det allvarligt att Huddinge har landets lägsta lärartäthet. Alla barn och elever har rätt att möta behöriga och kompetenta lärare som går in i klassrummet med höga förväntningar på varje elev. Lärarna på Huddinges skolor ska inte ägna tid till administration eller arbeta med saker som de inte är utbildade till utan de

ska ha goda förutsättningar att planera och utvärdera sin undervisning. Lärarnas tid med eleverna ska öka.

Att stärka läraryrket i Huddinge är en central framtidsfråga för kommunen. Fler yrkeskategorier ska ta plats i Huddinges skolor för att avlasta lärarna. Det kan handla om att stärka upp Huddinges skolor med exempelvis fler lärarassistenter, administratörer, rastvakter och skolvärdar. Även fler anställda inom elevhälsan och socialpedagoger är viktigt för att avlasta lärarna. Eftersom skillnaderna mellan Huddinges skolor är stora krävs det flexibla och individuella lösningar. I klasser där det behövs ska det finnas två lärare.

Kommunen ska stimulera personal och rektorer som väljer att ta på sig större utmaningar i områden med tuffare förutsättningar och låga kunskapsresultat. Det kan ske genom högre löner och bättre villkor för dem som arbetar i skolor med stora utmaningar, samt genom fler förstelärare i dessa skolor.

Det måste löna sig att utbilda sig till, och arbeta som, förskollärare och lärare. För skickliga lärare ska det finnas en kultur av stöd och samverkan, samt tydliga karriärvägar i form av förstelärare och lektorer men även i form av löneutveckling.

Den nya läroplanen i förskolan medför att alla pedagoger i förskolan måste få kompetensutveckling i läroplanens innehåll och vad den innebär för undervisningen i förskolan. Under 2020 ska ett omfattande implementerings- och fortbildningsarbete genomföras för att säkerställa detta.

En trygg förskola med hög kvalitet

Det livslånga lärandet börjar i förskolan. Kommunen måste kraftsamla för att vända situationen i Huddinges förskolor som under flera år har präglats av växande barngrupper, hög personalomsättning och inköpsstopp. Föräldrar, barn och personal ska känna trygghet i att Huddinges förskolor håller hög kvalitet och stimulerar barns utveckling och lärande. Alla barn måste få möjlighet att lära och utvecklas i förskolan genom att leka, skapa och utforska på egen hand, i grupp och tillsammans med vuxna.

Studier visar att barn som har gått i en förskola med hög kvalitet lyckas bättre i skolan. Detta gäller särskilt de barn som har föräldrar med en kort utbildning eller barn med tuffa uppväxtvillkor. Därför ska kommunen verka för att så många barn som möjligt tar del av möjligheten att gå i förskola. Inte minst är det viktigt att nyanlända Huddingebor ges information om kommunens förskolor.

På dagens moderna arbetsmarknad finns det många föräldrar i Huddinge som arbetar på olika tider dygnet runt. Förskolan är viktig för att föräldrar ska kunna arbeta heltid och känna sig trygga med att deras barn vistas i en miljö som är trygg och lärorik. Huddinge ska därför erbjuda barnomsorg på obekväma arbetstider (nattis). Det är en viktig jämlikhetsfråga.

Barngruppernas storlek i Huddinges förskolor ska hållas nere. I för stora barngrupper riskerar barnen att inte bli sedda och inte få den trygghet och det lärande som de har rätt till. Både föräldrar, personal och barn ska känna att förskolan är en trygg plats att vistas i. En plan ska tas fram för hur barngrupperna ska minska i de förskolor där det mest behövs.

På Huddinges förskolor ska alla barn få utveckla svenska språket och eventuellt annat modersmål. Personalen ska därför ha goda kunskaper i svenska. Förskolorna ska bedriva ett aktivt språkarbete så att läs- och skrivsvårigheter tidigt kan upptäckas och förebyggas. Språkutveckling ska särskilt prioriteras.

Fler ska få sitt förstahandsval till förskola och skola

Det ska vara attraktivt för barnfamiljer att bo i Huddinge. Alltför många vittnar i dag om hur svårt det är att få förskola och skola nära där man bor. Det handlar i grunden om att det råder brist på platser till förskola och skola och att ojämlikheten – inte minst mellan kommunens skolor – är stor. För att möjliggöra för fler att få sitt förstahandsval måste det till en mer effektiv planering, samutnyttjande av lokaler och servicefunktioner och ett proaktivt samarbete mellan framförallt kommunstyrelsen och utbildningsnämnderna. Takten för att bygga fler lokaler behöver trappas upp och mark reserveras i tidiga skeden av den fysiska planeringen för detta ändamål.

Vårdnadshavare ska känna sig trygga i att deras barn erbjuds plats i förskolan i tid och nära hemmet. Kommunen ska ha riktlinjer som gör att skolorganisationen kan få en tydligare struktur. Ambitionen är att yngre barn och elever ska ha nära till sin förskola och skola. De äldre eleverna kan gå i större skolor med större upptagningsområden i centrala lägen. Vid skolplaceringar ska det så långt som möjligt prioriteras att de yngsta barnen kan få en plats nära hemmet.

Trygga elever och ordning och studiero i skolan

Den svenska modellen bygger på höga kunskapsresultat och jämlika skolor. För det krävs trygga skolor med ordning och studiero. Det ska prägla Huddinge som skolkommun. Lärare, elever och vårdnadshavare

ska arbeta tillsammans för att studiemiljön ska vara god. Alla som vistas i skolans lokaler har här ett gemensamt ansvar.

Eleverna ska ha möjlighet att delta i utformningen av trygga lärandemiljöer, till exempel genom att medverka i utarbetandet av ordningsregler. Ordningskontrakt ska införas på varje skola. De ska utgöras av ett dokument för skolans regler för trygghet och studiero. Ordningskontraktet ska vara ett gemensamt åtagande för elever, föräldrar och skolan. Rektor ansvarar för reglerna men de ska undertecknas av elever och vårdnadshavare för att stärka deras ställning så att de följs bättre.

Många elever upplever att det finns studiero när det finns en tydlig struktur för arbetet och när läraren tar ett tydligt ansvar för ordningen i klassrummet. Lärarna ska ha goda förutsättningar för detta. Mobilförbud ska införas i skolor och klasser där det behövs. Utgångspunkten är att inga lektioner ska störas av mobiltelefoner.

Oavsett i vilken skola i Huddinge man går ska man känna trygghet i att man får en bra utbildning med hög kvalitet. Idag är det stora skillnader mellan Huddinges grundskolor i hur stor andel elever som når gymnasiebehörighet. Kommunen måste arbeta strategiskt med att lyfta de grundskolor som behöver stöd i att öka kunskapsresultaten och de elever som riskerar att inte alls nå behörighet till gymnasiet ska få extra stöd och hjälp. För att öka likvärdigheten ska kommunen säkerställa att resursfördelningssystemet till skolor och förskolor kompenserar för skillnader i skolors, förskolors, elevers och barns förutsättningar. Kommunen ska årligen följa upp vilka skolor som ges extra medel och vad de används för. Vid behov ska resursfördelningssystemet göras om och förbättras.

Yngre barn ska ha möjlighet att gå i en skola nära hemmet i ett område som man känner till och som upplevs som tryggt och säkert. Arbetet med att se till så att alla skolvägar till Huddinge skolor är säkra ska intensifieras. Otrygga platser inom skolans område och i skolor ska identifieras och åtgärder ska sättas in. Alla skolmiljöer i Huddinge ska upplevas som trygga av såväl elever som personal. På skolor där det behövs ska trygghetskameror kunna installeras och användas. I Huddinges skolor råder det nolltolerans mot våld, vapen och droger. Skolornas våldsförebyggande arbete ska utvecklas och vara systematiskt och skolorna ska samverka med andra aktörer såsom polis och socialtjänst.

Jämlik kunskapsskola där alla når målen

I skolan läggs grunden för resten av våra liv. Därför ska Huddinge ha en jämlik skola med höga kunskapsresultat där ingen elev lämnas efter eller hålls tillbaka. Alla skolor i Huddinge ska vara bra skolor med pedagogiska

lärmiljöer. Idag är det stora skillnader i kunskapsresultat i Huddinge kommun, både inom och mellan skolor. Det måste förändras och kunskapsresultaten måste förbättras.

Målsättningen för skolans arbete ska vara att alla elever ska uppnå kunskapsmålen. Elevernas kunskaper och studieresultat ska följas upp tidigt och kontinuerligt. Alla elever ska få möjlighet att tillgodogöra sig den kunskap och utbildning som är nödvändig för att sträcka sig mot sina drömmar. Tidiga insatser i lågstadiet ska prioriteras. Det möjliggör att alla elever som går i förskoleklass till och med årskurs tre får det stöd de behöver. Mindre klasser de första åren i skolan är viktigt för att alla elever, och särskilt de elever som riskerar att halka efter, får tillräckligt med tid och stöd av sin lärare.

Alla elever ska mötas av höga förväntningar i skolan. Elever som har lätt för sig ska utmanas och elever i behov av särskilt stöd ska få det stöd de behöver. Lika viktigt är det att de elever i grundskolan som önskar gymnasiekurser ska ges goda möjligheter till det.

Alla elevers utveckling ska dokumenteras för att möjliggöra planering av individuella insatser utifrån behov. På skolor där läxor delas ut ska det finnas möjlighet att få läxhjälp. Samarbete med ideella krafter och det civila samhället som erbjuder läxhjälp ska uppmuntras. Elever i behov av särskilt stöd ska få det stöd de behöver. Högpresterande elever ska få utveckling och stimulans.

Att kunna läsa är avgörande för att klara grundskolan och nå goda resultat. Huddinges skolor ska ha som mål att alla barn ska kunna läsa en enklare text när de går ut årskurs ett.

Genom goda kunskaper i sitt modersmål förbättras elevers möjlighet att lära sig svenska och andra språk. Modersmålsorganisationen ska ses över med fokus på att säkerställa elevernas tillgång till modersmål, effektivitet och högre kvalitet. Alla elever ska ha goda möjligheter att välja att delta i modersmålsundervisningen och studiehandledning på modersmål. Huddinge ska tillvarata kraften i digitalisering på området och där det behövs och är lämpligt nyttja digitala verktyg och distansundervisning.

För att elever ska orka lära hela dagen ska skolmaten hålla hög kvalitet, vara god och näringsriktig. Huddinge ska ha höga ambitioner för skolmaten och den ska vara likvärdig oavsett i vilken skola man går. Tillagningskök i alla skolor är en viktig likvärdighetsfråga. Förutsättningarna för tillagningskök ska utredas för de skolor som i dag har mottagningskök. Alla nya skolor som byggs ska ha tillagningskök.

Fritidshem av hög kvalitet har betydelse för barns utveckling. Det bidrar till att stärka deras sociala förmåga, samarbetsförmåga, självkänsla och sociala utveckling. Fritidshemmen har därmed potential att bidra till både högre kunskapsresultat och jämlika livschanser. Vi vill utveckla samverkan mellan fritidshem och föreningsliv så att fler barn kan få ägna sig åt fritidsaktiviteter på eftermiddagarna. Fler elever ska ges möjlighet att delta i öppet fritids. Kommunen ska både följa upp kvaliteten inom fritids när det gäller gruppernas storlek, lokaler, personalresurser och andra relevanta kvalitetsfaktorer.

God tillgång till en kvalitativ studie- och yrkesvägledning är avgörande för att öka elevers behörighet till gymnasiet. Tillgången till studie- och yrkesvägledning bidrar också till att färre elever byter gymnasieprogram eller hoppar av. Redan i de lägre årskurserna ska Huddinges grundskoleelever ha kontakt med studie- och yrkesvägledningen och deras kunskaper ska användas på ett strategiskt och utvecklande sätt. Studie- och yrkesvägledningen i Huddinge ska hålla hög kvalitet och ge eleverna goda kunskaper och förutsättningar att göra väl underbyggda studieval samtidigt som den ska bidra till att motverka stereotypa val baserat på exempelvis kön eller socioekonomisk bakgrund.

Samarbetet mellan skola och föräldrar kring elever i behov av särskilt stöd ska förbättras. Alla pedagoger ska ha god kunskap och kompetens i hur barn med olika behov ska bemötas.

Likvärdig digitalisering och entreprenöriellt lärande

I ett kunskapssamhälle är digital kompetens och entreprenörskap två viktiga färdigheter som förutsätts för att konkurrera på arbetsmarknaden. Detta ska reflekteras i skolans verksamhet och vara likvärdigt. Huddinges skolor ska ligga i framkant i digitaliseringen och det entreprenöriella lärandet. Kommunen ska säkerställa att ingen elev hålls tillbaka eller lämnas efter i det arbetet.

Kommunen ska fortsätta sitt framgångsrika arbete med entreprenöriellt lärande och Ung företagsamhet. Fler elever ska få möjlighet att starta och driva ett UF-företag. I en tid med allt fler olika anställningsformer på arbetsmarknaden ska eleverna även ges utbildning om arbetsmarknaden i samarbete med fackliga organisationer och näringslivet.

Huddinge ska vara bäst i Sverige på att använda digitaliseringens möjligheter inom skolan. Det innebär att skolorna ska nyttja den potential som internet och modern teknik erbjuder för att utveckla ett breddat och fördjupat lärande. En vision för verksamheternas digitaliseringsarbete ska tas fram och de digitala verktygen ska gå att använda genom att kommunen ser till att det finns kapacitet och god driftsäkerhet. Detta lägger grunden för att utveckla elevernas digitala kunskaper, vilket bidrar

till att Sverige fortsatt kan vara ledande när det gäller innovationer. Därmed ökar förutsättningarna för ökad konkurrenskraft på den globala arbetsmarknaden som får allt större inslag av digitala arbetsprocesser och digitala verktyg.

Digitalisering ska vara en hävstång för lärande och nyttjas på ett genomtänkt och strukturerat sätt. Därför är det viktigt att det arbetas fram en kompetensförsörjningsplan som kan användas som stöd i arbetet med att grundskolans lärare och skolledare har den kompetens som krävs inom området.

Skolbiblioteken har inte bara en viktig uppgift att stimulera och utveckla läs- och språkutvecklingen. Inte minst har de också en viktig roll i digitaliseringen. Alla elever ska ha tillgång till bemannade skolbibliotek eller på annat sätt likvärdiga funktioner via samarbetsavtal mellan skola och kommunens folkbibliotek där det är lämpligt. Det bör finnas en samlad styrning av skolbiblioteksverksamheten. Skolbiblioteken ska vara ett digitalt nav i skolans pedagogiska process.

En modern grundsärskola och gymnasiesärskola

Huddinge ska erbjuda en modern och attraktiv grundsärskola och gymnasiesärskola med hög kvalitet. De ska vara tillgängliga och anpassade för elevernas bakgrunder och särskilda behov.

Grundsärskolan ska vara ett alternativ till grundskolan för de elever som inte bedöms kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav. Utbildningen ska anpassas efter varje elevs förutsättningar och bidra till ökade kunskaper, personlig utveckling och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhället.

Huddinges gymnasiesärskola ska präglas av öppenhet och alla former av stigmatisering ska motverkas. De program som erbjuds i gymnasiesärskolan ska hålla hög kvalitet och ge eleverna goda förutsättningar för det fortsatta livet. Huddinge ska samverka med andra kommuner i Stockholms län för att erbjuda och utforma framtidens utbildning inom gymnasiesärskolan.

Bättre kvalitet så att fler blir nöjda med förskola och skola

Samtliga verksamheter, kommunal och fristående, har ett ansvar och en strävan att erbjuda god service och kvalitet till vårdnadshavare och barn.

Huddinges förskolor och skolor ska hålla god service och ha hög kvalitet. Tillgången på förskole- och skolplatser ska vara god. Alla barn och elever

ska känna sig trygga i förskolan och skolan. Samtliga skolor ska arbeta aktivt för att förebygga, förhindra och stoppa diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Andelen elever som känner att de har minst en vuxen på skolan som de känner förtroende för ska öka. Det ska vara nolltolerans mot mobbning, sexism och rasism i skolorna. Huddinges skolor ska använda de bästa metoderna mot mobbning som finns och som har prövats ut professionellt.

Det ska vara ordning och reda i skolsystemet. Syftet med grundskoleverksamheten ska vara utbildning, inte att dela ut vinst till ägarna. Alla Huddingebor ska vara trygga i att deras skattepengar går till utbildning med hög kvalitet. Det ska finnas olika pedagogiska inriktningar och profileringar i förskolan och skolan. Fristående skolor är ett värdefullt komplement till den kommunala skolan för att öka den pedagogiska mångfalden. Samverkan mellan kommunen och de fristående skolorna ska öka.

Både elever och vårdnadshavare ska på ett enkelt sätt få veta hur eleven utvecklas i skolan; vad som fungerar väl och var det behövs extra insatser och stöd. Betyg i mycket låga åldrar är ingen lösning på att höja kunskapsresultaten. Väl beprövade metoder ska användas för att alla elever ska utvecklas på bästa sätt.

I en tid när många i samhället är digitala behöver kommunen hänga med i utvecklingen. Många föräldrar och vårdnadshavare förväntar sig digital kommunikation och tack vare digitaliseringen kan effektiviteten öka.

Fler ska klara gymnasiet

En avslutad gymnasieutbildning är den bästa försäkringen mot arbetslöshet. Därför behöver avhoppet från gymnasiet minska och fler elever lämna gymnasieskolan med fullständiga betyg. Kommunen ska också arbeta för att öka andelen förstahandssökanden till Huddinges gymnasieprogram.

Yrkesprogrammen ska hålla hög kvalitet och utvecklas för att bli mer attraktiva och förbereda eleverna att gå direkt ut i yrkeslivet, med målet att vi ska ha bland de bästa yrkesutbildningarna i länet. Då krävs det att det lokala näringslivet och arbetsmarknadens parter bjuds in för att utforma nya program och stärka befintliga. Eleverna som går yrkesprogram ska ha nära kontakt med arbetslivet. Grundläggande behörighet till högre studier ska vara norm på samtliga yrkesförberedande program i Huddinge genom att kurser som krävs för grundläggande behörighet till högre studier alltid inkluderas i studieplanerna. Yrkeselevernars studieupplägg ska anpassas på ett sådant sätt att detta möjliggörs. Kommunen ska fortsätta etablera lärlingsutbildningar.

De högskoleförberedande programmen i Huddinges gymnasieskolor ska ge en stabil grund för fortsatta studier. Kopplingen från gymnasieskolans högskoleförberedande program och högre studier ska stärkas. Det kan göras inte minst genom att nyttja den akademiska kraft som finns i Flemingsberg med flera olika lärosäten och akademier. Eleverna ska ges god inblick i vilka studieval som finns efter avslutade gymnasiestudier. Kommunen ska fortsätta arbeta aktivt för att höja kvaliteten i programutbudet och för att utveckla gymnasierådet för de högskoleförberedande programmen.

För de elever som inte är behöriga till gymnasiets nationella program ska ha möjlighet att gå introduktionsprogram med hög kvalitet med målet att förbereda eleverna för vidare studier eller arbetsmarknaden. Genomströmningen i språkinstruktionen ska öka och elever ska ges flexibla och individuella lösningar för att snabbt kunna påbörja ett nationellt gymnasieprogram.

Huddinges gymnasieskolor ska uppmuntra eleverna att lära sig främmande språk och möta andra kulturer för att rustas för en global värld. Elever med annat modersmål än svenska har en extra tillgång och ska uppmuntras att utvecklas i det. Gymnasieskolan ska ge elever möjlighet att delta i internationella utbyten av olika slag. Det kan handla om praktik, ung företagsamhet, mässor med mera. Samarbeten med skolor i andra länder inom ramarna för Sveriges medlemskap i EU ska uppmuntras.

Den snabbt växande psykiska ohälsan bland unga är oroväckande. Huddinges gymnasieskolor ska vara platser fri från ohälsosam stress och ångest. Kommunen ska under 2019 påbörja en kartläggning av gymnasieelevernas psykiska ohälsa och en åtgärdsplan ska sättas in för att minska skolstress och bidra till ökat välmående.

Fler och attraktiva gymnasieplatser för framtidens arbetsmarknad

Huddinge och Stockholmsregionen växer med många nya invånare. Fram till 2025 väntas antalet ungdomar i gymnasieåldern öka med 20 000 stycken. Huddinge ska vara med och ta ansvar för att fler och attraktiva gymnasieplatser tillkommer som rustar eleverna för framtidens arbetsmarknad och högre studier. Kommunen ska samarbeta och samverka med närliggande kommuner i den här frågan.

Arbetet med den nya kommunala gymnasieskolan, Widerströmska gymnasiet, i Flemingsberg ska fortsätta och skolan ska starta med 500 platser höstterminen 2019. Med sitt centrala läge och närheten till

akademier, forskning och näringsliv ska den här nya gymnasieskolan hålla hög kvalitet och knyta an till högre utbildning. Ett arbete för att möjliggöra att skolan bidrar till både områdesutveckling och jämlika villkor ska inledas av kommunen. Skolan ska också samverka med kultur-, idrotts- och föreningsliv i området och på så sätt bli en viktig del av lokalsamhället. Kommunen ska skyndsamt utreda förutsättningarna för ytterligare en kommunal gymnasieskola i kollektivtrafikhöga läge i kommunen.

HUDDINGE SKA VARA EN JÄMLIK OCH JÄMSTÄLLD KOMMUN DÄR INVÅNARNA ÄR DELAKTIGA I SAMHÄLLSUTVECKLINGEN

Ett mer jämlikt och jämställt samhälle är bättre att leva i för alla och har bättre förutsättningar att utvecklas. I Huddinge kommun finns stora skillnader i livsvillkor. Här finns de med god ekonomi, stort inflytande, god hälsa och de som lever under motsatta förhållanden. Kommunen måste arbeta strategiskt för att hålla ihop samhället.

Segregationen och ojämlikheten i kommunen ska minska genom att stärka samhörigheten och tilliten invånarna emellan. Huddinge ska tillvarata de resurser och den positiva kraft som finns i kommunen; bland invånare, företag, det civila samhället och andra aktörer. På så sätt får alla Huddingebor möjlighet att förverkliga sig själva och därigenom blir Huddinge en ännu bättre kommun där jämlikhet, jämställdhet och solidaritet är centralt.

Jämlika förutsättningar

Huddinge kommuns geografiska bredd och storlek gör områdesperspektivet viktigt. På grund av de stora klyftor som präglar Huddinge och som delar kommunen ska kommunen särskilt arbeta med områdesutvecklingen i Vårby, Flemingsberg och Skogås – inte minst med förebyggande folkhälsofrågor, demokratifrågor och med trygghetsfrågor. Målet ska vara att minska klyftorna mellan individer och områden.

Den sociala blandningen liksom förståelsen och möten mellan olika kulturer ska öka och segregationen ska minska. För att nå dit är det avgörande med långsiktiga och strategiska satsningar. Huddinge ska ta del av regeringens politik för minskad segregation som syftar till att bryta de mekanismer som gör att segregationen finns kvar. Det handlar om insatser för att bekämpa brottsligheten, knäcka långtidsarbetslösheten, lyfta skolorna och elevernas resultat, stärka samhällsservicen, minska trångboddheten och stödja det civila samhället.

För att skapa bäst möjlighet att verka för jämlika levnadsvillkor är kunskap om våra invånares förutsättningar och möjligheter viktigt. Jämlikhet är integrerat i den ordinarie styrningen och uppföljningen. I Huddinge ska verksamheter mäta och analysera statistik och resultat utifrån köns-, ålders- och områdesperspektiv. Omotiverade skillnader ska redovisas och åtgärder ska sättas in för att minska skillnaderna.

Informationsflöden i Huddinge ska vara digitala och tillgängliga. Utgångspunkten är invånarnas behov som medborgare, företag, samarbetspartners, organisationer, besökare, medarbetare med flera. Digitaliseringen ska komma alla till del och användas som ett verktyg för ökad intern effektivisering. De grupper i kommunen som inte är digitala ska ges möjlighet till information på annat sätt. Alla nämnder ska arbeta med digitalisering för att förbättra verksamheterna.

Personer med funktionsvariationer ska ha tillgång till samhället på samma villkor som andra. Därför ska kommunen arbeta med tillgänglighetsanpassning av lokaler, platser och verksamheter. Personer med funktionsvariationer ska också kunna ta del av information och kommunicera med kommunen utifrån sina förutsättningar.

En jämställd kommun

En förutsättning för ett jämlikt Huddinge är jämställdhet. För att kommunen ska bli mer jämlik och utvecklas på bästa sätt måste kvinnor och män ha lika möjligheter och rättigheter. I Huddinge ska kvinnor och män vara ekonomiskt jämställda och ha samma makt att forma samhället och sina liv. Arbetet med jämställdhetsintegrering ska fortsätta. De kommunala resurserna ska fördelas jämlikt och jämställt.

Jämställdhetsperspektivet ska integreras i alla kommunens verksamheter och i styrning av organisationen. För att få ett jämställt samhälle är det viktigt att kunna synliggöra ojämställdheten. Ett av de bästa verktygen är könsuppdelad statistik, kartläggningar och konsekvensbedömningar som visar hur verkligheten ser ut.

Förskolan, skolan och fritidsverksamheten är områden som är särskilt prioriterade för att stärka jämställdheten. En jämställd uppväxt är viktig för att unga oavsett kön ska få samma förutsättningar att utvecklas. Det är också under uppväxten som normer, värderingar och traditionella föreställningar om könen grundläggs. De verksamheter som arbetar med barn och ungdomar ska ges förutsättningar att utforma ett medvetet arbetssätt kring jämställdhet. Kommunen ska fortsätta arbeta för att göra idrottslivet i Huddinge mer jämställt. De analyser av idrottens villkor ur ett jämställdhetsperspektiv som har gjorts ska användas och den handlingsplan med fokus på idrottslivet ur ett jämställdhetsperspektiv som arbetats fram ska implementeras.

Motverka våld och otrygghet i hemmet

Huddinge kommun ska vara en trygg och säker kommun för alla. Utövandet av våld är ett stort samhällsproblem både ekonomiskt och för hälsa och välbefinnande. Våld i nära relationer är ett uttryck för ett patriarkalt samhälle och ska aldrig accepteras. Arbetet mot våld i nära relationer ska kännetecknas av systematik, kvalitet och långsiktighet. Arbetet med gruppen barn som lever med eller bevittnar våld i hemmet ska intensifieras och utgå från Barnkonventionen.

Otrygghet utanför hemmet är lika oacceptabel som den otrygghet som många känner i hemmet. Kommunen ska arbeta för att vårt samhälle ska vara tryggt både inom hemmets fyra väggar och utanför. Kommunen ska utveckla arbetet med kvinnofridsteamet för att möta de behov som finns hos olika målgrupper. Kommunen ska också samordna de insatser som finns i dag, identifiera var det behövs eventuellt ytterligare insatser och vidareutveckla det förebyggande arbetet.

Alla barn i Huddinge ska växa upp under trygga förhållanden. Kommunens arbete ska utformas så att barns intressen tillvaratas. Riksdagen har beslutat att inkorporera FN:s konvention om barnets rättigheter i svensk lag från och med den 1 januari 2020. Den nya lagen innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen (KS med flera nämnders underlag). Det finns anledning att mer systematiskt arbeta med att säkerställa Barnkonventionens tillämpning i kommunen. Barn och unga som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld eller hedersrelaterade krav när de vill leva ett självständigt liv ska få samhällets stöd. Under 2020 ska ett arbete påbörjas i kommunen kring att ta fram en kommunövergripande handlingsplan mot våld i nära relationer där även hedersrelaterat våld och förtryck ska ingå.

Likabehandling och antidiskriminering

Alla som bor i Huddinge ska ha likvärdig service och jämlikt bemötande. Kommunen ska vara ett föredöme i arbetet för mänskliga rättigheter och människors lika värde. Kommunens arbete med mänskliga rättigheter ska kännetecknas av medmännisklighet, solidaritet, rättvisa, frihet och värdighet. Alla kommunens verksamheter ska genomsyras av mänskliga rättigheter och främja likabehandling. Arbetet ska fokusera både på Huddinge som arbetsgivare och på mötet med och mellan invånare. Alla anställda inom kommunen ska vara orienterade i frågor som rör mänskliga rättigheter, jämlikhetsfrågor, samt utbildas i diskrimineringslagstiftning och normkritik.

Arbetet med att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska intensifieras. Kommunen ska

bedriva ett aktivt arbete för att motarbeta att människor diskrimineras på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, funktionsvariation, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, sexuell läggning, ålder eller andra orsaker. Effektiva och evidensbaserade arbetssätt ska användas i skolorna och förskolorna så att tidig upptäckt och förhindrande av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan göras.

Alla kommunens verksamheter ska genomsyras av ett normkritiskt perspektiv och fler anställda ska ha HBTQ-kompetens. Samtliga mötesplatser för unga i Huddinge ska vara HBTQ-certifierade. Alla barn och unga ska känna sig inkluderade och bekväma i skolan oavsett kön, identitet och sexuell läggning. Lärare, pedagoger och annan personal ska ha kunskaper om heteronormen och HBTQ-frågor. Huddinge kommun ska arbeta aktivt med att tillhandahålla utbildningsinsatser inom HBTQ och normkritik för personal inom kommunens förskolor och skolor för att höja kompetensen i dessa frågor.

Personer som har en funktionsvariation ska kunna vara fullt delaktiga i det politiska, sociala, ekonomiska och kulturella livet i Huddinge. De ska ha jämlika levnadsvillkor. För att tillförsäkra människor med funktionsvariationer delaktighet och inflytande i vardagen krävs att den fysiska miljön är tillgänglig. Hänsyn ska tas till funktionsvarierades behov vid utformandet av offentliga anläggningar, stadsplanering, arrangemang och informationssystem. En viktig förutsättning för delaktighet och inkludering är att ha ett jobb. Kommunen ska utveckla metoder för att stödja personer med funktionsvariation att delta i arbetslivet i samma utsträckning som andra grupper i samhället. Personer med dolda funktionsvariationer ska ges stöd på samma villkor som gäller för andra funktionsvariationer.

Huddinge kommun ska aktivt informera och öka kunskapen om de nationella minoriteterna och deras rättigheter. Kommunen har ett särskilt ansvar för att värna om det finska språkets ställning och att erbjuda finstalande personer information och service på finska och ge möjlighet till inflytande och samråd i de frågor som berör. Kommunen ska även erbjuda möjlighet till finsk förskola och äldreomsorg.

Fördjupad demokrati

Demokratin är den självklara grunden för vårt samhälle. Alla invånare ska ha jämlika möjligheter att påverka hur Huddinge utformas och utvecklas. Då måste den lokala demokratin stärkas. Ett grundläggande försvar för demokrati och öppenhet är att motverka terrorism och våldsbejakande extremism. Huddinge måste öka tempot i arbetet med att ta fram och sätta in förebyggande insatser. En plan mot våldsbejakande extremism ska tas fram i bred samverkan i kommunen. Här behövs ett strategiskt och långsiktigt arbete.

Kommunens demokratiarbete ska vara framåtblickande och innovativt. När Huddinge växer krävs en god dialog med invånare kring hur detta påverkar dem. Dialogen ska utgå från invånarnas villkor och förläggas till tider och forum, såväl fysiska som digitala som syftar till att fler ska få möjlighet att delta. Resurser måste riktas mot att utveckla nya dialogformer med syftet att få ett så stort och brett deltagande som möjligt. Särskild vikt ska läggas vid att nå de som i vanliga fall inte deltar, samt att göra barn och ungdomar mer delaktiga. Under hela mandatperioden ska Huddinge ha ett aktivt demokratiarbete med syfte att öka valdeltagandet.

Tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval är grunden för en innovativ, lyhörd och inkluderande medborgardialog. Kommunen ska utveckla arbetet med att göra invånare och brukare mer delaktiga med utgångspunkt från Handbok för delaktighet. Utvärderingen av den nya modellen med e-förslag som implementerades i kommunen under 2018 ska följas upp under 2020, bland annat för att säkerställa delaktighet hos de som inte deltar i det digitala samhället.

De politiska partierna och deras förtroendevalda utgör grunden i den representativa demokratin. Därför är det viktigt att de ges goda förutsättningar att verka. I Huddinge ska man kunna vara förtroendevald oavsett livssituation. För det krävs bland annat att möteslokaler är lätta att nå och utrustade med hjälpmedel som behövs och att kommunalpolitiska handlingar finns tillgängliga.

Skolan har ett viktigt ansvar i att ge varje elev kunskap om demokratis principer och utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska former. De politiska partierna ska vara välkomna i Huddinges skolor och inom vuxenutbildningen.

Krafttag för ökad folkhälsa

Folkhälsa är en viktig jämlikhetsfråga. Gapet mellan de grupper som har den bästa hälsan och de som har den sämsta hälsan är alldeles för stor. Socioekonomiskt svaga grupper har större hälsoproblem än andra grupper i kommunen och skillnaderna i socioekonomisk bakgrund och utbildning är tydlig. En särskilt utsatt grupp är kvinnor med låg utbildningsnivå. Kommunen måste därför ha ett proaktivt folkhälsoarbete som bidrar till att hälsoklyftorna minskar. Ett åtgärdsprogram för jämlik hälsa ska tas fram.

Bra matvanor, i kombination med framförallt fysisk aktivitet, kan förebygga en rad hälsoproblem och även psykisk ohälsa. Huddinge kommun ska inom alla verksamheter där måltider serveras erbjuda god, näringsriktig mat med få tillsatser.

Psykisk ohälsa är ett stort och växande samhälls- och folkhälsoproblem som drabbar många barn, unga, vuxna och äldre. Den psykiska ohälsan ökar i samhället särskilt bland unga och bland kvinnor. Arbetet med psykisk ohälsa är i hög grad en jämlikhetsfråga och att minska den psykiska ohälsan ska vara en viktig prioritering i kommunen i samarbete med andra aktörer. Ett arbete ska påbörjas för att kartlägga den psykiska ohälsan bland unga och åtgärder på hur den ska minskas ska tas fram och sättas in. Alla elever ska ha tillgång till en elevhälsa av hög kvalitet.

Samkraft är en viktig social investering i Huddinges barn och unga och ska verka förebyggande mot missbruk, psykisk ohälsa och kriminalitet bland barn och unga. Målområden för Samkrafts arbete är ökad närvaro i skolan, förbättrad integration av nyanlända barn och ungdomar och minskat hot och våld bland barn och ungdomar. Insatserna ska vända sig till barn och ungdomar som befinner sig i tidig riskzon, samt i konkret behandling. Ju tidigare barn och unga i riskzonen fångas upp desto bättre. Utbildningsnämnderna, socialnämnden, samt kultur- och fritidsnämnden har ett tydligt uppdrag att samverka i Samkraft tillsammans med lokalt polisområde i Huddinge och barn- och ungdomspsykiatri i Huddinge.

Stress hos föräldrar kan riskera att bli stress hos barnen och leda till psykisk ohälsa. Barn eller ungas bakgrund ska aldrig avgöra tillgången till rätt hjälp och stöd. Föräldrarna har ansvar över sina barns utveckling och välbefinnande och därför ska kommunen erbjuda stöd till fler föräldrar i syfte att stärka dem i sin föräldraroll.

Huddinge kommun ska ha ett välutvecklat preventionsarbete med syfte att minska användningen av alkohol, narkotika, dopning och tobak samt förebygga spelmissbruk. Det ska omfatta brottsförebyggande arbete, generell våldsprevention inklusive att förebygga våld i nära relationer, och hedersrelaterat våld och förtryck. Förebygga psykisk ohälsa och kriminalitet och erbjuda stöd och utbildning till föräldrar. Det övergripande syftet ska vara att bidra till minskad ojämlikhet i hälsa och ökad jämställdhet. I det arbetet ingår stöd och utbildning för föräldrar, samt åtgärder för ökad integration. Sociala insatsgrupper som förhindrar kriminalitet bland unga, samt kommunens uppsökande arbete bland vuxna med psykisk ohälsa och hemmasittande ungdomar som varken arbetar eller studerar är viktiga förebyggande verksamheter. Det är även de stödgrupper som finns för barn. Det samlade preventionsarbetet i Huddinge ska förverkligas genom samverkan mellan utbildningsnämnderna, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, och natur- och byggnadsnämnden.

HUDDINGES INVÅNARE SKA LEVA ETT OBEROENDE LIV MED STÖD, VÅRD OCH OMSORG UTIFRÅN SINA BEHOV

Allt fler lever längre. Det är en stor framgång för vårt samhälle men det ställer också krav på att kommunen ger goda förutsättningar för alla äldre att själva bestämma över sin vardag och sitt liv, oavsett om det handlar om deltagande i arbetslivet eller vad de vill ha hjälp med från hemtjänsten.

Huddinge ska vara en bra kommun att åldras i. Då krävs det satsningar på en äldreomsorg med hög kvalitet, att insatser görs för att motverka ensamhet, att personalen i hemtjänsten har tid för varje äldre och att äldres delaktighet och inflytande över sin egen livssituation såväl som samhället främjas.

Kommunen ska ge stöd, vård och omsorg utifrån individens behov och förutsättningar. För att utjämna skillnaderna som finns i kommunen ska tidiga och förebyggande insatser prioriteras liksom insatser som leder till ökad folkhälsa. De grupper som har störst behov ska särskilt beaktas och kommunen ska ge bra skydd till utsatta barn. Taxor inom äldre- och individomsorgen för service och omsorg ska vara rimliga så att även människor med lägre inkomst eller pension har råd att använda sig av dessa tjänster.

Äldreperspektiv i utvecklingen av Huddinge

När kommunen växer och andelen äldre ökar ska det avspeglas i kommunens utveckling och utformning. Det handlar i grunden om att Huddinge ska vara en attraktiv kommun i takt med tiden och som bejaktar invånarnas behov och önskemål. Därför ska ett äldreperspektiv finnas med i kommunens utveckling och i all stadsplanering och vid nybyggnation. Det är särskilt viktigt när kommunen väntas växa med 18 500 nya bostäder de kommande åren.

Platser som nyttjas av äldre ska anpassas utifrån äldres behov om funktionalitet. Det handlar till exempel om att det ska finnas parkbänkar vid centrala gångstråk så att man kan sätta sig och vila, att det finns ledstänger och hissar på strategiska platser, och att snöskottning och halkbekämpning ska fungera på vintern. Det handlar också om att det ska finnas belysning på mörka platser och polisiär närvaro där det finns behov så att äldre vågar gå ut på dagar och kvällar.

Ett kommunövergripande arbete ska påbörjas 2020 för att göra Huddinge till en mer äldrevänlig kommun.

Trygga boendesituationen för äldre och förbättra hemtjänsten

I Huddinge ska det vara lätt att hitta ett tillgängligt boende som gör det möjligt att leva ett aktivt liv. Äldre är ingen homogen grupp utan består av olika individer med olika förutsättningar och behov. Det ska också prägla de boenden som finns i Huddinge. Inte minst är det viktigt att det finns en god tillgång på attraktiva boenden för äldre när rörelseförmågan blir sämre och att det byggs fler hyresrätter för äldre.

För att stärka samhällsbygget framöver behöver fler platser komma till på äldreboenden. Bristen på äldreboenden ska aldrig vara ett skäl till att äldre inte får det stöd hen behöver. Kommunen ska påbörja ett arbete för att ta fram en plan kring hur äldreboendena ska utformas idag och i framtiden och hur vi på sikt ska kunna garantera plats för alla som är i behov av äldreboende. Planen ska också innehålla alternativa boendeformer för äldre och tas fram i nära samarbete med relevanta aktörer såsom pensionärsorganisationer.

Äldreboendena i kommunen ska ge alla äldre invånare som behöver det en individanpassad omsorg som präglas av ett gott bemötande och hög delaktighet, med respekt för den äldres integritet och unika personlighet. Alla äldre ska ha rätt till regelbundna utevistelser, vällagad mat och möjlighet till social gemenskap. Det behövs fler profilboenden och hemtjänstgrupper med särskild profil för språk, kulturell kompetens, husdjur med mera.

Många äldre är pigga och kan klara sig själv längre och längre. Alla ska känna sig trygga i sitt hem. Därför ska det vara enkelt att få ett trygghetslarm. De ska få goda möjligheter att göra det så länge som de vill. Då kan det krävas insatser från kommunen i form av hjälp med snöskottning, byte av glödlampor, test av brandvarnare med mera. Sådana tjänster ska erbjudas.

De äldre som är i behov av hemtjänst ska kunna känna sig trygga med att den håller hög kvalitet oavsett utförare. Den äldres inflytande ska öka och samverkan om den äldres behov ska stärkas. Även handlingsfriheten för hemtjänstpersonalen att tillmötesgå den äldres dagsaktuella behov och önskemål ska förbättras. I Huddinge ska alla äldre som har hemtjänst ges möjlighet till en timmes egen tid varje månad med personal i hemtjänsten. Under den tiden ska den äldre själv få bestämma vad tiden ska användas till.

En äldreomsorg i framkant

Att utveckla välfärden med fokus på äldreomsorgen är en avgörande framtidsfråga för Huddinge i en tid när andelen äldre ökar. Kommunens organisation ska ha en bra beredskap för att möta detta. I Huddinge ska alla äldre känna att de kan åldras tryggt och värdigt.

Hög kvalitet ska vara ledorden i Huddinges äldreomsorg. Den äldre ska känna sig trygg i att äldreomsorgen präglas av ett tydligt kvalitetsfokus oavsett om hen valt en privat eller kommunal utförare. Kommunen ska ställa hårda kvalitetskrav på kontinuitet, bemanning, utbildning och goda arbetsvillkor för personalen. Den grundläggande kvaliteten ska vara så hög att de äldre inte blir beroende av att köpa tilläggstjänster eller av att deras anhöriga går ner i arbetstid.

För att öka brukarnas trygghet och stödja deras rehabilitering och självständighet ska multiprofessionella team i nära samarbete med Region Stockholm eftersträvas, inte minst i samband med utskrivning från sjukhus.

För att säkerställa att all personal på demensboenden och dagverksamheter för demenssjuka har de kunskaper som de behöver för att ge en god vård och omsorg, ska alla kommunens verksamheter inom dessa områden bli certifierade av Svenskt Demenscentrum.

Kommunen ska följa kvalitetsutvecklingen noga över tid och hur detta står i relation till kostnader. I dag visar undersökningar att kostnaderna för Huddinges äldreomsorg är hög i jämförelse med andra kommuner. Samtidigt är den upplevda kvaliteten låg bland de som bor på äldreboendena. Detta måste följas upp och åtgärdas.

Digitaliseringen ska användas som ett verktyg för att utveckla Huddinge som äldre kommun. Den möjliggör för effektiviseringar och högre kvalitet. Det kan handla om att ha digitala trygghetslarm till att digitalisera och automatisera olika arbetsuppgifter vilket frigör personal till att göra andra arbetsuppgifter, till exempel umgås med äldre och bidra till den sociala tryggheten. Digitaliseringen kan också användas för att skapa en mer meningsfull tillvaro för äldre. Här vill vi tillägna halva digitaliseringspotten för att finna ny teknik som gör en god och värdig äldreomsorg långsiktigt ekonomiskt hållbart. Innovationer ska främjas. Se delmålet *Huddinge kommun ska arbeta smart, framtidsinriktat och använda digitaliseringens möjligheter*.

Bättre förutsättningar för personal i äldreomsorgen och hemtjänsten

Med fler äldre i befolkningen behöver äldreomsorgen byggas ut för att möta behoven. Idag upplever många som arbetar inom äldreomsorgen och hemtjänsten att arbetsmiljön är dålig och att tiden inte räcker till.

Tillräckligt med personal är avgörande för att öka kvaliteten och kompetensförsörjningen måste säkerställas.

Arbetsmiljön för personalen behöver förbättras så att fler väljer att fortsätta jobba i Huddinge och så att fler väljer att söka sig till kommunen som arbetsgivare. Kommunen ska under 2020 påbörja ett arbete för att öka kompetensen och förbättra arbetsmiljön för personalen. Personalen ska ges bra inflytande över sin arbetssituation och vara med och bidra till att utveckla äldreomsorgen. Nya tankar och idéer ska testas och uppmuntras. Chefsrollerna ska tydliggöras för att förstärka kvalitetsarbetet.

God delaktighet i samhället

Oavsett ålder ska man ha goda möjligheter att påverka sin vardag och samhället. Äldre och närstående ska kunna påverka den vård, service och omsorg som de äldre i Huddinge får. Delaktighet och valmöjligheter ska inte stanna vid val av utförare av hemtjänst eller boende. Delaktighet ska vara en del av vardagen exempelvis när det gäller vad och när man vill äta och hur dagliga aktiviteter ska utformas. De äldre ges större inflytande över vilken hjälp som ges och hur hjälpen ska utföras. Det arbete som pågår för att öka delaktigheten ska fortsätta och utvecklas.

Äldre är en viktig grupp bland Huddinges invånare och deras rättigheter och möjligheter ska stärkas. I Huddinge kommun ska det finnas minst en funktion som bevakar äldres rättigheter och verka för att äldre i Huddinge ska ha en god äldreomsorg. Huddinge kommun har tidigare haft en äldreombudsman som främjat dialog och informationsutbyte. Det har varit en viktig kanal för äldre med en personlig kontakt som skapat trygghet för många. Under 2020 ska kommunen och Huddinges pensionärsråd tillsammans ta fram en modell för att inrätta en äldreombudsman i kommunen.

För äldre i behov av samhällets insatser är en effektiv samverkan mellan kommunen, landstinget, frivilligorganisationer och anhöriga avgörande och kommer att öka i vikt då en allt större andel av befolkningen blir äldre. Kommunens samverkan med pensionärsorganisationerna ska förbättras.

Huddinges råd för funktionshinderfrågor är ett viktigt organ för kontakter mellan organisationer för funktionshinderfrågor och kommunen. Rådet ska fungera som forum för samråd och information och vara remissinstans inom sitt verksamhetsområde.

Fler upplever ett aktivt åldrande och ensamheten ska motverkas

Huddinge ska vara en kommun med goda möjligheter och förutsättningar att åldras i. Alla Huddingebor ska kunna känna trygghet inför att bli äldre. En stor utmaning är att allt fler äldre upplever ensamhet i vardagen. Det ska motverkas. Ingen äldre ska behöva vara ensam utan ambitionen ska vara att alla äldre ska ha en plats i sitt närområde där de kan finna gemenskap. En viktig del i det är att det finns ett brett utbud av sociala mötesplatser och träffpunkter för äldre. Mötesplatser för äldre ska främja social gemenskap, goda matvanor, fysisk träning och friskvård. Kommunen ska satsa på aktiviteter för äldre i olika åldrar och med olika intressen. Föreningar och det civila samhället ska i hög utsträckning ges goda möjligheter att anordna sociala aktiviteter och träffar för äldre. Samarbetet med anhörigföreningar ska stärkas för att lättare fånga upp äldre som känner sig ensamma.

En trygg socialtjänst med hög kvalitet

Socialtjänsten i Huddinge ska präglas av hög kvalitet. Genom att strategiskt arbeta med att satsa på förebyggande arbete och tidiga insatser kan kommunen långsiktigt hjälpa fler människor i god tid. Det förebyggande arbetet ska prioriteras med syfte att förbättra livschanserna för många barn och unga. Det leder också till att samhällets kostnader långsiktigt minskar. Samverkan ska ske med civilsamhället och andra aktörer. Ett viktigt exempel är sociala insatsgrupper som förhindrar kriminalitet bland unga och därmed förebygger rekrytering till kriminella nätverk. Andra exempel är mobila team för barn och unga och Barnhuset för barn som varit utsatta för våld.

Arbetet med bostadsfrågor är centralt för en trygg välfärd för alla individer. Kommunen ska arbeta vräkningsförebyggande med utgångspunkt i evidensbaserade metoder för att motverka avhysningar och möjliggöra ett hållbart boende för barnfamiljer och individer i socialt utsatta situationer.

En rättssäker socialtjänst med hög kvalitet kräver utbildade och erfarna medarbetare. Människor som söker hjälp av kommunens socialtjänst är oftast i en mycket utsatt situation. Arbetet med bemötandefrågor och värdegrundsfrågor ska därför kontinuerligt hållas levande och utvecklas. Personalomsättningen på flera av enheterna inom socialtjänsten har de senaste åren varit hög. Det är glädjande att samtliga vakanser av socialsekreterare till barn och ungdomssektionen har tillsatts, konsulter har avvecklats och anställningar har gjorts för att möta det ökade inflödet av nya ärenden på barn- och ungdom. Det finns dock fortfarande anledning till oro för att de ekonomiska förutsättningar som socialnämnden har inte ska göra det möjligt att hålla en god kvalitet på delar av verksamheten. Inte minst behövs det nödvändiga digitala

hjälpmedel och fler administratörer som kan avlasta och frigöra tid för socialsekreterare eller arbetsledare i deras arbete med myndighetsutövning.

HUDDINGE SKA VÄXA SMART OCH HÅLLBART MED EKOSYSTEM I BALANS

Den expansion som kommer ske i Huddinge de kommande åren ska ske hållbart. Det handlar om att bidra till ett socialt hållbart samhälle genom att fokusera på att skapa sammanhållning, ökad jämlikhet och jämställdhet, främja trygghet, folkhälsa och delaktighet. Men det handlar också om att leva upp till de målsättningar om miljö och klimat som satts upp på nationell, regional och lokal nivå.

Samhället kan aldrig bli hållbart om vi inte värnar om miljön och undanröjer hotet mot klimatet. Klimatfrågan är en av vår tids största ödesfrågor. Ska människors behov och välfärd kunna tillgodoses krävs tillväxt som ibland påverkar miljön. Huddinge ska vara en miljökommun i framkant och bidra till att Sverige blir ett av världens första fossilfria länder. Det går bara om vi kraftsamlar och genomför de åtgärder som behövs. Det handlar bland annat om att minska utsläppen av växthusgaser, skydda den biologiska mångfalden och skapa en giftfri miljö.

En socialt hållbar kommun

Den strategiska samhällsplaneringen i Huddinge ska ha som mål att bidra till ett socialt hållbart samhälle. När nya områden byggs ska kommunen tillvarata erfarenheter och kunskap vad gäller barn, unga och äldres behov med syfte att skapa jämlika levnadsvillkor. Det handlar i grunden om att bygga en jämlik kommun som håller ihop.

Huddinge ska vara en aktiv kraft i arbetet med att bryta bostadssegregationen och skapa social hållbarhet genom en blandning av bostäder i alla kommunens områden. Alla, oavsett inkomst, ska ha möjlighet att bo i Huddinge genom hela livet.

Det bor idag över 110 000 invånare i Huddinge och kommunens befolkning väntas öka även i framtiden. Såväl nybyggnationer som att fler barn föds och inflyttning från utlandet bidrar till att Huddinge växer. Utifrån detta och mot bakgrund av utfallet i Sverigeförhandlingen ska kommunen planera utifrån en expansiv befolkningsutveckling för olika grupper. Nya bostadsprojekt i Spårväg syds influensområde, det vill säga Flemingsberg, Glömsta, den nya stadsdelen Loviseberg, Vårby, Kungens kurva/Segeltorp, liksom centrala Huddinge och resterande delar av kommunen ska tillkomma på ett smart och hållbart sätt.

När nya områden växer fram och befintliga utvecklas ska kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete finnas med som en naturlig del. Det behövs för att öka såväl den upplevda som den faktiska tryggheten i hela kommunen.

Förbättrad och miljöanpassad samhällsplanering när Huddinge växer

Den kraftiga expansion som kommunen står inför utgör en stor utmaning då samhällsbyggandet ska ske på ett hållbart sätt och att hänsyn tas till ekosystemens ramar. Samtidigt är det en möjlighet att föra en aktiv klimatpolitik som också är en politik för framtidens jobb. Likaså är det viktigt att arbeta för att påverka människors beteenden i rätt riktning, till exempel för att minimera klimatpåverkan. Med smart stadsplanering och fortsatt arbete med ekosystemtjänster kan kommunen bidra till mer hållbara stadsmiljöer och minskade koldioxidutsläpp.

Samhällsplaneringen i Huddinge ska ske strategiskt med fokus på långsiktighet och jämlikhet. Då krävs det att kommunens nämnd- och förvaltningsövergripande planering av samhällsbyggande och lokalförsörjning utvecklas. Det finns många motstående intressen när en tät bebyggelsestruktur planeras och det är därför viktigt att tidigt hantera målkonflikter för att arbetet inom samhällsbyggnadsprocessen ska kunna ske målstyrt, effektivt och fokuserat. Barn- och äldreperspektivet ska särskilt beaktas i samhällsplaneringen. Det är viktigt att möjliggöra optimalt nyttjande av kommunens befintliga lokaler för såväl kommunens egna verksamheter som föreningslivet. Vid all planering av nya lokaler och anläggningar bör frågan om samlokalisering och samnyttjande för kommunens olika verksamheter, föreningsliv med mera säkras. Lokaler ska byggas för att möjliggöra flexibel användning. Vid planering av nya anläggningar bör frågan om samnyttjande för skola, fritid, föreningsliv och idrott säkras.

För de områden som förväntas växa mest ska geografiska utvecklingsplaner tas fram för att kunna planera utvecklingsområdenas fysiska strukturer, samt se till att det finns plats för alla behov utifrån översiktsplanens inriktning. De övergripande förutsättningarna utifrån översiktsplanen behöver preciseras i arbetet med den kommungemensamma processen för samhällsplanering. Arbetet behöver ske samordnat inom kommunen bland annat för att säkerställa möjligheten att tillhandahålla utrymmen för offentligt finansierad service på lång sikt.

En hög ambition i Huddinges bostadsbyggande förutsätter en god planering av offentligt finansierad verksamhet, som skolor, förskolor och äldreboenden, som möter kommuninvånarnas behov och ambitionen i hur Huddinge ska utvecklas. Den offentliga och kommunala servicen ska

utvecklas i takt med befolkningsutvecklingen och i dialog med invånare och andra aktörer. Tomter för offentligt finansierad verksamhet ska avsättas tidigt i planeringsprocessen. Markanvändningen ska präglas av ansvar och effektivitet. För att bevara grönområden ska exploatering i första hand ske i anslutning till befintliga områden i kollektivtrafiknära lägen.

Arbetet med att skapa fler arbetsplatser inom kommunen ska intensifieras och det är viktigt att hålla fast vid målsättningen om en hög arbetsplatskvot när bostadsbyggandet ökar kraftigt.

I utvecklingen av de regionala stadskärnorna är det angeläget att kommunen både internt och regionalt har en dialog gällande hur kultur och kreativa näringar kan beredas plats för att öka områdets attraktionskraft och ge fler arbetstillfällen inom en expanderande sektor. Förutom att utvecklingen i kommunens regionala stadskärnor så är också utvecklingen av den regionala stadskärnan i Haninge betydelsefull för Huddinge liksom kopplingen till den nya Vegastaden. Området gränsar till Huddinge kommun och är viktigt för utvecklingen i östra Huddinge, inte minst i Länna industriområde och Länna handelsområde.

En trygg väginfrastruktur och underhåll av gator och vägar

Huddinge ska ha en infrastruktur som går att lita på. Den ska vara pålitlig, trygg och framtidsinriktad. Kommunen ska bedriva ett långsiktigt och strategiskt arbete med breda överenskommelser för att få de nödvändiga infrastrukturinvesteringar i väg och spår som behövs. Det är tydligt att det kommer behövas omfattande investeringar i ny infrastruktur i Huddinge när kommunen växer. Särskilt viktiga satsningar är Spårväg syd, Tvärförbindelse Södertörn och Bytesplats Flemingsberg. Invånares, besökares, företagares och andra aktörers behov ska tas i beaktning för detta. I det lokala vägnätet ska fokus ligga på trafiksäkerhet, framkomlighet, tillgänglighet och miljö. Övergångsställen och busshållplatser ska systematiskt tillgänglighetsanpassas i hela kommunen.

Tvärförbindelse Södertörn är den viktigaste vägsatsningen i Stockholmsregionen och direkt avgörande för Huddinges utveckling. Den behövs för att uppnå målen om bättre säkerhet, tillgänglighet och framkomlighet på Södertörn för invånare och gods. Huddinge ska driva på för att Tvärförbindelse Södertörn kommer på plats och att det investeras i kapacitetsstark busstrafik i egna körfält (så kallad BRT, Bus Rapid Transit) på vägen. På så sätt kan det kollektiva resandet öka samtidigt som det går att knyta ihop Huddinge och Södertörn med viktiga målpunkter på norra sidan av Stockholms län såsom Solna, Kista och Arlanda.

Förhandlingar har inletts om tidigareläggning av Spårväg syd. Resultatet av förhandlingarna måste analyseras utifrån möjligheter att tidigarelägga medfinansiering och planering.

Underhållet av gator och vägar, särskilt under vintern, ska förbättras så att alla invånare kan röra sig fritt och tryggt utomhus. För att långsiktigt dämpa kostnadsökningen av gatuunderhållet behövs ökade investeringsmedel. Även för övrig drift och underhåll ska insatser som minskar kostnaderna långsiktigt prioriteras. För att upprätthålla en god skötsel av gjorda investeringar behöver driftkostnaderna beskrivas och beaktas vid beslut om investeringar.

Fler som går, cyklar och åker kollektivt

Tillgången till god kollektivtrafik är avgörande för människors möjligheter att bo, besöka och verka i Huddinge. Det är också nyckeln till en minskad klimatpåverkan. Avsaknaden av fungerande kollektivtrafik hämmar tillväxten och försvårar för Huddingeborna att få ihop sina liv. Goda kommunikationer och bra infrastruktur är också avgörande för att Huddinge ska kunna bygga ett hållbart samhälle med ett stort antal bostäder, arbetsplatser och samhällsservice. Kommunen måste hålla sig väl underrättad om invånarnas behov för att kunna påverka Region Stockholm att tillgodose dem. Kommunen måste också genomföra insatser som främjar gång-, cykel- och kollektivtrafikresande. Kommunen ska arbeta för fler infartsparkeringar för bil och cykel.

I enlighet med kommunens trafikstrategi ska gång-, cykel- och kollektivtrafik prioriteras och vara utgångspunkt vid all planering, samt tas i beaktande vid samtliga infrastrukturprojekt. När nya bostadsområden byggs ska kommunen arbeta för att det finns en fungerande kollektivtrafik redan vid inflyttning till nya bostadsområden. Det ska också gå att lita på att tågen går i tid och att man får plats på bussen också om man har barnvagn eller rullator. Bytena mellan olika kollektivtrafikslag måste också förbättras. Huddinge ska driva på för att öka tillgången på tunnelbana i kommunen.

Det måste bli lättare att cykla året runt i Huddinge och i hela Stockholmsregionen. Kommunen ska driva på för fler regionala cykelstråk. Cykelvägarna ska vara säkra, framkomligheten för cyklister ska förbättras och cykelbanorna ska hålla hög standard. Nya metoder för underhåll av cykelvägar på vintern ska tas fram och användas. Det ska planeras och genomföras för de nödvändiga upprustningar av cykelnätet som det finns behov av. Kommunen ska arbeta för bättre förutsättningar för cykelpendling och säkra en god tillgång på cykelparkeringar i kollektivtrafiknära lägen. Genom avtalet med staten i Sverigeförhandlingen har kommunen erhållit medfinansiering för ett stort antal cykelvägar enligt cykelplanen, samt cykelgarage i ett framtida

resecentrum i Flemingsberg. Det bidrar till att göra Huddinge till en mer cykelvänlig kommun.

Bättre luft och klimat

Klimatarbetet i Huddinge ska fokusera på en hållbar energianvändning i syfte att minska klimatpåverkan, effektivisera användningen och ställa om till mer förnybar energi. För befintliga lokaler ska effektivisering uppnås genom särskilt energiredovisning för varje enhet, energibesparande investeringar, optimering av system, samutnyttjande och genom brukarbeteenden. Energianvändningen, inklusive verksamhetsel, i kommunala lokaler ska senast 2020 vara högst 137 kWh/m²

Genom investeringar i energieffektiviseringar och förnybar energiproduktion ska utsläpp minskas samtidigt som kostnaderna långsiktigt sjunker. Det ska ske exempelvis genom framställning och distribution av biogas. Framställning och nyttjande av sol- och vindenergi ska uppmuntras. Kommunen ska arbeta för fler tankställen och laddplatser för förnyelsebara bränslen. Förutsättningarna för fossilfria fordon behöver bättre möta den kommande stora efterfrågan genom bättre laddinfrastruktur och autonoma fordon. Kostnaderna ska hållas nere genom samarbete, bra utnyttjande av befintliga resurser och möjligheter till extern finansiering. Den fossilfria fordonsflottan ska få det lättare och de alternativ som är bäst för klimatet och trafiksäkerheten ska premieras. Kommunen ska medverka i diskussioner för att säkra kraftförsörjningen i framtiden.

Utsläppen från transporter från kommunala verksamheter ska minska. Det gäller både från persontransporter och från varutransporter. Detta ska göras genom att fortsätta utveckla den samordnade varudistributionen och ett fortsatt arbete med åtgärder för att minska utsläpp från tjänste- och arbetspendlingsresor. Kommunens fordonsflotta ska vara fossiloberoende 2025. Omställningstakten behöver öka avsevärt i jämförelse med idag för att klara detta.

Växthusgasutsläppen ska minska till 1,0 ton/invånare (produktionsperspektivet) senast 2030 och senast 2045 ska nettoutsläppen vara 0 ton/invånare.

När det gäller skadliga luftföroreningar och partiklar ska halterna för det nationella målet för Frisk luft¹ ej överskridas. I Huddinge är det främst höga halter av partiklar (PM10) och kväveoxider som utgör ett problem.

¹ Frisk luft är ett av de nationella miljömålen som Sveriges riksdag har beslutat om. Miljömålet innehåller följande värden. Halten av kvävedioxid ska inte överstiga 20 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde. Halten av partiklar (PM10) ska inte överstiga 15 mikrogram per kubikmeter luft beräknat som ett årsmedelvärde.

Mätning av luftkvaliteten kan vara ett viktigt komplement till beräkningar och därför ska möjligheten att införa detta undersökas.

Vid nybyggnationer ska kommunen alltid ställa krav på en låg energianvändning då det leder till positiva effekter både för miljön och för ekonomin. I nybyggnationer ska även miljö- och klimatpåverkan i stort beaktas. Det gäller exempelvis materialval, hantering av schaktmassor, omhändertagande av dagvatten med mera. I Huddinge ska det byggas fler klimatsmarta hus genom en ökad andel trähusbyggnation. Vid ny- och ombyggnation ska ett livscykelperspektiv användas, exempelvis med avseende på klimatpåverkan. Detta syftar till att bedöma byggprojektens totala miljöpåverkan över tid, och kan exempelvis ske genom en tidig dialog med intresserade aktörer.

Kommunens miljöarbete ska synliggöras och kommunen ska arbeta för att öka medvetenheten och kunskapen om miljöfrågor hos kommuninvånare. En webbaserad miljöutbildning ska tas fram för att öka kompetensen bland chefer, anställda och förtroendevalda. Det är även viktigt att öka medvetenheten och kunskapen om kommunens miljöpåverkan hos anställda och förtroendevalda i kommunen. Huddinge kommun ska arbeta med att minska miljöpåverkan från den egna organisationen. Kunskap om hållbar utveckling är också en naturlig del av förskolans och skolans pedagogiska verksamhet. Kommunen ska även bidra med klimat- och energirådgivning till enskilda.

Det strategiska miljöarbetet i kommunen ska utgå från kommunens miljöprogram. Samtliga nämnder ska ha en struktur för prioritering och ansvar utifrån miljöprogrammets olika målområden. Många mål genererar åtgärder som respektive förvaltning råder över. Under 2020 ska en revidering av miljöprogrammet påbörjas.

God vattenstatus i sjöar och vattendrag

Huddinge ska ha god vattenstatus i sjöar och vattendrag. Krafttag måste tas med tydliga åtgärder på kort och på lång sikt för att värna Huddinges sjöar, vattendrag och våtmarker så att miljökvalitetsnormerna uppnås senast 2021. För att det ska gå behöver planering av fällning av bottensediment påbörjas parallellt med genomförandet av åtgärder för att strypa tillflödet av föroreningar. De planerade satsningarna på effektiva dagvattendammar som exempelvis den vid Trehörningen ska prioriteras. För att få en god vattenstatus i sjön Trehörningen – som är kommunens mest övergödda sjö – måste kommunen samarbeta med övriga kommuner i Tyresås och Mälarens vattenvårdsförbund, samt Stockholm Vatten och avfall. För sjöarna Örlången och Trehörningen finns åtgärdsplaner, med åtgärder som ska genomföras under åren 2015–2021. Kommunen ska även delta i arbete med att ta fram och genomföra lokala åtgärdsprogram för Långsjön, Magelungen, Forsån och Drevviken.

Fosforhalterna i Huddinges fem mest påverkade sjöar ska senast 2021 minska till: Långsjön (Segeltorp): cirka 23 µg/l, Trehörningen (Sjödalen): cirka 28 µg/l, Örlången: cirka 23 µg/l, Magelungen: cirka 22 µg/l, Drevviken: cirka 18 µg/l.

En utmaning är att minska antalet bristfälliga enskilda avlopp i kommunen. VA-utbyggnad sker enligt VA-utbyggnadsprogrammet och Plan för samhällsbyggnadsprojekt. Parallellt med utbyggnaden av kommunalt VA fortgår tillsyn av enskilda avlopp. En annan viktig åtgärd är att avhjälpa brister i befintligt vatten- och avloppsledningssystem.

Grundvattnet ska skyddas så att god kvalitet kan bibehållas och kvantiteten avseende dricksvatten bevaras.

Bibehållen biologisk mångfald och förbättrade möjligheter för friluftsliv

I Huddinge kommun finns höga naturvärden samtidigt som vår livskvalitet och hälsa förbättras av att komma ut i skog och mark. Våra naturreservat hyser en naturlig och stor biologisk mångfald som utgör viktiga delar av vår regions gröna kilar. Att kunna komma ut i skog och mark höjer livskvaliteten och hälsan. De gröna kilarna ska värnas, vilket innebär att åtgärder som splittrar och skapar barriärer inom dem i möjligaste mån ska undvikas. Vid befintliga barriärer och svaga avsnitt behöver åtgärder vidtas som stärker sambanden.

Vandringsleder, naturinformation och naturguidningar är uppskattat och viktigt för en friluftskommun som Huddinge. Skyltar och broschyrer ska finnas i och om alla naturreservat. Huddinges naturkarta och annan information i sociala medier ska hållas uppdaterad. Huddinge ska fortsätta vara Sveriges bästa naturvårdskommun.

Genom ett strategiskt miljötankande i samhällsbyggandet och hänsyn till natur- och kulturvärden ska de stora sammanhängande grönområdena och den tätortsnära naturen bevaras. Tätortsnära natur har även en stor betydelse både för att bevara biologisk mångfald, samt för rekreation och friluftsliv. Skötseln av mark- och vattenområden ska ske så att god biologisk mångfald bevaras och främjas.

Kommunen ska arbeta för att miljökvalitetsnormerna för luft och buller inte överskrids. Detta bland annat i enlighet med kommunens åtgärdsprogram för trafikbuller 2017–2024.

Uppkomsten av dagvatten ska minimeras genom att undvika att hårdgöra ytor men också genom åtgärder i befintliga miljöer. Det dagvatten som

uppkommer ska tas om hand på ett sådant sätt att dess negativa påverkan minskar i enlighet med kommunens dagvattenstrategi. Dagvattnet bör utnyttjas som en resurs genom att synliggöra dagvattnet och på så sätt öka de pedagogiska, rekreativa och estetiska värdena, samt gynna den biologiska mångfalden.

Ett Huddinge fritt från gifter och farliga kemikalier

Gifter i vardagen utgör ett hot inte bara mot oss människor utan mot vår livsmiljö. Därför ska kommunens arbete för en giftfri miljö struktureras och förankras och åtgärder vidtas för att få bort skadliga kemikalier i kommunens olika verksamheter och bättre information ska ges till invånarna om hur en giftfri vardag kan skapas. Kommunen övergripande handlingsplan för giftfri miljö är viktigt i det arbetet.

Vid inköp av varor och tjänster till kommunala verksamheter ska medvetna val ske på alla nivåer. Barnperspektivet ska särskilt bevakas så att barn och unga inte exponeras för skadliga och hormonstörande ämnen då exponering i unga år kan ge bestående skador. I detta arbete ingår arbete med att fasa ut skadliga kemikalier i förskola och skola.

Samtliga farliga ämnen i varor och produkter som används i kommunens verksamheter och som kan ha allvarliga hälso- och/eller miljöeffekter² ska senast 2021 ha bytts ut. Detta ska ske främst inom områdena: städning, möbler, ljuskällor textilier, redskap i tillagningskök, lekmaterial, undervisning och engångsmaterial. Kommunen ska verka för detta i motsvarande verksamheter som drivs i privat regi. Upphandling ska användas för att minska barnens exponering av skadliga kemikalier genom att göra goda val av leksaker och material vid nybyggnation och renovering av förskolor och skolor.

All mat som serveras i kommunens verksamhet ska i så stor utsträckning vara närproducerad och ekologisk. Maten ska lagas så nära brukaren som möjligt. Tillgången på riktiga tillagningskök ska öka liksom andelen utbildade kockar eller personal med motsvarande kompetens.

Fler som källsorterar och återvinner

Att stoppa miljöförstörelsen är en viktig uppgift för Huddinge. Genom att minska förbrukningen och genom att återanvända och återvinna de produkter som används går det att minska belastningen på jordens gemensamma resurser. Informationen om hur man kan göra bra miljöval och bidra till ett mer hållbart och klimatsmart Huddinge ska förbättras och finnas tillgänglig på flera språk.

² De egenskaper som avgör om kemikalier anses farliga är huruvida de bryts ned i naturen (persistens), anrikas i människor eller djur (bioackumulation) eller är giftiga (toxicitet). Ytterligare egenskaper är cancerframkallande, mutagena, reproduktionsstörande och hormonstörande. (Länsstyrelsen)

Det måste bli lättare för Huddingeborna att källsortera och återvinna. Kommunen ska medverka till lättillgängliga lösningar för detta. Ett arbete ska påbörjas för att öka antalet återvinningsstationer. I dag har allt för många Huddingebor en för lång väg att ta sig för att kunna återvinna. Läget är mest akut i Vårby gård. Alla återvinningsstationer ska ha god belysning.

Avfallet från vårt samhälle ska, genom att avfallsmängden minskas och källsorteringen ökar, undvika att skada naturen och bli en börda för kommande generationer. Kommunen ska både arbeta för att förebygga uppkomsten av avfall och verka för en högre utsträckning av återanvändning och återvinning istället för att det går till förbränning. Produkter som har längre livslängd ska uppmuntras och utvecklingen av cirkulär ekonomi främjas. Utsortering av förpackningar och matavfall ska ske i samtliga kommunala verksamheter. En kreativ återbruksverksamhet ska starta inom förskolan. Återbruk ska uppmuntras i enlighet med tanken om cirkulär ekonomi. Insamlade tidningar och förpackningar ska senast 2021 öka till samma nivå som riksnittet³.

De stora mängder mat som slängs i kommunen varje år har en negativ påverkan på miljön och ger bland annat klimatpåverkan och näringsutsläpp till luft och vatten. Kommunen ska aktivt arbeta för att minska matsvinnet i verksamheterna. Under 2020 ska det påbörjas ett arbete för att ta fram strategier för måltidsoptimering och minskat matsvinn.

HUDDINGE KOMMUN SKA REKRYTERA OCH BEHÅLLA MEDARBETARE MED RÄTT KOMPETENS OCH KOMMUNENS MEDARBETARE SKA HA BRA ARBETSVILLKOR

Arbetet med Huddinge kommuns attraktivitet som arbetsgivare är avgörande för att kommunens verksamheter ska hålla hög kvalitet. Huddinges medarbetare och chefer är de absolut viktigaste resurserna för detta. Huddinges personalpolitik ska syfta till att säkerställa personalförsörjningen, skapa en god verksamhet för dem som bor och verkar i kommunen och att utveckla kommunen. Som arbetsgivare ska Huddinge kommun arbeta strategiskt med att förbättra arbetsmiljön och minska sjukfrånvaron, vara fri från delade turer och ha schyssta villkor i upphandlingar, och aktivt arbeta med att minska antalet ofrivilliga deltider.

³ Riksnittet är 66,0 kg/invånare 2016.

Det råder en stor konkurrens om personalen i välfärden – förskola, skola och äldreomsorg – mellan kommunerna i Stockholms län. För att fler ska vilja jobba kvar och börja jobba i Huddinge krävs det att kommunen erbjuder goda arbetsvillkor. Det handlar om att ge bra förutsättningar, erbjuda en god arbetsmiljö med ett gott och öppet arbetsklimat och möjliggöra för chefer och medarbetare att känna delaktighet, engagemang och trivsel på sin arbetsplats.

Engagerad personal i kommunens verksamheter

Ett aktivt medarbetarskap och chefskap är i kombination med inflytande över det egna arbetet viktigt för att uppnå en god verksamhet. För medarbetare handlar det om att känna motivation att tillsammans med andra arbeta mot de gemensamma målen och bidra till att verksamheterna utvecklas på bästa sätt. Medarbetarskapet ska kännetecknas av engagemang, ansvarstagande för sitt eget arbete och helheten, samt en vilja att utvecklas och bidra till verksamhetens utveckling och kvalitet. Förutsättningarna för ett hållbart medarbetarengagemang ska stärkas.

Ledarskap är en avgörande faktor för möjligheten att lyckas som arbetsgivare och för att nå resultat och få andra med sig i arbetet. I Huddinge kommun kännetecknas det goda ledarskapet av förmågan att få medarbetarna att arbeta i gemensam riktning, att vara en god förebild och främja ett öppet samarbetsklimat. Ledarskapet ska också på ett tydligt och engagerande sätt skapa förståelse för uppdraget, klargöra och kommunicera mål och åtaganden, samt skapa och upprätthålla välfungerande arbetsprocesser, samt uppmuntra, fånga upp och tillvarata goda idéer. I ledarskapet finns också ansvar för att ge medarbetare återkoppling, stöd och möjligheter till utveckling i arbetet.

Säkra kompetensförsörjningen

När kommunen växer och demografin förändras är det angeläget att kommunens verksamheter hänger med i utvecklingen. Kompetensförsörjningen måste säkras så att kommunen också i framtiden har bra och tillräckligt många medarbetare och chefer. Nuvarande och framtida rekryteringsutmaningar, framförallt inom vård- och omsorg, socialtjänst, pedagogiska verksamheter och samhällsbyggnad, kräver tydliga strategier för den långsiktiga kompetensförsörjningen. Ett arbete för att ta fram en strategi kring långsiktig kompetensförsörjning ska påbörjas under 2020.

Verksamhetsnära utveckling av kommunen som arbetsgivare, sett till främst bristyrkesgrupper, ska understödjas i syfte att stärka konkurrensförmågan. Det innefattar till exempel anpassad introduktion, traineeprogram, samarbete med akademierna gällande kompetensutveckling och praktik. Varje nämnd ska aktivt arbeta med

handlingsplaner utifrån personalförsörjningsmedlen och möjliggöra verksamhetsnära initiativ.

Huddinge kommun ska bedriva ett aktivt arbete för att nya medarbetare ska vilja arbeta i kommunen. Lösningen för att ha rätt bemanning ska inte vara att förlita sig på bemanningsföretag som ger kommunen stora utgifter. Vid tillfälliga arbetstoppar kan kommunen hyra in personal, men huvudregeln ska vara att ha egen anställd personal. Under 2020 ska kommunen påbörja ett övergripande arbete för att minska kostnaderna för inhyrd personal.

Ett fortsatt arbete med att synliggöra och marknadsföra kommunen som arbetsgivare ska göras inom ramen för arbetsgivarvarumärkesarbetet. Detta ska ske särskilt gällande bristyrkesgrupper. Att synliggöra och marknadsföra är viktigt men grunden i att säkra kompetensförsörjningen handlar om att aktivt vara en bra arbetsgivare. Det bidrar till en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning.

Kompetensförsörjningen ska präglas av mångfald. Det behövs många olika yrkeskategorier i Huddinge som tillsammans bidrar till att verksamheterna fungerar väl och håller hög kvalitet. Mångfalden i kommunen ska speglas i personalsammansättningen och särskilda insatser ska göras av arbetsgivaren och dess representanter för att öka mångfalden bland chefer och medarbetare.

Lönen ska avspegla befattning, ansvar, kompetens, samt uppnådda mål och resultat. Den ska också vara individuell och differentierad. Löneskillnader ska kunna motiveras sakligt och får inte vara diskriminerande. Aktiva åtgärder ska sättas in för att få bort osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män och likvärdiga yrken. Det utvecklingsarbetet som sker för att stärka lönebildningsprocessen ska fortsätta.

Förbättrad arbetsmiljö med goda arbetsvillkor och fri från delade turer

En god arbetsmiljö främjar ett hållbart, säkert och långsiktigt arbetsliv med väl fungerande verksamheter som är i ständig utveckling. Oavsett fas i livet ska man kunna arbeta i kommunens verksamheter. Kommunen ska sträva efter att medarbetare och chefer ska kunna förena föräldraskap med förvärvsarbete. Delade turer och alla former av diskriminering ska motverkas.

Systematiskt arbetsmiljöarbete är av vikt för att skapa goda arbetsförutsättningar. Medarbetarundersökningar visar dock att en stor del av personalen upplever stress och hög arbetsbelastning som ett

problem. Det är viktigt att ta på allvar och kommunen ska inleda ett arbete tillsammans med personalorganisationerna för att vända den här utvecklingen. Arbetet får inte leda till risk för utbrändhet och sjukdom. Många timanställda har en väldigt otrygg tillvaro. Kommunen ska därför inleda ett övergripande arbete med att avskaffa de ofrivilliga timanställningarna. Fler ska erbjudas tillsvidareanställning och heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet.

Andelen certifierade chefer ska öka på alla förvaltningar. Insatser mot den arbetsrelaterade ohälsan ska planeras, genomföras och följas upp på ett systematiskt sätt. Arbetet ska bedrivas utifrån forskning och beprövade erfarenheter i andra kommuner och organisationer.

Kommunens aktiva rehabiliteringsarbete ska fortsätta med fokus på de längre sjukskrivningarna. Sjukfrånvaron ska följas upp och rehabiliterande insatser ska sättas in. Därutöver ska insatser successivt styras mot tidigare skeden. Att säkerställa rätt kvalitet, tillgänglighet och kapacitet på företagshälsovård långsiktigt är av vikt.

Ordning och reda i kommunens upphandlingar

Det ska vara ordning och reda i kommunens upphandlingar. Det handlar i grunden om att bruka kommunens resurser effektivt och ändamålsenligt på ett strategiskt sätt. Kommunen ska verka för att upphandlingar mer aktivt ska bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle. Vid offentliga upphandlingar ska kommunen säkerställa att de anställda som utfört arbetet för det offentliga har samma villkor som arbetsmarknadens parter kommit överens om. Huddinge kommun ska ställa krav på arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid i nivå med kollektivavtal.

EKONOMIPLAN

Budgetförutsättningar

Mål och budget 2020 beslutas samtidigt som svensk ekonomi går mycket bra. Regeringen har vänt underskott på runt 60 miljarder till överskott på runt 50 miljarder under mandatperioden. I år väntas Sverige få en högre tillväxt än de flesta jämförbara länder i Europa. Vi har den högsta sysselsättningsgraden som Eurostat någonsin uppmätt i ett EU-land och den högsta i Sverige på över 25 år. Sedan regeringen tillträdde 2014 har 300 000 fler människor ett jobb att gå till och många av dem arbetar i välfärden. Arbetslösheten i Sverige är nästan nere på 6 procent och har minskat kraftigt de senaste åren.

Regeringens satsningar på kommunerna har varit viktiga för Huddinges ekonomi. Det gäller inte minst regeringens investeringar i välfärden som är ett av de största tillskotten till kommunerna sedan det generella

statsbidraget infördes på mitten av 90-talet. Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna har också i januariavtalet pekat ut att det generella statsbidraget ska förstärkas jämnt under mandatperioden. Utöver att ta del av de generella statsbidragen ska Huddinge aktivt arbeta med att söka alla de riktade statsbidrag som finns att söka från staten och som bidrar till att nå målen.

Samtidigt som intäkterna växer ökar kostnaderna snabbt i Huddinge. I första hand beror det på demografiska förändringar. Förväntningarna på befolkningsutvecklingen i Huddinge har varit höga. Befolkningsökningen för 2018 stannade på 1,6 procent och i befolkningsprognosen våren 2019 är förväntningarna på befolkningsutvecklingen under planperiodens början lägre än i tidigare befolkningsprognoser. Det innebär lägre ökning av skatteintäkter och bidrag i kostnadsutjämningen som ger stor ekonomisk effekt för perioden. Den ekonomiska effekten dämpas till viss del av att befolkningsminskningen även ger lägre volymuppräknings och kompensation till nämnderna. På längre sikt förväntas befolkningsökningen åter vara på liknande nivåer som i tidigare prognoser.

Det är viktigt att kommunen och alla nämnder noga följer befolkningsutvecklingen och hur det påverkar verksamhetens volymer.

Årsbokslutet för 2018 visar på att nämnderna gick med ett sammantaget överskott på 7,7 miljoner kronor, men natur- och byggnadsnämnden och socialnämnden gick med ett underskott på 42 miljoner kronor respektive 5 miljoner kronor. Delårsrapporterna för det första kvartalet 2019 visar dessutom på ett svagt sammantaget resultat för nämnderna på grund av lägre befolkningsstillväxt och att flera nämnder även 2019 kommer gå med underskott. Det är tydligt att det behövs ordning och reda i ekonomin, och rätt prioriteringar för att komma till bukt med underskotten. Ytterligare en utmaning för att nå en långsiktig budgethållning och en ekonomi i balans är att minska personalomsättningen och kostnaderna för konsulter och inhyrd personal, och att rekrytera rätt kompetens.

Ekonomiplan

Ekonomiplanen utgår från den beslutade budgeten för 2019, befolkningsprognos 2019, skatteprognos och preliminära beräkningar över utjämningssystemen från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i april 2019.

Intäkterna (skatt och utjämning) beräknas öka med 3,3 procent för 2020 och därefter med 3,3 procent respektive 3,7 procent för 2021 och 2022. Verksamhetens nettokostnader, exklusive exploateringsverksamheten, ökar med 136 miljoner kronor (2,2 %) 2020 och totalt med 585 miljoner kronor (9,6 %) för planeringsperioden.

Resultatet enligt kommunens ekonomiska mål, beräknas till 92 miljoner kronor 2020 (1,5 % av skatter och bidrag), 101 miljoner kronor 2021 (1,6 %) och 113 miljoner kronor 2022 (1,7 %).

Skatt, utjämning och bidrag

Kommunala skattesatsen

Den kommunala skattesatsen i Huddinge år 2020–2022 ska vara 19:87 öre per skattekrona.

Resultatutjämningsreserv

Huddinge kommun har avsatt 594 miljoner kronor i en resultatutjämningsreserv. Reserven är avsedd att utjämna normala svängningar i intäkterna över konjunkturcyklerna, med syfte att täcka sviktande skatteunderlag vid befarad eller konstaterad konjunkturedgång. Riktvärdet för när det är tillåtet att disponera medel ur reserven är när den årliga tillväxten i det underliggande skatteunderlaget i riket är lägre än den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. En ytterligare förutsättning är att medlen från resultatutjämningsreserven ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Finansiella kostnader och intäkter

De finansiella intäkterna består av räntor på främst utlåning och vidareutlåning till kommunala bolag, räntor på banktillgodohavanden eller annan placering av likviditetsöverskott, samt borgensavgifter från kommunala bolag. Finansiella kostnader består av främst räntor på den upplåning som görs av internbanken för vidareutlåning, samt finansiella kostnader för pensionsskulden samt indexuppräkningsavseende åtaganden kopplade till medfinansiering. Sammantaget har budgeten för finansnettot för 2020 beräknats till plus 7 miljoner kronor.

Verksamheternas nettokostnader och politiska prioriteringar

Den svenska ekonomin står stark tack vare regeringens prioritering av välfärden och att 300 000 fler personer idag har ett jobb att gå till. Samtidigt har stora underskott i statsfinanserna vänts till stora överskott. Regeringens investeringar i välfärden, som är ett av de största tillskotten sedan det generella statsbidraget infördes, har varit viktigt för Huddinges ekonomi. I januariavtalet mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna slås det fast att förstärkningen av de allmänna bidragen till kommuner och landsting ska fortsätta i jämn takt över mandatperioden. Samtidigt ser vi en demografisk utveckling där färre i arbetsför ålder ska finansiera välfärden för fler barn och äldre. Detta kommer att ställa hårda krav på en sund och effektiv ekonomisk politik samtidigt som vi behöver förbereda för den kommande demografiska utvecklingen redan nu.

Genom att växa in i resultatmålet görs – utöver tillskott för volymer och lokaler – politiska prioriteringar med fokus på de verksamheter som vänder sig till barn, unga och äldre.

För att påbörja arbetet med att minska barngrupperna och öka andelen förskollärare får förskolenämnden 8,7 miljoner kronor i politisk prioritering.

För att påbörja arbetet med att öka lärartätheten får grundskolenämnden ett tillskott på 17,6 miljoner kronor.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden får 7,1 miljoner kronor som motsvarar en uppräknings av regionens gemensamma programpriser motsvarande 1,5 %. (Beslut om programpriser senare under året.) Samtidigt ska helårseffekten av ny förvaltningsorganisation innebära en effektivisering motsvarande 5,8 miljoner kronor.

För att ge bättre förutsättningar för trygghet och god kvalitet får vård- och omsorgsnämnden 6,3 miljoner kronor i politisk prioritering.

Kultur- och fritidsnämnden får en politisk prioritering på 2 miljoner kronor för att sänka föreningsavgifterna genom att höja åldern då vuxentaxan börjar gälla, från dagens 21 år till 25 år, och för att påbörja arbetet med att öppna en mötesplats för unga i Masmo.

För att påbörja ett arbete med att minska kostnaderna för inhyrd personal får kommunstyrelsen 1 miljon kronor i politisk prioritering. Kommunstyrelsen får även 2 miljoner kronor för att effektivisera upphandlingsarbetet och förstärka upphandlingsfunktionen i syfte att sänka kostnader och motverka framtida kostnadsökningar.

Kommunstyrelsen ansvarar för en digitaliseringspott på 2 miljoner kronor varav hälften riktas mot individ- och äldreomsorgen. Digitalisering och automatisering skapar möjligheter att arbeta effektivare, vilket är nödvändigt för att klara den demografiska utvecklingen. Totalt får kommunstyrelsen ett tillskott på 5 miljoner kronor.

Volymer

Volymökningar är beräknade med kommunens befolkningsprognos och verksamhetsstatistik som grund. Volymberäkning för förskolan är uppjusterad då andel barn som är inskrivna i förskolan har ökat. Beräkningen för äldreomsorgen är nedjusterad då större volymöverskott redovisats för verksamheten under en följd av år. Antalet aktualiserade barn och ungdomar inom individ- och familjeomsorgen har ökat mer än

befolkningsökningen i målgruppen. Socialnämnden får ett extra volymtillskott med 3 miljoner kronor. För perioden beräknas ökade behov av kommunal service till följd av demografiska förändringar till 217 miljoner kronor.

Lokaler

I budgeten för 2020–2022 har medel avsatts för tillkommande lokalhyror för förskola, grundskola och gymnasieskola (26 miljoner kronor), enligt modell för resurstilldelning. Därutöver har i genomsnitt 42 miljoner kronor avsatts i medelsreserven för om- och nybyggnation av förskolor, skolor och anläggningar för kultur- och fritid, för ytterligare prioritering i arbetet med nämndernas verksamhetsplaner. För övriga nämnder ingår utrymmet för tillkommande lokalhyror i volymtilldelningen.

Uppräkning för löner, hyror och priser

Fortsatt kärva ekonomiska förutsättningar i kombination med det demografiska trycket och att kommunen ska växa kraftigt gör att kommunen måste eftersträva en stabil resultatnivå. Nämndernas ramar räknas upp med tillskott för volymer och lokaler och därutöver har grundskolenämndens och förskolenämndens ram räknats upp med 1 procent och vård- och omsorgsnämnden med 0,5 procent, se stycket om *Politiska prioriteringar*. Utrymme för uppräkning för löner och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut hanteras i budgetprocessen för respektive år. I ekonomiplanen har ett utrymme för genomsnittlig uppräkning motsvarande 0,7 procent respektive 1,4 procent lagts in i medelsreserven.

Övrigt

Avskrivningar beräknas öka med 15 mnkr per år. Finansförvaltningens kostnader ökar med 13 mnkr för perioden. Ökningen avser utbetalning av pensioner intjänade före 1998, kostnader för medfinansiering av infrastruktur och kapitaltjänstintäkter.

Exploateringsverksamheten är beräknad till 370 mnkr för perioden. Det är en försiktig bedömning främst avseende potentialen för projekt som är i planeringsskede.

Under reserverade medel avsätts utrymme för kostnader avseende om- och nybyggnation av främst förskolor, skolor och anläggningar för kultur och fritid. I medelsreserven ingår ett utrymme på 22 mnkr för extraordinära kostnader för flyktmottagande, det vill säga kostnader som inte finansieras av andra ersättningar. Det motsvarar bedömd nivå för 2019.

Ekonomiplan 2019–2022

	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Verksamhetens kostnader/intäkter	-5 960,3	-6 080,9	-6 264,9	-6 500,4
Exploateringsverksamhet	90,0	130,0	130,0	110,0
Avskrivningar	-162,2	-177,2	-192,2	-207,2
Verksamhetens nettokostnader	-6 032,5	-6 128,1	-6 327,2	-6 597,7
Skatteintäkter	5 156,8	5 298,9	5 463,1	5 665,3
Generella statsbidrag och utjämning	999,9	1 058,3	1 080,2	1 143,3
Skatter, utjämning och statsbidrag	6 156,7	6 357,2	6 543,3	6 808,6
Finansiella intäkter	158,6	158,6	158,6	158,6
Finansiella kostnader	-122,1	-165,4	-143,3	-146,9
Resultat	160,7	222,2	231,4	222,6
Ekonomiskt mål	70,7	92,2	101,4	112,6
Ekonomiskt mål % av skatt mm	1,1%	1,5%	1,6%	1,7%
Verksamhetens netto, exkl expl	-6 122,5	-6 258,1	-6 457,2	-6 707,7
+/- per år, mnkr		-135,6	-199,0	-250,5
+/- per år, %		2,2%	3,2%	3,9%

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader 2019-2022 per nämnd

netto mnkr	TOT	KS	FSN	GSN	GAN	SN	VON	KFN	KLN	BTN	Rev	ÖF	Reserv	Finansf	Exploat	Avskrivn.
Budget 2019	-6 032,5	-503,8	-885,3	-1 777,8	726,4	395,9	-1 257,4	230,8	-128,0	-58,0	-3,5	-7,6	-68,4	82,4	90,0	-162,2
Övrigt	18,5	1,0	0,0	0,0	5,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	-19,4	40,0	-15,0
Volymer	-26,8	-2,8	7,2	-16,1	-7,5	-7,5	2,9	-1,2	-1,2	-0,5	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokaler	-40,7	0,0	0,8	-2,0	-3,3	0,0	0,0	-10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	-25,5	0,0	0,0	0,0
Uppräkning	-39,7	0,0	-8,7	-17,6	-7,1	0,0	-6,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Politiska prioriteringar	-7,0	-5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Budget 2020	-6 128,1	-510,6	-886,0	-1 813,5	738,5	403,3	-1 260,8	244,5	-129,1	-58,5	-3,6	-7,6	-87,9	63,1	130,0	-177,2
Övrigt	-6,7	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3	0,0	-15,0
Volymer	-93,3	-4,4	-13,0	-18,3	-18,9	-7,0	-27,0	-1,8	-1,8	-0,8	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokaler	-57,5	0,0	-4,2	-3,3	-3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-46,6	0,0	0,0	0,0
Uppräkning	-41,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-41,5	0,0	0,0	0,0
Politiska prioriteringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Plan 2021	-6 327,2	-510,0	-903,2	-1 835,1	760,9	410,4	-1 287,7	246,4	-131,0	-59,3	-3,6	-7,8	-175,9	66,4	130,0	-192,2
Övrigt	-31,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	-20,0	-15,0
Volymer	-97,2	-4,8	-13,2	-18,0	-17,2	-7,7	-31,3	-2,0	-2,0	-0,9	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokaler	-55,9	0,0	-4,2	-3,7	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-45,0	0,0	0,0	0,0
Uppräkning	-85,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-85,9	0,0	0,0	0,0
Plan 2022	-6 597,7	-514,8	-920,7	-1 856,8	781,1	418,0	-1 319,1	248,4	-132,9	-60,2	-3,7	-7,9	-306,8	69,8	110,0	-207,2

KOMMUNSTYRELSEN

Ansvarsområde

Styrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala företag, stiftelser och kommunalförbund.

Styrelsen ska leda kommunens verksamhet genom att utöva en samordnad styrning och leda det arbetet med att ta fram styrdokument för kommunen. Styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återsrapportera till fullmäktige. Kommunstyrelsens uppdrag regleras i kommunallagen och i reglementet för kommunstyrelsen (HKF 9200). Styrelsen ansvarar för i detta reglemente angivna uppgifter jämte sådana uppgifter som inte lagts på annan nämnd.

Ekonomiska förutsättningar

I budget för 2020 är compensation för volymer och lokaler prioriterat. Utrymme för uppräkningslöner, hyror och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut om uppräkningshanteringen tas i budgetprocessen för respektive år och möjligt utrymme är inlagt i medelsreserven. Preliminära beräkningar av volymer och lokaler för 2021–2022 redovisas utifrån aktuell befolkningsprognos.

Kommunstyrelsens budgetram är beräknad med:

- Volym: Ökade volymer enligt befolkningsförändringar.
- Uppräkning: Ingen uppräkning för 2020.
- Övrigt:
 - Ettårigt tillskott 2020 för att utveckla upphandlingsprocessen (**2 mnr**).
 - Ettårigt tillskott 2020 för att minska kostnaderna för konsulter och inhyrd personal i kommunens verksamheter (**1 mnr**).
 - En digitaliseringspott införs 2020 (**2 mnr**) där kommunens verksamheter kan söka pengar för utveckling av sina verksamheter. Hälften av potten avser utveckling av individ- och äldreomsorg. Ettårigt tillskott 2020.
 - Ettårigt tillskott 2019 för val till Europaparlament (-1 mnr)

Staten ger kommuner generella och riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag är specialdestinerade för ett visst ändamål. I statens budget finns ett stort antal riktade statsbidrag för kommunerna att söka. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Kommunstyrelsen ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Kommunstyrelsens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som styrelsen själv beräknar och de prioriteringar som styrelsen själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnderna ska, för samtliga sina verksamheter, ta fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta förändringar. Arbetet ska redovisas kontinuerligt och vara en viktig del av delårsuppföljningar, bokslut och verksamhetsplaner.

Driftbudget, tkr	Budget 2019	Förändring jämfört med budget				Budget 2020	Förändring	
Verksamhet		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Kommunstyrelse	-503 757	-2 831	0	0	-4 000	-510 588	-6 831	1,4%
	Budget 2020	Förändring jämfört med budget				Plan 2021	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Kommunstyrelse	-510 588	-4 414	0	-	5 000	-510 002	586	-0,1%
	Plan 2021	Förändring jämfört med budget				Plan 2022	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Kommunstyrelse	-510 002	-4 760	0	-	0	-514 762	-4 760	0,9%

FÖRSKOLENÄMNDEN

Ansvarsområde

Förskolenämnden i Huddinge kommun ska fullgöra kommunens uppgifter såsom huvudman för förskolan. Nämndens uppgifter innefattar att svara för pedagogisk omsorg enligt 25 kap. skollagen (2010:800), samt ansvara för anordnandet av öppen förskola som komplement till förskola och pedagogisk omsorg. Nämndens uppdrag innefattar alla uppgifter som, enligt skollagen eller annan författning inom utbildningsområdet, ankommer på kommunen som huvudman för de verksamheter som anges i skollagen. Förskolenämnden fullgör även kommunens uppgifter när det gäller bidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer.

Ekonomiska förutsättningar

I budget för 2020 är kompensation för volymer och lokaler prioriterat. Förskolenämnden prioriteras genom motsvarande 1 procent i uppräknings för att påbörja arbetet med att minska de stora barngrupperna. Utrymme för uppräknings för löner, hyror och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut om uppräknings hanteras i budgetprocessen för respektive år och möjligt utrymme är inlagt i medelsreserven. Preliminära beräkningar av volymer och lokaler för 2021–2022 redovisas utifrån aktuell befolkningsprognos.

Förskolenämndens budgetram är beräknad med:

- Volymer: Lägre volymer 2020 jämfört med budgetram 2019. Ökade volymer för fler barn i förskolan 2021–2022.
- Volymberäkning för förskolan uppjusterad då andel barn som är inskrivna i förskolan har ökat.
- Lokaler: Lägre volymer 2020 jämfört med budgetram 2019. Ökade volymer för fler barn i förskolan 2021–2022. Ytterligare utrymme för tillkommande lokalhyror är avsatt i medelsreserv
- Uppräknings: 1 procent uppräknings för 2020 (8,7 mnkr).

Staten ger kommuner generella och riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag är specialdestinerade för ett visst ändamål. I statens budget finns ett stort antal riktade statsbidrag för kommunerna att söka. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Förskolenämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Det fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som styrelsen själv beräknar och de prioriteringar som styrelsen själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnderna ska, för samtliga sina verksamheter, ta

fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta förändringar. Arbetet ska redovisas kontinuerligt och vara en viktig del av delårsuppföljningar, bokslut och verksamhetsplaner.

Driftbudget, tkr	Budget 2019	Förändring jämfört med budget				Budget 2020	Förändring	
Verksamhet		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-7 452	-42	0	0	0	-7 494	-42	0,6%
Förskola	-877 840	7 246	775	-8 700	0	-878 519	-679	0,1%
Summa	-885 292	7 204	775	-8 700	0	-886 013	-721	0,1%
	Budget 2020	Förändring jämfört med budget				Plan 2021	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-7 494	-65	0	-	0	-7 559	-65	0,9%
Förskola	-878 519	-12 961	-4 175	-	0	-895 655	-17 136	2,0%
Summa	-886 013	-13 026	-4 175	-	0	-903 214	-17 201	1,9%
	Plan 2021	Förändring jämfört med budget				Plan 2022	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-7 559	-71	0	-	0	-7 630	-71	0,9%
Förskola	-895 655	-13 165	-4 225	-	0	-913 045	-17 390	1,9%
Summa	-903 214	-13 236	-4 225	-	0	-920 675	-17 461	1,9%

Volym	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Förskola - barn inskrivna	7 084	7 013	7 140	7 269
+/- jmf föregående år		-71	127	129

GRUNDSKOLENÄMNDEN

Ansvarsområde

Grundskolenämnden ska fullgöra de uppgifter enligt skollagen och annan författning inom utbildningsområdet, som ankommer på kommunen som huvudman för skolväsendet i Huddinge kommun. Detta gäller med undantag för de uppgifter som ska handhas av förskolenämnden samt gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden enligt deras respektive reglementen.

Grundskolenämnden fullgör kommunens uppgifter när det gäller bidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer. Nämnden svarar även för förvaltningen av Stiftelsen Skolstyrelsens samfond.

Grundskolenämnden är anställningsmyndighet både för den egna nämndens personal liksom för den personal som arbetar inom förskolenämndens ansvarsområde.

Ekonomiska förutsättningar

I budget för 2020 är kompensation för volymer och lokaler prioriterat. Grundskolenämnden prioriteras genom en uppräknings motsvarande 1 procent för att påbörja arbetet med att höja lärartätheten. Utrymme för uppräknings för löner, hyror och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut om uppräknings hanteras i budgetprocessen för respektive år och möjligt utrymme är inlagt i medelsreserven. Preliminära beräkningar av volymer och lokaler för 2021–2022 redovisas utifrån aktuell befolkningsprognos.

Grundskolenämndens budgetram är beräknad med:

- Volymer: Ökade volymer för fler elever i grundskola, fritidshem, särskola 2020–2022.
- Lokaler: Ökade volymer för fler elever i grundskolan och fritidshem 2020–2022. Ytterligare utrymme för tillkommande lokalhyror är avsatt i medelsreserv
- Uppräkning: 1 procent uppräknings för 2020 (17,6 mnkr).

Staten ger kommuner generella och riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag är specialdestinerade för ett visst ändamål. I statens budget finns ett stort antal riktade statsbidrag för kommunerna att söka. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Grundskolenämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Det fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som styrelsen själv beräknar och de prioriteringar som styrelsen själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges

beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans.

Nämnderna ska, för samtliga sina verksamheter, ta fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta förändringar. Arbetet ska redovisas kontinuerligt och vara en viktig del av delårsuppföljningar, bokslut och verksamhetsplaner.

Driftbudget, tkr	Budget 2019	Förändring jämfört med budget				Budget 2020	Förändring	
Verksamhet		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-45 021	-254	0	0	0	-45 275	-254	0,6%
Grundskola, fritidshem	-1 666 041	-6 398	-2 006	-17 600	0	-1 692 045	-26 004	1,6%
Särskola	-66 752	-9 456	0	0	0	-76 208	-9 456	14,2%
Summa	-1 777 814	-16 108	-2 006	-17 600	0	-1 813 528	-35 714	2,0%
	Budget 2020	Förändring jämfört med budget				Plan 2021	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-45 275	-395	0	-	0	-45 670	-395	0,9%
Grundskola, fritidshem	-1 692 045	-16 797	-3 251	-	0	-1 712 093	-20 048	1,2%
Särskola	-76 208	-1 113	0	-	0	-77 321	-1 113	1,5%
Summa	-1 813 528	-18 305	-3 251	-	0	-1 835 084	-21 556	1,2%
	Plan 2021	Förändring jämfört med budget				Plan 2022	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-45 670	-426	0	-	0	-46 096	-426	0,9%
Grundskola, fritidshem	-1 712 093	-16 423	-3 713	-	0	-1 732 229	-20 136	1,2%
Särskola	-77 321	-1 113	0	-	0	-78 434	-1 113	1,4%
Summa	-1 835 084	-17 962	-3 713	-	0	-1 856 759	-21 675	1,2%

Volym	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Grundskola - elever	16 008	16 044	16 225	16 409
Särskola - elever	120	137	139	141
Skolbarnomsorg F-3 - elever	6 004	6 051	6 042	6 055
Skolbarnomsorg 4-6 - elever	1653	1 684	1 697	1 711

GYMNASIE- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

Ansvarsområde

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i Huddinge ansvarar som hemkommun och huvudman för samtliga uppgifter enligt skolförfattningarna för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning inklusive undervisning i svenska för invandrare (SFI) och särskild utbildning för vuxna. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i Huddinge är huvudman för all myndighetsutövning inom ekonomiskt bistånd inklusive dödsboudredning, tillhandahållandet av kommunala arbetsmarknadsåtgärder, mottagandet av vissa nyanlända enligt anvisning från Migrationsverket samt handläggning av bostadsförturer av sociala och medicinska skäl. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden fullgör kommunens uppgifter när det gäller bidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer.

Ekonomiska förutsättningar

I budget för 2020 är kompensation för volymer och lokaler prioriterat. Utrymme för uppräkningslöner, hyror och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut om uppräkningshanteringen i budgetprocessen för respektive år och möjligt utrymme är inlagt i medelsreserven. Preliminära beräkningar av volymer och lokaler för 2021–2022 redovisas utifrån aktuell befolkningsprognos.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens budgetram är beräknad med:

- Volym: Ökade volymer för fler i ungdomsgymnasiet 2020–2022. Ökade volymer enligt befolkningsförändringar för vuxenutbildning, ekonomiskt bistånd, flyktingmottagande 2020–2022. Lägre volymer gymnasiesärskola 2020.
- Lokaler: Ökade volymer för fler elever i ungdomsgymnasiet 2020–2022. Ytterligare utrymme för tillkommande lokalhyror är avsatt i medelsreserv.
- Uppräkning: Beslut om uppräkning av regionens gemensamma programpriser beslutas senare under året. Nämndens budget uppräknad med 1,5% som reserv för att kunna räkna upp ersättning utifrån beslut. I övrigt ingen uppräkning för 2020.
- Övrigt: Helårseffekt av ny förvaltningsorganisation fr.o.m. 1 april 2019, samt lägre volymer inom nämndens samlade verksamheter.

Staten ger kommuner generella och riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag är specialdestinerade för ett visst ändamål. I statens budget

finns ett stort antal riktade statsbidrag för kommunerna att söka. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Det fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som styrelsen själv beräknar och de prioriteringar som styrelsen själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnderna ska, för samtliga sina verksamheter, ta fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta förändringar. Arbetet ska redovisas kontinuerligt och vara en viktig del av delårsuppföljningar, bokslut och verksamhetsplaner.

Driftbudget, tkr	Budget 2019	Förändring jämfört med budget				Budget 2020	Förändring	
Verksamhet		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-27 936	-164	0	0	-1 300	-29 400	-1 464	5,2%
Ungdomsgymnasiet	-466 054	-7 127	-3 340	-7 148	0	-483 669	-17 615	3,8%
Vuxenutbildning	-82 916	-934	0	0	0	-83 850	-934	1,1%
Gymnasiesärskola, särvox	-33 887	2 000	0	0	0	-31 887	2 000	-5,9%
Ek. bistånd, arbetsmarknadsåtg., flyktingmottagande	-115 571	-1 302	0	0	0	-116 873	-1 302	1,1%
Övrigt	0	0	0	0	7 148	7 148	7 148	-
Summa	-726 364	-7 527	-3 340	-7 148	5 848	-738 531	-12 167	1,7%
	Budget 2020	Förändring jämfört med budget				Plan 2021	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-29 400	-256	0	-	0	-29 656	-256	0,9%
Ungdomsgymnasiet	-483 669	-15 150	-3 500	-	0	-502 319	-18 650	3,9%
Vuxenutbildning	-83 850	-1 464	0	-	0	-85 314	-1 464	1,7%
Gymnasiesärskola, särvox	-31 887	0	0	-	0	-31 887	0	0,0%
Ek. bistånd, arbetsmarknadsåtg., flyktingmottagande	-116 873	-2 041	0	-	0	-118 914	-2 041	1,7%
Övrigt	7 148	0	0	-	0	7 148	0	-
Summa	-738 531	-18 911	-3 500	-	0	-760 942	-22 411	3,0%
	Plan 2021	Förändring jämfört med budget				Plan 2022	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-29 656	-276	0	-	0	-29 932	-276	0,9%
Ungdomsgymnasiet	-502 319	-13 123	-2 960	-	0	-518 402	-16 083	3,2%
Vuxenutbildning	-85 314	-1 592	0	-	0	-86 906	-1 592	1,9%
Gymnasiesärskola, särvox	-31 887	0	0	-	0	-31 887	0	0,0%
Ek. bistånd, arbetsmarknadsåtg., flyktingmottagande	-118 914	-2 220	0	-	0	-121 134	-2 220	1,9%
Övrigt	7 148	0	0	-	0	7 148	0	0,0%
Summa	-760 942	-17 211	-2 960	-	0	-781 113	-20 171	2,7%

Volymer	Budget 2019	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Ungdomsgymnasiet - elever	4 314	4 398	4 573	4 721
Gymnasiesärskola - elever	70	65	65	65

SOCIALNÄMNDEN

Ansvarsområde

Socialnämnden erbjuder olika former av råd, stöd, behandling och omsorg så att alla invånare ska kunna leva ett så självständigt och bra liv som möjligt. En grund för socialtjänstens arbete är principen om människors lika värde och allas rätt till trygghet, vård och omsorg.

Socialnämnden i Huddinge har ansvar för kommunens individ- och familjeomsorg. Socialnämnden ansvarar för hela processen från utredningar av behov till beslut, utförande, uppföljning och utveckling av insatser. Insatserna utförs såväl i egen som i extern regi. I detta uppdrag ingår även mottagandet av ensamkommande barn.

Socialnämnden styrs främst av lagarna på det sociala området: socialtjänstlagen (SoL), lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) samt hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

För brukare inom socialpsykiatriens särskilda boenden och bostadsbedömd sysselsättning som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser, utförs dessa av vård- och omsorgsnämndens hälso- och sjukvårdsorganisation.

Socialnämnden har också ansvar för bidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer.

Socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden har en gemensam förvaltning, benämnd socialförvaltningen. Socialnämnden är anställningsmyndighet för förvaltningens personal.

Ekonomiska förutsättningar

I budget för 2020 är kompensation för volymer och lokaler prioriterat. Utrymme för uppräkningslöner, hyror och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut om uppräkningslöner hanteras i budgetprocessen för respektive år och möjligt utrymme är inlagt i medelsreserven. Preliminära beräkningar av volymer och lokaler för 2021–2022 redovisas utifrån aktuell befolkningsprognos.

Socialnämndens budgetram är uppräknad för:

- Volym: Ökade volymer enligt befolkningsförändringar. Antalet aktualiserade barn och ungdomar inom individ- och familjeomsorgen har ökat mer än befolkningsökningen i målgruppen.

Socialnämnden får ett extra volymtillskott med 3 mnkr.

- Uppräkning: Ingen uppräkning för 2020.

Staten ger kommuner generella och riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag är specialdestinerade för ett visst ändamål. I statens budget finns ett stort antal riktade statsbidrag för kommunerna att söka. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Socialnämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Kommunstyrelsens fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som styrelsen själv beräknar och de prioriteringar som styrelsen själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnderna ska, för samtliga sina verksamheter, ta fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta förändringar. Arbetet ska redovisas kontinuerligt och vara en viktig del av delårsuppföljningar, bokslut och verksamhetsplaner.

Driftbudget, tkr	Budget 2019	Förändring jämfört med budget				Budget 2020	Förändring	
Verksamhet		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Individ- och familjeomsorg mm	-395 857	-7 459	0	0	0	-403 316	-7 459	1,9%
	Budget 2020	Förändring jämfört med budget				Plan 2021	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Individ- och familjeomsorg mm	-403 316	-7 043	0	-	0	-410 359	-7 043	1,7%
	Plan 2021	Förändring jämfört med budget				Plan 2022	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Individ- och familjeomsorg mm	-410 359	-7 660	0	-	0	-418 019	-7 660	1,9%

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

Ansvarsområde

Vård- och omsorgsnämnden riktar sig till personer med fysiska, psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar. Nämnden erbjuder olika former av stöd, service, vård och omsorg för att nämndens målgrupper ska kunna leva ett så självständigt och bra liv som möjligt.

Nämnden ansvarar för hela processen från utredningar av behov till beslut, utförande, uppföljning och utveckling av insatser. Besluten om insatser fattas av biståndskansliet och insatserna utförs såväl i egen regi som i extern regi.

Nämndens hälso- och sjukvårdsorganisation utför även hälso- och sjukvårdsinsatser för socialnämndens brukare inom socialpsykiatriens särskilda boenden och biståndsbedömd sysselsättning som har behov av detta.

Vård- och omsorgsnämnden styrs främst av socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Vård- och omsorgsnämnden har också ansvar för utredningar av färdtjänst och beslut om riksferdtjänst, bidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer samt förvaltningen av Stiftelsen Lars Larssons fond, Stiftelsen Klara Hults fond samt Stiftelsen Elin Maria Rataplans fond.

Ekonomiska förutsättningar

I budget för 2020 är kompensation för volymer och lokaler prioriterat. Vård- och omsorgsnämnden prioriteras genom en uppräknings motsvarande 0,5 procent. Utrymme för uppräknings för löner, hyror och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut om uppräknings hanteras i budgetprocessen för respektive år och möjligt utrymme är inlagt i medelsreserven.

Preliminära beräkningar av volymer och lokaler för 2021–2022 redovisas utifrån aktuell befolkningsprognos.

Vård- och omsorgsnämndens budgetram är uppräknad med:

- Volym: Lägre volymer 2020 för äldreomsorg jämfört med budgetram 2019. Ökade volymer för äldreomsorg 2021–2022, ökade volymer för funktionshinderområdet 2020–2022
- Volymberäkning för äldreomsorg är nedjusterad då större volymöverskott redovisats för verksamheten under en följd av år.
- Uppräknings: 0,5 procent uppräknings för 2020 (6,3 mnkr).

Staten ger kommuner generella och riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag är specialdestinerade för ett visst ändamål. I statens budget finns ett stort antal riktade statsbidrag för kommunerna att söka. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Vård- och omsorgsnämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Det fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnderna ska, för samtliga sina verksamheter, ta fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta förändringar. Arbetet ska redovisas kontinuerligt och vara en viktig del av delårsuppföljningar, bokslut och verksamhetsplaner.

Driftbudget, tkr Verksamhet	Budget 2019	Förändring jämfört med budget				Budget 2020	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Äldreomsorg	-735 929	8 800	0	-6 300	0	-733 429	2 500	-0,3%
Funktionshinder	-521 500	-5 874	0	0	0	-527 374	-5 874	1,1%
Summa	-1 257 429	2 926	0	-6 300	0	-1 260 803	-3 374	0,3%
	Budget 2020	Förändring jämfört med budget				Plan 2021	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Äldreomsorg	-733 429	-17 752	0	-	0	-751 181	-17 752	2,4%
Funktionshinder	-527 374	-9 209	0	-	0	-536 583	-9 209	1,7%
Summa	-1 260 803	-26 961	0	-	0	-1 287 764	-26 961	2,1%
	Plan 2021	Förändring jämfört med budget				Plan 2022	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Äldreomsorg	-751 181	-21 325	0	-	0	-772 506	-21 325	2,8%
Funktionshinder	-536 583	-10 016	0	-	0	-546 599	-10 016	1,9%
Summa	-1 287 764	-31 341	0	-	0	-1 319 105	-31 341	2,4%

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Ansvarsområde

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för verksamheterna bibliotek och konst, idrott och anläggning, ungdom samt kulturfrågor. Nämnden ansvarar för driften av anläggningar och lokaler inom verksamheterna, det vill säga idrotts-, fritids-, ungdoms- och kulturverksamhet. I nämndens ansvarsområde ingår även att främja insatser för god hälsa för kommunens medborgare, att utveckla samverkan med det lokala föreningslivet, att samverka med och ge bidrag till verksamhetsanknutna föreningar och studieförbund och att besluta om stipendier och priser samt förvaltning av minnesfonder.

Ekonomiska förutsättningar

I budget för 2020 är kompensation för volymer och lokaler prioriterat. Utrymme för uppräkningslöner, hyror och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut om uppräkningslöner hanteras i budgetprocessen för respektive år och möjligt utrymme är inlagt i medelsreserven.

Kultur- och fritidsnämndens budgetram är beräknad med:

- Volym: Ökade volymer enligt befolkningsförändringar 2020–2022.
- Lokal: Tillskott avseende Flemingshallen 10,6 mnkr. Ytterligare utrymme för tillkommande lokalhyror är avsatt i medelsreserv.
- Uppräkning: Ingen uppräkning för 2020.
- Politisk prioritering för att sänka föreningsavgifterna genom att höja åldern då vuxentaxan börjar gälla, från dagens 21 år till 25 år (1,5 mnkr).
- Politisk prioritering för att påbörja öppnandet av en ny mötesplats i Masmo (0,5 mnkr).

Staten ger kommuner generella och riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag är specialdestinerade för ett visst ändamål. I statens budget finns ett stort antal riktade statsbidrag för kommunerna att söka. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Kultur- och fritidsnämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Det fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnderna ska, för samtliga sina verksamheter, ta fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta

förändringar. Arbetet ska redovisas kontinuerligt och vara en viktig del av delårsuppföljningar, bokslut och verksamhetsplaner.

Driftbudget, tkr Verksamhet	Budget 2019	Förändring jämfört med budget				Budget 2020	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-8 251	-46	0	0	0	-8 297	-46	0,6%
Kultur och fritid	-222 519	-1 133	-10 600	0	-2 000	-236 252	-13 733	6,2%
Summa	-230 770	-1 179	-10 600	0	-2 000	-244 549	-13 779	6,0%
	Budget 2020	Förändring jämfört med budget				Plan 2021	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-8 297	-72	0	-	0	-8 369	-72	0,9%
Kultur och fritid	-236 252	-1 772	0	-	0	-238 024	-1 772	0,8%
Summa	-244 549	-1 844	0	-	0	-246 393	-1 844	0,8%
	Plan 2021	Förändring jämfört med budget				Plan 2022	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Nämnd, ledning	-8 369	-78	0	-	0	-8 447	-78	0,9%
Kultur och fritid	-238 024	-1 921	0	-	0	-239 945	-1 921	0,8%
Summa	-246 393	-1 999	0	-	0	-248 392	-1 999	0,8%

KLIMAT- OCH STADSMILJÖNÄMNDEN

Ansvarsområde

Klimat- och stadsmiljönämnden leder, samordnar och följer upp arbetet med utformning och framtagande av övergripande och strategiska mål och riktlinjer avseende minskad klimatpåverkan, miljö-, klimat- och energifrågor, natur- och vattenvårdsfrågor i Huddinge kommun samt avfallshantering och kommunens ansvar som huvudman för kommunala renhållningsfrågor.

Nämnden ansvarar för och följer upp kommunens interna miljöledning. Nämnden ska även följa upp de kommunala bolagens åtgärder inom nämndens verksamhetsområden och samverkan med dessa bolag.

Nämnden ansvarar för förvaltning kommunala anläggningar såsom av gator, torg, parkeringar, parker, gång- och cykelvägar och övrig allmän platsmark.

Nämnden ansvarar även för myndighetsutövning genom trafikhandläggning, parkeringsövervakning och flyttning av fordon samt handläggning av ansökningar för schakttillstånd och trafikanordningsplaner samt gatuinspektion.

Klimat- och stadsmiljönämnden ansvarar för skötsel, av naturreservaten i kommunen samt upplåtelse av kommunal mark med arrende eller annan nyttjanderätt inom de områden som förvaltas av nämnden. Nämnden har även i uppdrag att förvalta kommunens naturreservat och biotopskyddsområden samt övrig kommunägd naturmark och övriga områden som ingår i förvaltningsuppdraget. Uppdrag inom natur- och vattenvård enligt miljöprogrammet och övriga styrdokument ligger också inom nämndens ansvar. Vidare ansvarar nämnden för upplåtelse av arrendegårdar, mark, hyresobjekt samt jakt och fiskerättigheter inom kommunens markinnehav samt bedriver skyddsjakt och viltvård.

Nämnden ger även rådgivning i energi- och klimatfrågor.

Ekonomiska förutsättningar

I budget för 2020 är kompensation för volymer och lokaler prioriterat. Utrymme för uppräkningslöner, hyror och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut om uppräkningshantering hanteras i budgetprocessen för respektive år och möjligt utrymme är inlagt i medelsreserven.

Klimat- och stadsmiljönämndens budgetram är beräknad med:

- Volym: Ökade volymer enligt befolkningsförändringar 2020–2022.
- Uppräkning: Ingen uppräkning för 2020.

Staten ger kommuner generella och riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag är specialdestinerade för ett visst ändamål. I statens budget finns ett stort antal riktade statsbidrag för kommunerna att söka. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Klimat- och stadsmiljönämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Det fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnderna ska, för samtliga sina verksamheter, ta fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta förändringar. Arbetet ska redovisas kontinuerligt och vara en viktig del av delårsuppföljningar, bokslut och verksamhetsplaner.

Driftbudget, tkr	Budget 2019	Förändring jämfört med budget				Budget 2020	Förändring	
Verksamhet		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Klimat och stadsmiljö	-127 996	-1 153	0	0	0	-129 149	-1 153	0,9%
	Budget 2020	Förändring jämfört med budget				Plan 2021	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Klimat och stadsmiljö	-129 149	-1 804	0	-	0	-130 953	-1 804	1,4%
	Plan 2021	Förändring jämfört med budget				Plan 2022	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Klimat och stadsmiljö	-130 953	-1 955	0	-	0	-132 908	-1 955	1,5%

BYGGLOVS- OCH TILLSYNSNÄMNDEN

Ansvarsområde

Bygglovs- och tillsynsnämnden fullgör kommunens uppgifter som ankommer på byggnadsnämnd och för uppgifter inom plan- och byggväsendet. Kommunstyrelsen har dock ansvaret för såväl översiktsplanering som för detaljplanering.

Bygglovs- och tillsynsnämnd handhar även frågor som angår den kommunala lantmäterimyndigheten samt kommunens, från myndighetsutövning, fristående mättnings-, och kartläggningsverksamhet. Nämnden ansvarar även för adress- och namnsättning samt spridning av geografisk information. Bygglovsverksamheten svarar för myndighetsutövning enligt plan- och bygglagen.

Bostadsanpassningsverksamhetens uppgift är att utföra myndighetsutövning enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag. Bygglovs- och tillsynsnämnden är den kommunala nämnd som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt miljöbalken med tillhörande lagstiftning, som tillsynsmyndighet och prövningsmyndighet, med undantag för det som anges i reglementet för annan nämnd. Nämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt livsmedels- och foderlagstiftningen, strålskyddslagstiftningen, lagen om sprängämnesprekursorer.

Bygglovs- och tillsynsnämnd har också ansvar för tillstånds- och tillsynsuppgifter enligt spel- och alkohollagen, tillsyn över folköls- och tobaksförsäljning, kontroll av försäljning av receptfria läkemedel utanför apotek samt yttrande till tillståndsmyndigheten avseende anordnande av automatspel.

Lantmäteriavdelningen ansvarar för insamling och förvaltning av geografiska data. Verksamheten tar fram nya namn och adresser samt ajourhåller register av byggnader, fastigheter, vägar med mera.

Bygglovs- och tillsynsnämnden är anställande myndighet för den personal som arbetar inom nämndens verksamhetsområde samt för den administrativa personal som även arbetar inom klimat- och stadsmiljönämndens verksamhetsområde.

Ekonomiska förutsättningar

I budget för 2020 är kompensation för volymer och lokaler prioriterat. Utrymme för uppräkningslöner, hyror och priser för 2021 och 2022 är osäkert. Beslut om uppräkningslöner hanteras i budgetprocessen för respektive år och möjligt utrymme är inlagt i medelsreserven.

Bygglovs- och tillsynsnämndens budgetram är beräknad med:

- Volym: Ökade volymer enligt befolkningsförändringar 2020–2022.
- Uppräkning: Ingen uppräkning för 2020.

Staten ger kommuner generella och riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag är specialdestinerade för ett visst ändamål. I statens budget finns ett stort antal riktade statsbidrag för kommunerna att söka. Nämnderna ska aktivt arbeta med att söka riktade statsbidrag för att utveckla sina verksamheter.

Bygglovs- och tillsynsnämnden ska utifrån sin ram ta ett självständigt ansvar för ekonomin, vilket understryks i ekonomistyrningsprinciperna. Det fortsatta arbete med verksamhetsplaneringen ska således bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån fullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans. Nämnderna ska, för samtliga sina verksamheter, ta fram jämförelser och analyser som ska leda till konkreta förändringar. Arbetet ska redovisas kontinuerligt och vara en viktig del av delårsuppföljningar, bokslut och verksamhetsplaner.

Driftbudget, tkr Verksamhet	Budget 2019	Förändring jämfört med budget				Budget 2020	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Bygglov och tillsyn	-57 954	-522	0	0	0	-58 476	-522	0,9%
	Budget 2020	Förändring jämfört med budget				Plan 2021	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Bygglov och tillsyn	-58 476	-817	0	-	0	-59 293	-817	1,4%
	Plan 2021	Förändring jämfört med budget				Plan 2022	Förändring	
		Volym	Lokal	Uppräkning	Övrigt		Tkr	%
Bygglov och tillsyn	-59 293	-885	0	-	0	-60 178	-885	1,5%

INVESTERINGSPLAN 2020–2022

Huddinge kommun planerar att växa kraftigt och därmed ökar behovet av investeringar i kommunal infrastruktur. Här ingår att även kommunens bolag kommer att ha betydande behov av investeringar, till exempel för att bygga nya verksamhetslokaler, bostäder och underhålla befintligt fastighetsbestånd.

Kommunens investeringsbudget består av följande huvudområden: Nämnders investeringar till följd av nya/förändrade lokaler, löpande re- och nyinvesteringar av inventarier och utrustning, IT-investeringar, beläggningsarbete, löpande investeringar i gator, gatubelysning, broar, med mera och samhällsbyggnadsprojekt.

Samhällsbyggnadsprojekt består av exploateringsverksamhet med därtill hörande infrastrukturinvesteringar i bland annat gator och vägar och kommunstyrelsens investeringar i gator, parker, gång- och cykelvägar, trafiksäkerhetsåtgärder, med mera. Här ingår även utrymme för att genomföra strategiska markförvärv. Med strategiska markförvärv avses ett förvärv som ska verka för att genomföra översiktsplanens intentioner, plan för samhällsbyggande- och lokalförsörjning, eller som stöds av aktuella områdesplaner/utvecklingsplaner. Förvärven avser obebyggd mark som kan komma att exploateras för bostäder, verksamheter, infrastruktur, friluftsliv, naturvård, vara av central betydelse för kommunal service eller bedöms vara strategiskt viktigt för att genomföra framtida markbyten. För samhällsbyggnadsprojekt tillämpas en princip som innebär att investeringar som kommunen genomför i exploateringsprojekt i normalfallet tas upp som anläggningstillgång och skrivs av enligt plan. Ett färdigt exploateringsområde består ofta av tomtmark som avyttras, samt mark och markanläggningar som utgör allmän plats vilka kvarstår i kommunens ägo såsom matargator och andra områdesspecifika anläggningar, till exempel parker. Det förekommer också att tomtmark inte avyttras utan i stället upplåts med tomträtt. Tillgångar som tillhör kommunen ska tas upp som anläggningstillgång och skrivs av enligt plan medan tomtmarken som säljs tas upp som försäljningsintäkt.

Kommunens investeringsplan omfattar satsningar på viktiga samhällsbyggnadsprojekt, samt på gång- och cykelvägar, lekplatser, parker och upprustning av kommunens gator och vägar. De totala investeringarna för 2020 är budgeterade till 418 miljoner kronor samt till 462 miljoner kronor för 2021 och 133 miljoner kronor för 2022.

Sammantaget 1 013 miljoner kronor.

Förutom att kommunen investerar kommer Huga Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB att genomföra stora investeringar. Huga Bostäder AB investerar i nyproduktion, om- och tillbyggnader samt i underhåll av befintligt bestånd av bostäder och lokaler och har i sin plan för 2020–2022 investeringar motsvarande drygt 1 750 miljoner kronor. Huddinge Samhällsfastigheter AB investerar i ny- och ombyggnad och underhåll av kommunala verksamhetslokaler.

Samhällsbyggnadsprojekt

Plan för samhällsbyggnadsprojekt och lokalförsörjning är ett styrdokument för kommunens samhällsbyggande. Med planen för 2019–2021, kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2019 och uppskattningar av behov av tillkommande projekt som underlag har en investeringsram för fortsatt planering och prioritering tagits fram till Mål och budget. Med samhällsbyggnadsprojekt avses exploateringsprojekt och investeringsprojekt, inklusive kommunstyrelsens investeringar i gator, parker, gång- och cykelvägar, trafiksäkerhetsåtgärder, med mera.

Planen innehåller ett stort antal projekt som leder till en betydande exploateringsvinst och omfattande investeringar. De projekt som ingår i planen genererar en exploateringsvinst på totalt 1 065 miljoner kronor, medan nettoinvesteringar i exploateringsprojekten uppgår till 1 109 miljoner kronor. Olika förutsättningar gäller för olika typer av projekt. Med *genomförandeprojekt* avses projekt som är bundna genom avtal och/eller antagna detaljplaner och genomförandebeslut. Med *planeringsprojekt* avses projekt som är under planering och där ingen detaljplan ännu är antagen. För dessa finns ännu möjlighet att påverka det ekonomiska utfallet eller avbryta projektet.

Redovisningen i sammanställningen bygger på enskilda exploateringskalkyler för projekten och redovisar exploaterings- och investeringsnetton för respektive projekt. Framför allt kan de projekt som befinner sig i planeringsskede få förändrade utfall då det finns en större osäkerhet beroende på kommande vägval under planeringsprocessen.

Det är svårt att göra årsvisa bedömningar eftersom att tidplaner lätt kan förskjutas på grund av projektens komplexitet eller överklagade beslut. Relativt stora belopp kan därför förskjutas över ett årsskifte och påverka den årsvisa planeringen utan att det ekonomiska resultatet som helhet förändras.

Utöver dessa exploateringsprojekt innefattar samhällsbyggnadsprojekten även kommunstyrelsens övriga investeringar i den fysiska miljön. I sammanställningen är detta investeringsutrymme benämnt *Investeringsprojekt*.

I tabellen *Samhällsbyggnadsprojekt exploatering* redovisas budget för 2020 samt plan för 2021–2022. Beräknad exploateringsvinst är 370 miljoner kronor under planeringsperioden. Nettoinvesteringarna beräknas uppgå till 570 miljoner kronor. Då nettoinvesteringar redovisas enligt gällande plan för samhällsbyggnadsprojekt sker investeringskostnaderna relativt snart i tid medan gatukostnadsintäkter väntas först under slutet av perioden för den ekonomiska planen. Detta medför att de årsvisa nettoinvesteringarna blir lägre under slutet av perioden eftersom att merparten av investeringarna är utförda och gatukostnadsintäkter beräknas inkomma.

Finansiering av avskrivningar

Samtliga nämnder erhåller en ram för investeringar som man själva får finansiera. Det vill säga kapitalkostnader måste finansieras inom den ram för driftbudgeten som kommunfullmäktige antar. Undantag görs för investeringar i samhällsbyggnadsprojekt, gator och vägar, samt lantegendomar där ramen för kapitalkostnader justeras efter faktisk kostnad. Kommunens avskrivningar för 2020 beräknas uppgå till 177 mnkr samt till 192 mnkr respektive 207 mnkr för åren 2021–2022.

Investeringsplan 2020–2022 kommunen - sammanställning tkr

	Budget	Plan	Plan	Summa
Tkr	2020	2021	2022	
Lokalplaner				
Förskolenämnd	-7 500	-6 000	-2 500	-16 000
Grundskolenämnd	-21 000	-22 000	-14 500	-57 500
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	-3 150	0	0	-3 150
Socialnämnd	-200	0	0	-200
Vård- och omsorgsnämnd	-500	-9 900	-500	-10 900
Kultur- och fritidsnämnd	-700	-2 200	-2 200	-5 100
Summa lokalplaner	-33 050	-40 100	-19 700	-92 850
Övrigt				
Kommunstyrelse	-20 640	-8 800	-12 240	-41 680
Förskolenämnd	-2 920	-3 000	-3 000	-8 920
Grundskolenämnd	-12 000	-12 000	-12 000	-36 000
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	-7 360	-6 160	-4 960	-18 480
Socialnämnd	-560	-560	-560	-1 680
Vård- och omsorgsnämnd	-5 800	-5 800	-5 800	-17 400
Kultur- och fritidsnämnd	-5 840	-2 640	-1 040	-9 520
Klimat- och stadsmiljönämnd	-71 120	-72 240	-71 840	-215 200
Bygglövs- och tillsynsnämnd	0	0	0	0
Summa övrigt	-126 240	-111 200	-111 440	-348 880
Total (exkl. samhällsbyggnadsprojekt)	-159 290	-151 300	-131 140	-441 730
Samhällsbyggnadsprojekt (kommunstyrelsen)				
Genomförandeprojekt	7 826	21 905	-12 375	17 356
Planeringsprojekt	-114 536	-223 725	129 026	-209 235
Övrigt	0	0	0	0
Investeringsprojekt	-152 200	-109 260	-118 302	-379 762
Summa samhällsbyggnadsprojekt	-258 910	-311 080	-1 651	-571 641
Totalt investeringar kommunen	-418 200	-462 380	-132 791	-1 013 371

Samhällsbyggnadsprojekt exploatering – sammanställning tkr

Genomförandeprojekt	Prognos totalt		Tidigare		2020		2021		2022	
	Expl	Inv	Expl	Inv	Expl	Inv	Expl	Inv	Expl	Inv
Bildhuggaren 1 Äldreboende inkl fsk	-0,2	-4,0	-0,2	-0,8	0,0	-3,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Brandstegen	9,7	-118,6	9,7	-91,6	0,0	-27,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gladö Kvarn Förtätning	14,8	-145,0	8,8	-243,4	3,8	56,8	0,0	55,8	0,0	-14,1
Högmora, etapp 1	0,0	-46,4	0,0	-55,2	0,0	5,0	0,0	2,8	0,0	1,0
Högmora, etapp 2	3,7	-47,7	3,7	-68,7	0,0	11,0	0,0	4,5	0,0	5,5
Kråkvik 2:2 (Långsjöskolan)	3,9	-4,9	3,9	-1,8	0,0	-2,0	0,0	-1,1	0,0	0,0
Kvarteret Paviljongen	1,0	-2,1	1,0	-2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mjölner inkl trygghetsboende	18,7	-15,8	18,7	-7,2	0,0	-8,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Rosenhill 1:12 skola	-0,2	-13,8	-0,2	-13,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sågbäcksgymnasiet/skola	4,3	-2,1	4,3	-2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tomtbergaskolan Ombyggnad	-0,4	-1,4	-0,4	-1,2	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Utsälje 1:48-1:53	8,2	-2,7	0,8	-8,1	3,1	4,8	0,0	0,3	2,3	0,3
Vidja etapp 1	-0,8	-21,2	-0,8	-54,1	0,0	1,5	0,0	1,5	0,0	2,9
Öster om ängsnässkolan	3,2	-0,5	3,2	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mellersta Huddinge Summa	65,9	-426,3	52,7	-550,6	6,8	37,9	0,0	63,8	2,3	-4,3
Gulspår 4	2,4	-14,0	2,4	-14,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Statoil Kungens kurva 1:1 (del av)	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vårby Haga (Solhagaparken)	80,4	-9,1	80,4	-3,0	0,0	-0,8	0,0	-4,1	0,0	-1,1
Nordvästra Huddinge Summa	82,6	-23,1	82,6	-17,0	0,0	-0,8	0,0	-4,1	0,0	-1,1
Embryot 1	-0,1	-20,2	-0,1	-19,4	0,0	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Flemingsbergsdalen, etapp 1A	-2,6	-9,1	-2,5	-9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Glömsta 2:60, Fsk - Skola	8,8	-15,4	8,8	-15,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Glömtahallen, kv Basketbollen 1-2	4,9	-5,3	4,9	-1,1	0,0	-4,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Grantorp 5:3 Hälsovägen	99,3	-50,2	59,5	-50,6	25,0	-2,7	-0,1	3,3	0,0	-0,2
Medicinaren 5, Operationslokaler	-0,4	-0,9	-0,4	7,3	0,0	-1,6	0,0	-6,6	0,0	0,0
Norr om Vistavägen	0,0	-9,6	0,0	-9,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Vistaberg: Talldalen	19,5	-28,8	7,6	-29,4	0,0	0,6	7,2	0,0	0,0	0,0
Visättra ängar fsk	3,6	-3,0	3,6	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vårdkasen	47,8	-8,1	16,1	-19,6	3,1	2,5	3,3	3,0	20,6	6,0
Sydvästra Huddinge Summa	180,7	-150,6	97,4	-150,2	28,0	-6,1	10,4	-0,3	20,6	6,1
Hammarorp 1:1	5,5	-2,0	5,5	-5,4	0,0	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Sjöängen etapp 2	21,8	0,0	11,8	0,0	6,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vidja etapp 2	-0,7	-90,5	-0,7	-91,8	0,0	-32,5	0,0	-39,4	0,0	-15,0
Västra Länna	59,4	-52,4	53,4	-62,4	3,7	6,0	0,0	2,0	0,0	2,0
Östra Huddinge Summa	86,0	-144,9	70,0	-159,6	10,0	-23,2	0,0	-37,4	0,0	-13,0
Summa genomförandeprojekt	415,3	-744,9	302,7	-877,5	44,8	7,8	10,4	21,9	22,9	-12,4

Planeringsprojekt										
Arbetsplatser	115	-53	-14	-28	2	-49	29	-69	74	103
Bostäder	308	-210	71	-31	70	-49	75	-131	1	43
Detaljplaner	-3	0	-2	0	0	0	0	0	0	0
Skolor och förskolor	48	-98	1	-11	10	-17	13	-25	8	-17
Övrig exploatering	181	-4	154	-4	3	0	2	0	4	0
Summa planeringsprojekt	650	-364	210	-72	85	-115	120	-224	87	129

Summa exploateringsprojekt	1 065	-1 109	513	-950	130	-107	130	-202	110	117
-----------------------------------	--------------	---------------	------------	-------------	------------	-------------	------------	-------------	------------	------------